

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

MASARYKŮV ÚSTAV VYŠŠÍCH STUDIÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Tvorba vstupů pro znalostní bázi
expertního systému**

**Creation of Inputs for the Knowledge Base
of the Expert System**

2024

Bc. Adéla Hacaperková

Studijní program: Projektové řízení inovací

Vedoucí práce: doc. Ing. Theodor Beran, Ph.D.

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Hacaperková** Jméno: **Adéla** Osobní číslo: **492762**
Fakulta/ústav: **Masarykův ústav vyšších studií**
Zadávací katedra/ústav: **Institut ekonomických studií**
Studijní program: **Projektové řízení inovací**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Tvorba vstupů pro znalostní bázi expertního systému

Název diplomové práce anglicky:

Creation of Inputs for the Knowledge Base of the Expert System

Pokyny pro vypracování:

Úvod: Zdůvodnění a cíle práce

1. Část teoretická: Podstata maticového diagnostického přístupu.
2. Část analytická: Analýza současného stavu na bázi základního principu MDP
3. Část praktická: Návrh uspořádání vstupů pro znalostní bázi úplné metody MDP
4. Závěr: Zhodnocení a doporučení na základě výsledků expertízy .

Seznam doporučené literatury:

GRÜNWARD, Rolf a HOLEČKOVÁ, Jaroslava. Finanční analýza a plánování podniku. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 8086929262.
KISLINGEROVÁ, Eva. Manažerské finance. 3. vyd. Beckova edice ekonomie. V Praze: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-194-9.
RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 7. aktualizované vydání. Finance (Grada). Praha: Grada Publishing, 2021. ISBN 978-80-271-3124-2.
VYSUŠIL, Jiří. Podvojný účetnictví po lžičkách. Praha: Profess, 1993. ISBN:80-85235-14-5.
NOVÁKOVÁ, Jana a BERAN, Theodor. Základy účetnictví: úlohy pro cvičení i přednášky. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2023. ISBN 978-80-01-07123-6.

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) diplomové práce:

doc. Ing. Theodor Beran, Ph.D. Masarykův ústav vyšších studií ČVUT v Praze

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **08.12.2023**

Termín odevzdání diplomové práce: **25.04.2024**

Platnost zadání diplomové práce: _____

doc. Ing. Theodor Beran, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) práce

Mgr. František Hřebík, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Diplomantka bere na vědomí, že je povinna vypracovat diplomovou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v diplomové práci.

Datum převzetí zadání

Podpis studentky

HACAPERKOVÁ, ADÉLA. *Tvorba vstupů pro znalostní bázi expertního systému.*
Praha: ČVUT 2024. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze,
Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citovala a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 25. 04. 2024

Podpis:

Poděkování

Mé největší poděkování patří panu doc. Ing. Theodorovi Beranovi, Ph.D. za odborné vedení, dobře míněné rady a veškerý čas, který mi při zpracování diplomové práce věnoval. Děkuji také panu Bc. Janu Látovi za ochotu a milá setkání při poskytnutí potřebných dodatečných informací pro zpracování mé praktické části diplomové práce.

Abstrakt

Cílem diplomové práce je tvorba a uspořádání vstupních dat pro znalostní bázi expertního systému metody maticového diagnostického přístupu a následná aplikace této metody na data akciové společnosti BENEŠ a LÁT a.s. Práce je tvořena teoretickou a praktickou částí.

Cílem teoretické části je výklad metody maticového diagnostického přístupu pro účely uživatelské implementace především v malých a středních podnicích. Uspořádání vstupních hodnot do metody maticového diagnostického přístupu je možno provádět pomocí veřejně dostupných účetních výkazů. Jedná se o data z výkazu rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Teoretická část má především edukativní cíl pro manažerské účely. Nepředpokládá hluboké předchozí znalosti budoucího uživatele.

Praktická část je postavena na analýze údajů z účetních výkazů s využitím absolutních a podílových ukazatelů navržené metody maticového diagnostického přístupu. Údaje jsou v tomto případě převzaty z výročních zpráv a účetních závěrek obchodní společnosti BENEŠ a LÁT a.s. Metoda postihuje časový úsek šesti po sobě jdoucích účetních závěrek.

Součástí diplomové práce je primární návrh ekonomických hodnocení skupin ukazatelů, tak, aby detailní analýza mohla být následně prováděna s podporou výpočetní techniky vlastním expertním systémem. Součástí prováděné analýzy je i grafická podpora dat podílových ukazatelů. Součástí práce je celkový hodnotící komentář. Diplomová práce má experimentální charakter.

Klíčová slova

účetní výkazy, analýza, rozvaha, výkaz zisku a ztráty, podílová analýza, absolutní ukazatele, podílové ukazatele, vývoj společnosti, normy růstu, maticový diagnostický přístup, vývoj ukazatelů, zhodnocení vývoje ukazatelů

Abstract

The aim of the diploma thesis is the creation and structuring of input data for the knowledge base of the expert system of the matrix diagnostic approach method and the following application of this method to the joint stock company BENEŠ a LÁT a.s. The thesis consists of theoretical and practical part.

The aim of the theoretical part is to explain the method of matrix diagnostic approach for the purpose of user implementation especially in small and medium-sized companies. The structure of input values to the matrix diagnostic approach method can be performed using publicly available accounting reports. These are statements such as the balance sheet and the profit and loss statement. The theoretical part has mainly an educational goal for the managers' purposes. It does not expect deep previous knowledge of the future user.

The practical part is based on the analysis of data from financial statements using absolute and percentage indicators of the designed method of matrix diagnostic approach. In this case, the data are taken from the annual reports and financial statements of BENEŠ a LÁT a.s. The method covers a time period of six continuous financial statements.

The thesis includes a primary draft of the economic evaluation of the indicator groups, so that the detailed analysis can be performed afterwards with the support of computer technology by own expert system. Graphical support of the indicator group data is also part of the analysis performed. The work includes an overall evaluation commentary. The thesis is experimental in character.

Keywords

Financial Statements, Analysis, Balance Sheet, Profit and Loss Statement, Percentage Ratio Analysis, Absolute Indicators, Percentage Indicators, Company Development, Growth Norms, Matrix Diagnostic Approach, Development of Indicators, Evaluation of Development of Indicators

Obsah

Úvod.....	10
1 Ekonomická diagnostika	13
2 Metoda maticového diagnostického přístupu	14
3 Základní principy maticového diagnostického přístupu.....	15
3.1 Ukazatele aktivity (produktivity)	16
3.2 Ukazatele rentability	17
3.3 Postup při analýze obchodní korporace metodou maticového diagnostického přístupu v základních principech	18
3.3.1 Rozvaha	19
3.3.2 Výkaz zisku a ztráty	21
3.4 Výpočty podílových ukazatelů	25
3.5 Normy růstu absolutních a podílových ukazatelů	28
3.5.2 Normy růstu absolutních ukazatelů MDP	31
3.5.3 Normy růstu podílových (relativních) ukazatelů metody maticového diagnostického přístupu	34
3.6 Postup při provádění analýzy konkrétních údajů obchodní korporace u metody maticového diagnostického přístupu v základních principech	35
4 Charakteristika úplné metody maticového diagnostického přístupu.....	38
4.1 Doplnění původní metody maticového diagnostického přístupu v základních principech	38
4.2 Normy růstu úplné metody maticového diagnostického přístupu	44
4.3 Postup při provádění analýzy u úplné metody maticového diagnostického přístupu	45
4.4 Rychlá metoda maticového diagnostického přístupu	45
4.5 Vyhodnocení	46
5 Představení obchodní korporace	49
5.1 Předmět podnikání a činnosti	50
5.2 Organizační a právní struktura společnosti [18]	51
6 Postup při provádění analýzy konkrétních údajů obchodní korporace u úplné metody maticového diagnostického přístupu	52
6.1 Matice vývoje absolutních ukazatelů pomocí skutečných údajů metody MDP	53
6.1.1 Zhodnocení vývoje absolutních ukazatelů úplné metody maticového diagnostického přístupu	54
6.1.2 Celkové zhodnocení matice skutečných údajů obchodní korporace pro úplnou metodu MDP	64

6.2 Matice vývoje podílových ukazatelů pomocí skutečných údajů metody MDP	66
6.2.1 Zhodnocení vývoje absolutních ukazatelů úplné metody maticového diagnostického přístupu	92
7 Celkové zhodnocení společnosti a odhad budoucího vývoje	97
8 Realistický komentář ekonomického týmu společnosti BENEŠ a LÁT a.s.	99
Závěr	101
Seznam zkratk	103
Seznam použité literatury	104
Seznam obrázků	107
Seznam tabulek	108

Úvod

Analýza účetních výkazů je nejdůležitější součástí manažerského přístupu k účetnictví. Jeden z nástrojů je podílová (relativní) analýza, neboť poskytuje srovnatelné mezipodnikové hodnoty.

Pro zjištění stavových a tokových veličin v účetních obdobích je důležitá konečná fáze, a tou je sestavení účetní závěrky. Veškeré operace obchodní korporace v průběhu tohoto období jsou zahrnuty v účetních výkazech předepsaných pro účetní závěrku. Za účelem aplikace metody maticového diagnostického přístupu je nutné provedení korekce určitých skupin ekonomických veličin ve výkazech obsažených (jedná se o výkazy jako je rozvaha, výkaz zisku a ztráty).

V rozvaze jsou zahrnuty informace o stavu prostředků a zdrojů jejich krytí. Jedná se o stavové veličiny. Výkaz zisku a ztráty informuje o finanční výkonnosti obchodní korporace (účetní jednotky) pomocí tokových veličin. Je ekonomicky zajímavé, že právě tokové veličiny jsou považovány za tzv. „tvrdší data“ než veličiny rozvahové (pro účely finančních analýz).

Obchodní korporaci vzniká možnost provádět na základě znalosti bilančních veličin uvedených ve jmenovaných výkazech různými přístupy finanční analýzy. Je však známo, že „méně často znamená více“. V současné době se manažeři dostávají do situace, kdy jsou často zahrnuti nepřehlednou džunglí nejrůznějších ukazatelů. Primárně jim mají rozumět a taktéž znát míru jejich omezení. Finanční analýza prováděná pomocí ukazatelů pouze upozorňuje na problémové oblasti. Nemůže sama o sobě říct, jaká společnost bude, ale jaká byl.

Mezi častá úskalí při hodnocení vypovídací schopnosti ukazatelů patří otázka, jaká hodnota je pro ukazatel či pro ukazatelovou skupinu směrná. Diplomová práce nabízí řešení právě na poli stanovování směrných veličin pro ukazatelové skupiny, tedy tvorbu norem růstu.

Východiskem k řešení naznačeného úskalí směřuje návrh dvou variant, tzv. metody maticového diagnostického přístupu (MDP). Podstatnou částí návrhu této analýzy je soustava podílových ukazatelů přísně účelově členěná do tzv. ukazatelových skupin. Toto rozdělení vyústí do obvyklých dvou částí absolutních veličin a podílových veličin. K tomu je však zapotřebí provádět úpravy bilančních veličin na základě doplňujících aritmetických operací s pevně definovanými bilančními veličinami (tím se rozumí, že východiskem jsou uspořádání absolutních veličin dle předepsaných výkazů). Druhý okruh problému, tedy stanovení norem růstu, vychází z nadpodnikové sféry, tedy z teorie růstu v makroekonomii. Konkrétně se jedná o Harrod-Domarův model růstu.

Základ této metody byl vytvořen již v 70. letech profesorem Prof. RCDr.¹Ing. Jiřím Vysušilem, CSc., který byl postaven před problém v krátkém čase provést rychlé vyhodnocení několika společností. Metoda však nebyla v letech 90. nikterak rozvíjena a upadla v zapomnutí.

¹ Není bez zajímavosti, že titul RCDr. je poměrně vzácný, neboť je spojen s existencí tehdejší Vysoké školy obchodní v letech 1934 až 1953.

Teoretická část se významně propojuje s analytickou částí. Obě tyto části jsou vzájemně propojené, jelikož jsou důležité pro pochopení základních definic, vazeb a postupů tvorby metody maticového diagnostického přístupu. Analýzu současného stavu provádění finančních analýz lze obecně charakterizovat několika pojetími. Jednak jde o často libovolný výběr ukazatelů (z pravidla podílových), dále účelové vytváření ukazatelových skupin, jakými jsou například ukazatele aktivity, rentability, likvidity atd. Dalším přístupem je pokus o syntetické ukazatele typu Altmanův index finančního zdraví a jemu podobné. Mezi další přístupy patří pyramidový rozklad ukazatelů. V diplomové práci však jde o návrh relativně méně častého pojetí, a tím je rozkrývání vzájemných vztahů mezi bilančními veličinami a návrhem a hodnocením jejich směrných hodnot na základě teorie růstu.

Teoretická část je rozdělena na čtyři hlavní kapitoly. V první a druhé kapitole jsou základní definice ohledně ekonomického přístupu jako celku a základní vymezení metody MDP. Detailněji je rozebrána třetí kapitola teoretické části, ve které se diplomová práce zaměřuje na konkrétní obsah metody MDP a její tvorbu vstupů v základních principech. Dále pochopit ukazatele produktivity (aktivity) a rentability pro metodu MDP, které dohromady tvoří 35 podílových ukazatelů metody MDP. Po porozumění těmto pojmům je nezbytné znát normy růstu absolutních a podílových ukazatelů metody MDP. Teoretická část končí charakteristikou úplné metody MDP, která je doplněna definováním dalších absolutních a podílových ukazatelů. Tato část slouží pro podrobnější pohled na jednotlivé oblasti hospodaření společnosti. V závěru teoretické části jsou vymezeny jednotlivé normy růstu použité ve variantě úplné metody MDP.

V praktické části je představena akciová společnost BENEŠ a LÁT a.s., předmět podnikání, činnosti společnosti a její organizační a právní struktura. Významnou část praktické části tvoří šestá kapitola. Tato kapitola se zaměřuje na postup při provádění analýzy konkrétních údajů obchodní korporace navrženou úplnou metodou maticového diagnostického přístupu. Vstupní informace obchodní korporace jsou převzaty z výročních zpráv a účetních závěrek obchodní společnosti BENEŠ a LÁT a.s. a jsou zapsány a uspořádány do matic. První uspořádaná matice obsahuje vývoj absolutních ukazatelů ve skutečných hodnotách pro metodu MDP. Druhá matice podílových ukazatelů je uspořádaná pro monitoring vývoje těchto ukazatelů ve skutečných hodnotách metody MDP. Pro každou matici je zásadní zhodnocení vývoje. Druhá z výše popsaných je následně doplněna o grafické vyjádření jednotlivých sledovaných ukazatelových skupin.

Částí závěru diplomové práce je realistický komentář ekonomického týmu společnosti BENEŠ a LÁT a.s. Je tomu tak proto, aby byla zhodnocena zpětná vazba a potvrdilo se, že provedený experiment s normami růstu na základě, nichž dochází k hodnocení ukazatelových skupin je pro obchodní korporaci normativní v pravém slova smyslu. Tento předpoklad se plně na základě provedených rozhovorů nad analýzami potvrdil.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Ekonomická diagnostika

Nejdůležitější součástí manažerského přístupu k účetnictví je analýza účetních výkazů, konkrétně rozvahy a výkazu zisku a ztráty společnosti. Jedná se o podílovou (relativní) analýzu. [30, s. 57]

Podílová analýza je jednou z efektivních metod analýzy činnosti obchodních korporací, při které vzniká soustava podílových ukazatelů. Vzniká pomocí poměrového vyjádření důležitých veličin hospodaření obchodních korporací. Podílová analýza představuje bezrozměrné veličiny, které slouží pro analýzu struktury určité větší jednotky nebo pro analýzu vývoje v čase (dynamickou analýzu). Přináší nové informace o situaci a vývoji dané společnosti (účetní / hospodářské jednotky) pomocí podílů veličin z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. [30, s. 60]

V diplomové práci je důležité pochopení metody jedné ze soustav podílové analýzy, která se nazývá tzv. „**maticový diagnostický přístup**“, zkráceně maticová diagnostika.

2 Metoda maticového diagnostického přístupu

Metoda maticového diagnostického přístupu (MDP) je metoda ekonomické diagnostiky, která pracuje s vybranými údaji z účetních výkazů jako je rozvaha a výkaz zisku a ztráty konkrétní společnosti. Název metody maticové diagnostiky je z důvodu využití řady matic (tabulek), které se zaměřují na postupné rozkrývání vzájemných vztahů bilančních veličin z účetních výkazů (rozvahy a výkazu zisku a ztráty). [30, s. 60]

Závěrem této analytické části práce je dle manažerského účetnictví dopodrobna zpracovaný komentář (báze znalostí) s mnoha propočty a souhrnnými maticemi, které jsou náplní výpočetní stránky použité metody. Pro tento komentář je nejdůležitější znát právě vztahy mezi rozvahou a výkazem zisku a ztráty. [30, s. 60]

Z hlediska její podrobnosti se dělí na metodu základních principů maticového diagnostického přístupu a úplnou metodu maticové diagnostiky. Obě verze této analýzy jsou definovány tak, aby se okamžitě daly aplikovat v praxi u konkrétní obchodní korporace. Úplná verze metody maticové diagnostiky poskytuje poměrně obsáhlou analýzu podnikové činnosti. [30, s. 60]

3 Základní principy maticového diagnostického přístupu

Původní myšlenka metody maticové diagnostiky je, že rozvaha společnosti znázorňuje počáteční majetek a zdroje společnosti, pomocí kterých se produkují výnosy. Výnosy účetní jednotky jsou uvedeny ve výkazu zisku a ztráty. [30, s. 60]

Vznik a podrobná analýza rozvahy je základní bází znalostí pro expertní diagnostický systém. [30, s. 60]

Výkaz zisku a ztráty informuje o tom, s jakými náklady a výnosy byl vytvořen zisk či ztráta (výsledek hospodaření). [8, s. 64]

Z výkazu zisku a ztráty se v metodě maticové diagnostiky používá ještě veličina hrubého zisku a čistého zisku. [30, s. 63]

Zdroje účetní jednotky (společnosti):

Počáteční zdroje představují financování (krytí) majetkových položek společnosti. Představují finanční situaci společnosti z hlediska vlastních a cizích zdrojů a výsledku hospodaření (zisku či ztráty). [30, s. 60.62]

Složky majetku obchodní korporace dělí metoda maticové diagnostiky do několika základních skupin, a to konkrétně na:

- stálá aktiva (dlouhodobý majetek),
- oběžná aktiva (oběžný majetek),
- vlastní zdroje, dříve kmenové jmění (vlastní jmění podniku),
- cizí zdroje, dříve cizí majetek (dluhy, závazky). [30, s. 60-62], [24, s. 282], [25, s. 313]

TABULKA 1- ČLENĚNÍ AKTIV A PASIV (ZDROJ. AUTOR)

Aktiva	Rozvaha	Pasiva
(Pohledávky za upsaný ZK)		
1. Stálá aktiva (DM)		1. Vlastní kapitál
1.1 DHM		1.1 Základní kapitál
1.2 DNM		1.2 Ážio a kapitálové fondy
1.3 DFM		1.3 Fondy ze zisku
2. Oběžná aktiva (OA)		1.4 VH minulých let
2.1 Zásoby		1.5 VH běžného účetního období
2.2 Pohledávky		1.6 (Rozhodnuto o zálohové výplatě na zisku)
2.3 Krátkodobý finanční majetek		2. Cizí zdroje
2.4 Peněžní prostředky		2.1 Rezervy
3. Časové rozlišení aktiv		2.2 Závazky
		3. Časové rozlišení pasiv
Suma aktiv	=	Suma pasiv

Výnosy společnosti:

Výnosy ovlivňují výsledek hospodaření účetní jednotky (společnosti) a zvyšují jeho ekonomický prospěch. Výnosy jsou výkony společnosti určeny v peněžním vyjádření. Musí věcně a časově souviset s běžným obdobím, pro jejich vznik je důležitý okamžik realizace daného výkonu. Tyto výnosy jsou poté promítnuty ve výkazu zisku a ztráty. [8, s. 53], [21, s. 49-50], [26, s. 117]

Metoda maticové diagnostiky rozlišuje, zda jde o:

- výkony celkové (suma výnosů z provozní, finanční a mimořádné činnosti),
- výkony vlastní, stejné jako přidaná hodnota (výnosy ponížené o výkonovou spotřebu jako jsou náklady vynaložené na prodané zboží, spotřeba materiálu a energie a služby),
- výkony čisté (tzv. čistou výrobu, která vzniká odečtením odpisů od vlastních výkonů či přidané hodnoty). [30, s. 62-63]

Základní principy metody maticového diagnostického přístupu používají 12 výchozích údajů, tzv. absolutních veličin, a to konkrétně:

- **7 absolutních veličin z rozvahy:**
 - celková aktiva neboli aktiva celkem (označená jako A),
 - vlastní zdroje, vlastní kapitál (označený VK),
 - cizí zdroje (CZ),
 - stálá aktiva (označená jako SA), do kterých patří dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek, ale i pohledávky za upsaný základní kapitál
 - dlouhodobý hmotný majetek (DHM),
 - oběžná aktiva (OA),
 - zásoby (ZÁS). [30, s. 64]
- **5 absolutních veličin z výkazu zisku a ztráty:**
 - výnosy, výkony celkem (označené jako V), ve výkazu zisku a ztráty jsou výnosy vyobrazeny v řádku čistého obrátu za účetní období,
 - vlastní výkony nebo také přidaná hodnota (VV či PH),
 - čistá výroba (označená jako ČV),
 - hrubý zisk (označený jako HZ_{MDP}) je zisk upravený pro účely metody maticového diagnostického přístupu,
 - čistý zisk (označený jako \check{Z}_{MDP}), je zisk upravený pro účely metody maticového diagnostického přístupu. [30, s. 64]

Z těchto dvanácti výchozích absolutních ukazatelů se za pomoci jejich vzájemné kombinace odvodí dvě hlavní skupiny podílových ukazatelů, a to ukazatele produktivity a ukazatele rentability. [30, s. 65-66]

3.1 Ukazatele aktivity (produktivity)

Pomocí ukazatelů aktivity (dříve produktivity) lze vyhodnotit, jak efektivně je obchodní korporace schopna využívat svůj majetek, tedy jak má svá aktiva produktivní a využitá. Proto pojem aktivita není aktivní činnost, ale jedná se o pojem odvozený od aktiv. Poskytuje informace, jak dlouho jsou v majetku vázány finanční prostředky. Tyto ukazatele pracují jak s položkami z rozvahy, tak i s položkami z výkazu zisku a ztráty. Jsou obecně charakterizovány jednoduchým podílem typu: [23, s. 75],

$$\frac{\text{Objem výnosů určitého typu}}{\text{Objem určité složky majetku}}$$

3.2 Ukazatele rentability

Ukazatele rentability vyjadřují výnosnost obchodní korporace a zaměřují se na to, jak efektivně obchodní korporace podniká. Výpočet rentability je tvořen z hodnot z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Ukazatele dokážou určit, zda je efektivnější pracovat s vlastními zdroji nebo s cizími zdroji. Dále také popisují zhodnocení vlastního kapitálu v podnikání a poukazují na slabé stránky v hospodaření. Pro výpočet rentability musí být vypočteny úrovně zisku a splatná daň. Jsou obecně charakterizovány jednoduchým podílem typu: [23, s. 64-65], [15, s. 78-80]

$$\frac{\text{Objem zisku určitého typu}}{\text{Objem určité složky majetku}}$$

Všechny podílové ukazatele metody maticové diagnostiky v základních principech zobrazují v čitateli absolutní ukazatel z výkazu zisku a ztráty, zatímco ve jmenovateli je vždy absolutní ukazatel z rozvahy. [29, s. 59]

$$\frac{\text{Absolutní ukazatel z výkazu zisku a ztráty}}{\text{Absolutní ukazatel z rozvahy}} = \text{Podílový ukazatel rychlého testu}$$

Současně platí, že soustava metody maticové diagnostiky v základních principech je tvořena **35 podílovými ukazateli**, jelikož metoda maticové diagnostiky používá 7 rozvahových ukazatelů a 5 výsledkových ukazatelů. [29, s. 60]

$$7 \text{ rozvahových ukazatelů} \times 5 \text{ výsledkových ukazatelů} = 35 \text{ podílových ukazatelů}$$

Ukazatele produktivity jsou tvořeny ze 7 rozvahových ukazatelů a 3 výsledkových ukazatelů. Ukazatele rentability jsou tvořeny ze 7 rozvahových ukazatelů a 2 výsledkových ukazatelů. [29, s. 60]

$$7 \text{ rozvahových ukazatelů} \times 3 \text{ výsledkových ukazatelů} = 21 \text{ ukazatelů produktivity}$$

$$7 \text{ rozvahových ukazatelů} \times 2 \text{ výsledkových ukazatelů} = 14 \text{ ukazatelů rentability}$$

$$21 + 14 = 35 \text{ ukazatelů rychlého testu celkem}$$

Pomocí kombinace 7 složek majetku a 5 složek výnosů se dá pro základní principy MDP znázornit maticí (kombinační tabulka) 35 podílovými ukazateli. [30, s. 64]

TABULKA 2 - KOMBINAČNÍ MATICE PRO 35 PODÍLOVÝCH UKAZATELŮ METODY MDP V ZÁKLADNÍCH PRINCÍPECH (ZDROJ. UPRAVENO J. VYSUŠIL, s. 64, 1991)

	1. sloupec	2. sloupec	3. sloupec	4. sloupec	5. sloupec
	8. V	9. PH (VV)	10. ČV	11. HZ _{MDP}	12. ČZ _{MDP}
1. A	V/A	PH/A	ČV/A	HZ _{MDP} /A	ČZ _{MDP} /A
2. VK	V/VK	PH/VK	ČV/VK	HZ _{MDP} /VK	ČZ _{MDP} /VK
3. CZ	V/CZ	PH/CZ	ČV/CZ	HZ _{MDP} /CZ	ČZ _{MDP} /CZ
4. SA	V/SA	PH/SA	ČV/SA	HZ _{MDP} /SA	ČZ _{MDP} /SA
5. DHM	V/DHM	PH/DHM	ČV/DHM	HZ _{MDP} /DHM	ČZ _{MDP} /DHM
6. OA	V/OA	PH/OA	ČV/OA	HZ _{MDP} /OA	ČZ _{MDP} /OA
7. ZÁS	V/ZÁS	PH/ZÁS	ČV/ZÁS	HZ _{MDP} /ZÁS	ČZ _{MDP} /ZÁS

Podílové ukazatele s názvem „1. sloupec“ až „3. sloupec“ spadají pod ukazatele produktivity a vyobrazují produktivitu jednotlivých složek majetku i majetku celkem (V/A, PH/A, ČV/A). [29, s. 62]

Oproti tomu podílové ukazatele s názvem „4. sloupec“ až „5. sloupec“ jsou ukazatele rentability a představují rentabilitu jednotlivých složek majetku i majetku celkem (HZ_{MDP}/A, ČZ_{MDP}/A). [29, s. 62]

3.3 Postup při analýze obchodní korporace metodou maticového diagnostického přístupu v základních principech

Pro postup při analýze obchodní korporace pomocí MDP v základních principech se musí prvotně získat výchozí údaje. Tyto údaje jsou obsaženy v účetních výkazech jako je rozvaha a výkaz zisku a ztráty. [8, s. 63]

Účetní výkazy se sestavují v peněžních jednotkách české měny a jednotlivé položky ve výkazech se uvádějí v celých tisících Kč. Položky s nulovou hodnotou se neuvádějí (konkrétní řádek se buď vůbec nevede, nebo se nechá prázdný). Proškrtování ani vyčíslení nuly se neprovádí. [13, s.62], [27, s. 242]

Účetní výkazy se podle zákona o účetnictví § 18 sestavují v plném nebo ve zkráceném rozsahu. [13, s. 64], [12], [27, s. 243]

3.3.1 Rozvaha

Prvním z účetních výkazů pro analýzu obchodní korporace pomocí MDP je rozvaha neboli bilance. Pomocí sestavení rozvahy lze vyhodnotit stav majetku obchodní korporace (strana aktiv) a zdroje krytí majetku (strana pasiv) k určitému datu, obsahuje tedy stavové veličiny. Rozvaha je statickým výkazem, jelikož zobrazuje konečné stavy aktiv a pasiv ke konkrétnímu okamžiku. [8, s. 63], [26, s. 115], [27, s. 247]

Veškeré položky rozvahy jsou definovány ve vyhlášce č. 500, 2002 Sb., konkrétně v příloze č. 1. [9], [27, s. 246]

V běžném účetním období se výše aktiv uvádí v hodnotách:

- **brutto**, které představují původní výši aktiv před odečtením oprávek podle jednotlivých položek v ocenění podle zákona o účetnictví,
- **korekce** ukazuje výši oprávek (souhrn všech odpisů) a opravných položek ke konkrétním aktivům (tj. korekce ocenění),
- **netto** neboli současná hodnota definuje výši aktiv sníženou o oprávkou a opravné položky (tj. brutto – korekce). [27, s. 247]

Hodnoty v rozvaze u jednotlivých rozvahových položek jsou uvedeny za běžné a za minulé účetní období. Aktiva v minulém účetním období se uvádějí v netto hodnotě. [27, s. 247]

TABULKA 3 - ROZVAHA VE ZKRÁCENÉM ROZSAHU ROZŠÍŘENÁ – AKTIVA (V TIS. KČ),
(ZDROJ. AUTOR, ROZVAHA Z PROGRAMU FORM STUDIO)

Ozn.	AKTIVA	Č. řádku	Běžné účetní období			Minulé účetní období
			Brutto	Korekce	Netto	Netto
	AKTIVA CELKEM	01				
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	02				
B.	Stálá aktiva	03				
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	04				
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	14				
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	27				
C.	Oběžná aktiva	37				
C. I.	Zásoby	38				
C. II.	Pohledávky	46				
C. II. 1.	Dlouhodobé pohledávky	47				
C. II. 2.	Krátkodobé pohledávky	57				
C. II. 3.	Časové rozlišení aktiv	68				
C. III.	Krátkodobý finanční majetek	72				
C. IV.	Peněžní prostředky	75				
D.	Časové rozlišení aktiv	78				

TABULKA 4 - ROZVAHA VE ZKRÁCENÉM ROZSAHU ROZŠÍŘENÁ – PASIVA (V TIS. KČ), (ZDROJ. AUTOR, ROZVAHA Z PROGRAMU FORM STUDIO)

Ozn.	PASIVA	Č. řádku	Běžné účetní období	Minulé účetní období
	PASIVA CELKEM	01		
A.	Vlastní kapitál	02		
A. I.	Základní kapitál	03		
A. II.	Ážio a kapitálové fondy	07		
A. III.	Fondy ze zisku	15		
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let (+, -)	18		
A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+, -)	21		
A. VI.	Rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku (-)	22		
B + C	Cizí zdroje	23		
B.	Rezervy	24		
C.	Závazky	29		
C. I.	Dlouhodobé závazky	30		
C. II.	Krátkodobé závazky	45		
C. III.	Časové rozlišení pasiv	63		
D.	Časové rozlišení pasiv	69		

Rozvaha se může sestavovat v plném rozsahu, ve zkráceném rozsahu rozšířené nebo ve zkráceném rozsahu základní. [25, s. 299]

V **rozvaze v plném rozsahu** jsou položky aktiv a pasiv označeny velkými písmeny, římskými číslicemi a arabskými číslicemi. [25, s. 299], [27, s. 244]

Položky u **rozvahy ve zkráceném rozsahu rozšířené** jsou označeny písmeny a římskými číslicemi (pohledávky obsahují navíc i arabské číslice). [25, s. 299], [27, s. 244]

Rozvaha ve zkráceném rozsahu základní obsahuje jen položky označené písmeny. [25, s. 299], [27, s. 244]

Jak je patrné, při správném zjištění údajů musí platit vztahy:
 $VK + CZ + \check{C}R = A$ (= P, kde P jsou pasiva dle rozvahy),
 $SA + OA + \check{C}R = A$. [13, s. 28]

Při sestavení rozvahy musí proto vždy platit bilanční princip, který zní:

AKTIVA celkem (netto) = PASIVA celkem [13, s. 62]

3.3.2 Výkaz zisku a ztráty

Pro analýzu obchodní korporace pomocí MDP je nezbytné znát také účetní výkaz, kterým je výkaz zisku a ztráty neboli výsledovka. Výkaz zisku a ztráty informuje o finanční výkonnosti obchodní korporace (účetní jednotky). Je také důležitý pro tvorbu výsledku hospodaření (VH) za účetní období. Výsledek hospodaření vzniká rozdílem výnosů (výkonů) a nákladů. Výnosy a náklady představují tokové veličiny, které se postupně kumulují až ke konečnému výsledku hospodaření. Zobrazují výsledky za určité období, ne v určitém okamžiku. Výsledek hospodaření se rozděluje na provozní a finanční. [8, s. 64], [20, s. 51], [27, s. 247]

Výnosy zvyšují ekonomický prospěch obchodní korporace, který vzniká buď zvýšením aktiv nebo snížením závazků. Oproti tomu, náklady snižují ekonomický prospěch obchodní korporace z důvodu snížení aktiv nebo zvýšení závazků. Náklady představují spotřebu obchodní korporace vyjádřenou v peněžních jednotkách. [8, s. 53], [21, s. 49-50], [26, s. 117]

Druhá a třetí příloha ve vyhlášce č. 500/2002 Sb. detailně popisuje pravidla pro sestavení výkazu zisku a ztráty v druhovém a účelovém členění z hlediska provozní oblasti. [9], [26, s. 118]

Druhové členění nákladů sleduje jejich povahu, přesněji jaké druhy nákladů byly v obchodní korporaci vynaloženy. Mezi nákladové druhy se řadí např. spotřeba materiálu, mzdové náklady, odpisy, služby atd. [8, s. 259], [21, s. 62], [26, s. 118], [27, s. 213]

Účelové členění nákladů definuje, v jakém útvaru obchodní korporace byly náklady vynaloženy. Sleduje důvod vzniku těchto nákladů a na jaký účel byly vynaloženy. Důvodem (účelem) může být například výroba, zajištění správy (administrativy), řízení nebo odbyt. [8, s. 259], [21, s. 62], [26, s. 118], [27, s. 215]

V praxi je více typický výkaz zisku a ztráty v druhovém členění. Označování položek a jejich uspořádání výkazu zisku a ztráty v druhovém členění je detailněji definováno v druhé příloze vyhlášky č. 500/2002 Sb. [9], [26, s. 118]

Z manažerského hlediska je sestavení výkazu zisku a ztráty v účelovém členění přínosnější. Pro strukturu výsledovky s účelovým členěním je důležitá znalost kalkulační struktury provozních nákladů. Při účelovém členění je důležité uvést v příloze také rozpis nákladů a výnosů provozního výsledku hospodaření v druhovém členění. Označování položek a jejich uspořádání výkazu zisku a ztráty v účelovém členění je detailněji popsáno v třetí příloze vyhlášky č. 500/2002 Sb. [8, s. 259], [9]

Hodnoty ve výsledovce se uvádějí za běžné i minulé účetní období. [27, s. 248]

TABULKA 5 - VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY V PLNÉM ROZSAHU – DRUHOVÉ ČLENĚNÍ (V TIS. KČ), (ZDROJ. AUTOR, VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY Z PROGRAMU FORM STUDIO)

Ozn.	Text	Č. řádku	Běžné účetní období	Minulé účetní období
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	01		
II.	Tržby za prodej zboží	02		
A.	Výkonová spotřeba	03		
A.1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	04		
A.2.	Spotřeba materiálu a energie	05		
A.3.	Služby	06		
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+, -)	07		

C.	Aktivace (-)	08		
D.	Osobní náklady	09		
D.1.	Mzdové náklady	10		
D.2.	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady	11		
D.2.1	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění	12		
D.2.2.	Ostatní náklady	13		
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti	14		
E.1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	15		
E.1.1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – trvalé	16		
E.1.2.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – dočasné	17		
E.2.	Úpravy hodnot zásob	18		
E.3.	Úpravy hodnot pohledávek	19		
III.	Ostatní provozní výnosy	20		
III.1.	Tržby z prodaného dlouhodobého majetku	21		
III.2.	Tržby z prodaného materiálu	22		
III.3.	Jiné provozní výnosy	23		
F.	Ostatní provozní náklady	24		
F.1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	25		
F.2.	Prodaný materiál	26		
F.3.	Daně a poplatky	27		
F.4.	Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	28		
F.5.	Jiné provozní náklady	29		
*	Provozní výsledek hospodaření (+, -)	30		
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku – podíly	31		
IV.1.	Výnosy z podílu – ovládaná nebo ovládající osoba	32		
IV.2.	Ostatní výnosy z podílu	33		
G.	Náklady vynaložené na prodané podíly	34		

V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	35		
V.1.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku – ovládaná nebo ovládající osoba	36		
V.2.	Ostatní výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	37		
H.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem	38		
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy	39		
VI.1.	Výnosové úroky a podobné výnosy – ovládaná nebo ovládající osoba	40		
VI.2.	Ostatní výnosové úroky a podobné výnosy	41		
I.	Úpravy hodnot a rezervy ve finanční Oblasti	42		
J.	Nákladové úroky a podobné náklady	43		
J.1.	Nákladové úroky a podobné náklady – ovládaná nebo ovládající osoba	44		
J.2.	Ostatní nákladové úroky a podobné náklady	45		
VII.	Ostatní finanční výnosy	46		
K.	Ostatní finanční náklady	47		
*	Finanční výsledek hospodaření (+, -)	48		
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+, -)	49		
L.	Daň z příjmů	50		
L.1.	Daň z příjmů splatná	51		
L.2.	Daň z příjmů odložená (+, -)	52		
**	Výsledek hospodaření po zdaněním (+, -)	53		
M.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+, -)	54		
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+, -)	55		
*	Čistý obrat za účetní období = I. + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII.	56		

Výkaz zisku a ztráty se dle vyhlášky č. 500/2002 Sb. může sestavovat v plném nebo ve zkráceném rozsahu. [9], [27, s. 244]

V plném rozsahu jsou výnosy označeny římskou číslicí, náklady velkým písmenem a podrobnější členění výnosů a nákladů se označuje arabskými číslicemi. [27, s. 244]

Výnosy ve výkazu zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu jsou označeny pouze římskou číslicí, náklady velkým písmenem. [27, s. 244]

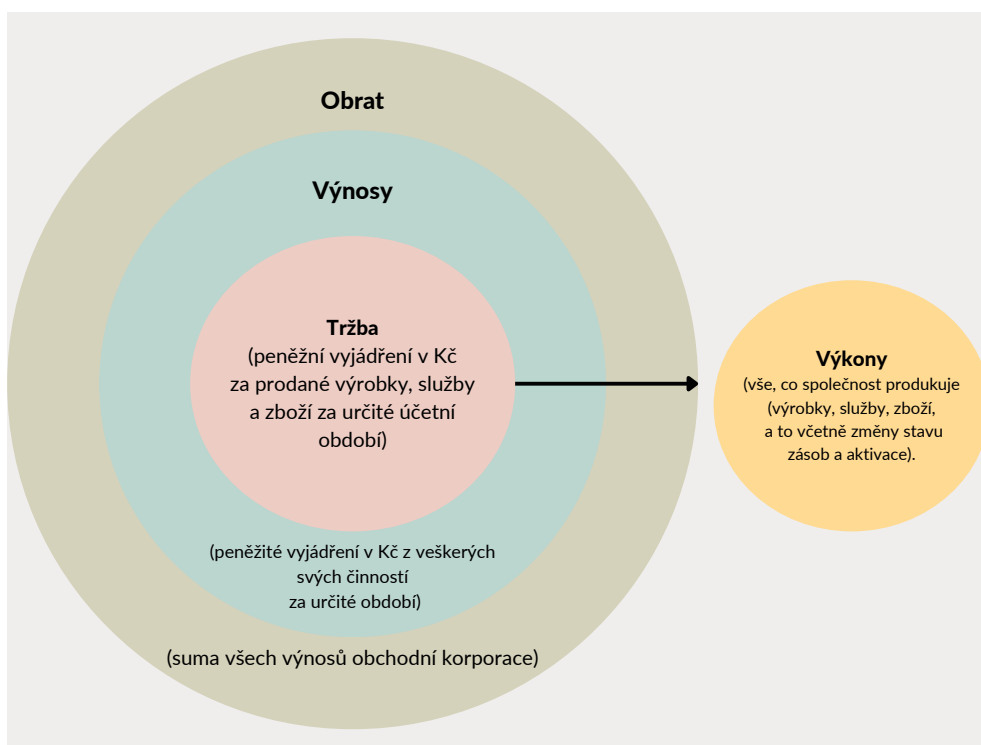
Označení symbolem „*“ jsou řádky výpočtových položek, které vznikly jako součet nebo rozdíl výnosových a nákladových položek. Jedná se o tyto výpočtové položky:

- **Provozní výsledek hospodaření** je rozdílem provozních výnosů a nákladů.
- **Finanční výsledek hospodaření** je rozdílem finančních výnosů a nákladů.
- **VH před zdaněním** představuje součet provozního a finančního výsledku hospodaření.
- **VH po zdanění** je čistý (disponibilní) zisk nebo ztráta, který vzniká odečtením daně z příjmu od VH před zdaněním.
- **Čistý obrat za účetní období** znázorňuje součet všech výnosových položek ve výkazu. [27, s. 248]

VH za účetní období ve výkazu zisku a ztráty = VH běžného účetního období v rozvaze [13, s. 62]

Ekonomické pojmy ve výkazu zisku a ztráty:

- **obrat** je součet všech výnosů obchodní korporace,
- **tržba** představuje finanční vyjádření veškerých plnění zákazníkům za prodané výrobky, služby a zboží za určité účetní období (I. A II. Označení ve výkazu zisku a ztráty),
- **výnos** je peněžní vyjádření, které společnost získala z veškerých svých činností (provozních a finančních) za určité období (širší definice než tržby),
- **výkon** zahrnuje vše, co obchodní korporace produkuje (výrobky, služby, zboží, a to včetně změny stavu zásob a aktivace). [21, s. 49-50], [26, s. 117]

OBRÁZEK 1 - GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ EKONOMICKÝCH POJMŮ Z ÚČETNÍHO VÝKAZU, (ZDROJ. AUTOR)

3.4 Výpočty podílových ukazatelů

Pomocí 12 výchozích údajů pro metodu maticového diagnostického přístupu v základních principech je možné postupně vypočítat 35 podílových ukazatelů této analytické soustavy. Níže uvedené údaje jsou převzaty z účetní závěrky za účetní období od 1.4.2022 do 31.3.2023 jako běžné období a minulé účetní období, která je uveřejněna ve Veřejném rejstříku a Sbírce listin. Pro ukázkou výpočtů podílových ukazatelů byla vybrána obchodní společnost zabývající se výrobou kvalitních slévárenských polotovarů ze slitin Al a Zn, která je detailněji popsána v praktické části diplomové práce. [19]

TABULKA 6 - ÚDAJE PRO VÝPOČTY PODÍLOVÝCH UKAZATELŮ (V KČ), (ZDROJ. AUTOR)

	Běžné účetní období	Minulé účetní období	Index růstu ²	Procento růstu ³
1. A	718 465	752 503	0,955	-4,5
2. VK ⁴	405 968	357 285	1,136	13,6
3. CZ	312 497	395 218	0,791	-20,9
4. SA	378 558	400 883	0,944	-5,6
5. DHM	374 263	397 055	0,943	-5,7
6. OA ⁵	339 907	351 620	0,967	-3,3
7. ZÁS	152 289	165 504	0,92	-8
8. V ⁶	876 427	885 789	0,989	-1,1
9. PH (VV)	357 144	313 422	1,139	13,9
10. ČV	323 870	275 207	1,177	17,7
11. HZ _{MDP}	119 725	69 424	1,725	72,5
12. ČZ _{MDP}	53 713	16 426	3,27	227

$$^2 \text{ Index růstu} = \frac{\text{běžné účetní období}}{\text{minulé účetní období}}$$

$$^3 \text{ Procento růstu (\%)} = (\text{index růstu} - 1) * 100$$

Výpočty jsou zaokrouhlené na 3 desetinná místa. [28, s. 82-83]

⁴ ČR^P = Časové rozlišení pasiv, kterými jsou výdaje příštích období a výnosy příštích období jsou součástí vlastního kapitálu. [27, s. 206]

⁵ ČR^A = Časové rozlišení aktiv, kterými jsou náklady příštích období a příjmy příštích období jsou součástí oběžných aktiv. [27, s. 200]

⁶ Výnosy účelově zahrnují změnu stavu zásob vlastní činností (ve výkazu zisku a ztráty pod písmenem „B“) a aktivaci (pod písmenem „C“). Pro účely prováděné analýzy metodou MDP se musí výnosy o tyto dvě položky navýšit. [27, s. 216]

Veličiny, které tvoří základ metody maticové diagnostiky z výkazu zisku a ztráty pro manažerské využití výsledovky jsou popsány níže:

V = výnosy (výkony) celkem jsou vyčísleny ve výkazu zisku a ztráty v řádku čistého obratu za účetní období. Současně účelově zahrnují změnu stavu zásob vlastní činností a aktivaci. [27, s. 211], [30, s. 62]

PH (VV) = přidaná hodnota (stejně jako vlastní výkony) se vypočítají tím, že se od výnosů odečtou veškeré materiálové náklady. Přidaná hodnota má význam hrubé přidané hodnoty kvůli zahrnutí odpisů. Platí zde:

$$PH (VV) = V - (\text{výkonová spotřeba z výkazu zisku a ztráty})$$

Výkonová spotřeba se označuje písmenem „A“ a zahrnuje:

- náklady vynaložené na prodané zboží... 504,
- spotřebu materiálu a energie... 501, 502, 503,
- služby... 511, 512, 513, 518. [15, s. 42], [17, s. 68], [30, s. 62]

ČV = čistá výroba vzniká způsobem, že od vlastních výnosů či přidané hodnoty se odečte položka odpisů. Ve výkazu zisku a ztráty se odpisy vpisují pod úpravu hodnot v provozní oblasti, která se nachází pod písmenem E. Pro čistou výrobu lze použít název čistá přidaná hodnota, jelikož nezahrnuje odpisy. Níže uvedený vztah vypadá takto: [16, s. 26-27], [30, s. 63]

$$\check{C}V = (PH = VV) - ODP$$

HZ_{MDP} = hrubý zisk pro metodu maticového diagnostického přístupu vzniká výpočtem rozdílu mezi čistou výrobou a mzdami. Jedná se o účelovou úpravu pro metodu MDP, nikoliv o zisk bilanční (EBT). [30, s. 63]

$$HZ_{MDP} = \check{C}V - MZDY$$

ČZ_{MDP} = čistý zisk pro metodu maticového diagnostického přístupu vzniká výpočtem rozdílu mezi hrubým ziskem a finančními náklady. Jedná se o účelovou úpravu pro metodu MDP, který je roven zisku po zdanění (EAT). [30, s. 64]

$$\check{C}Z_{MDP} = HZ_{MDP} - FN$$

Původních 35 podílových ukazatelů metody MDP je vypočteno na 3 desetinná místa. Za 2 účetní období pro uvedenou společnost vypadají takto:

TABULKA 7 - MATICE PRO 35 PODÍLOVÝCH UKAZATELŮ MDP V ZÁKLADNÍCH PRINCÍPECH, (ZDROJ. AUTOR)

	Běžné účetní období	Minulé účetní období	Index růstu	Rozvaha růstu
1. V/A	1,220	1,177	1,036	3,6
2. V/VK	2,159	2,479	0,871	-12,9
3. V/CZ	2,805	2,241	1,251	25,1
4. V/SA	2,315	2,210	1,048	4,8
5. V/DHM	2,342	2,231	1,050	5,0
6. V/OA	2,578	2,519	1,024	2,4
7. V/ZÁS	5,755	5,352	1,075	7,5
8. PH/A	0,497	0,417	1,193	19,3
9. PH/VK	0,880	0,877	1,003	0,3
10. PH/CZ	1,143	0,793	1,441	44,1
11. PH/SA	0,943	0,782	1,207	20,7
12. PH/DHM	0,954	0,789	1,209	20,9
13. PH/OA	1,051	0,891	1,179	17,9
14. PH/ZÁS	2,345	1,894	1,238	23,8
15. ČV/A	0,451	0,366	1,233	23,3
16. ČV/VK	0,798	0,770	1,036	3,6
17. ČV/CZ	1,036	0,696	1,488	48,8
18. ČV/SA	0,856	0,687	1,246	24,6
19. ČV/DHM	0,865	0,693	1,248	24,8
20. ČV/OA	0,953	0,783	1,217	21,7
21. ČV/ZÁS	2,127	1,663	1,279	27,9

22. HZ _{MDP} /A	0,167	0,092	1,806	80,6
23. HZ _{MDP} /VK	0,295	0,194	1,518	51,8
24. HZ _{MDP} /CZ	0,383	0,176	2,181	118,1
25. HZ _{MDP} /SA	0,316	0,173	1,826	82,6
26. HZ _{MDP} /DHM	0,320	0,175	1,830	83,0
27. HZ _{MDP} /OA	0,352	0,197	1,784	78,4
28. HZ _{MDP} /ZÁS	0,786	0,419	1,874	87,4
29. ČZ _{MDP} /A	0,075	0,022	3,425	242,5
30. ČZ _{MDP} /VK	0,132	0,046	2,878	187,8
31. ČZ _{MDP} /CZ	0,172	0,042	4,136	313,6
32. ČZ _{MDP} /SA	0,142	0,041	3,463	246,3
33. ČZ _{MDP} /DHM	0,144	0,041	3,469	246,9
34. ČZ _{MDP} /OA	0,158	0,047	3,383	238,3
35. ČZ _{MDP} /ZÁS	0,353	0,099	3,554	255,4

Pro každý absolutní i podílový ukazatel je vypočítán ukazatel indexu růstu. Ukazatel indexu růstu se vypočítá jako hodnota v běžném účetním období, vydělená hodnotou v minulém účetním období. Tento index je zaokrouhlen na 3 desetinná místa. [29, s. 69]

Ukazatel procenta růstu je také vypočítán pro všechny ukazatele, jak pro absolutní, tak pro podílové ukazatele. Pro výpočet musí být prvotně vypočítán index růstu, zaokrouhlený na 3 desetinná místa, odečten o 1 a vynásoben stem. Výsledek je zaokrouhlen na 1 desetinné místo, přičemž záporné hodnoty znamenají procento, o které daný ukazatel z jednoho roku na rok následující klesl. [29, s. 69]

3.5 Normy růstu absolutních a podílových ukazatelů

Metoda maticové diagnostiky v základních principech je vytvořena tak, aby všech 35 podílových ukazatelů a 12 absolutních ukazatelů rostly v čase a při příznivém ekonomickém vývoji. Ukazatele ale nebudou růst stejně. [30, s. 68]

Z tohoto důvodu byly vytvořeny tzv. diferencované „normy růstu“ pro jednotlivé absolutní i podílové (relativní) ukazatele v soustavě MDP. [30, s. 68]

Pro stanovení norem růstu je podstatné znát veličinu jako je růst hrubého domácího produktu (HDP), což je národní důchod zvětšený o odpisy na území České republiky. Hrubý domácí produkt i národní důchod by měly růst zhruba o 4 %⁷ dle teorie růstu. Tento růst závisí na dvou činitelích, a to: [30, s. 68]

- schopnost vytvářet investice (I) =, tedy poměr $\frac{I}{ND}$, tzv. na míře investic, což je poměr investic k národnímu důchodu,
- schopnost efektivně využít investice na veličině $\frac{I}{\Delta ND}$, znamená schopnost vytvořit z jednotky investice určitý přírůstek národního důchodu. [30, s. 68]

⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Hlavní makroekonomické ukazatele [tabulka]*. Online. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Hlavní makroekonomické ukazatele. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr. [cit. 2024-04-17].

Aby se dosáhlo 4% růstu národního důchodu, musí být tvorba investic alespoň 16 % a efektivnost využití investic musí mít alespoň hodnotu 4. To znamená, že na 1 Kč přírůstku národního důchodu je potřeba 4 Kč investovat. Proto platí podle Harrod-Domara vztah: [22, s. 527-537]

$$\frac{\alpha}{\beta} = \omega$$

$$\frac{0,16}{4} = 0,04 \times 100 = 4 \%$$

Vysvětlivky:

$\alpha = \frac{I}{ND}$... tvorba investic,

$\beta = \frac{I}{\Delta ND}$... efektivnost využití investic,

ω ... zaručená míra růstu.

Harrod-Domarův vztah neboli model růstu vymyslel americký ekonom Evesey Domar a anglický ekonom Roy Harrod na přelomu 30. a 40. let 20. století. Jejich model následně doplnil americký ekonom P.A. Samuelson. Model vznikl na základě hledání podmínek pro zachování stability hospodářství. Teorie růstu se snažila vyjádřit stabilní ekonomický růst bez rušivých výkyvů. Odvození modelu pro metodu MDP je následující: [22, s. 527-537]

7. Statická rovnováha Keynesovy rovnice, ve které jsou všechny úspory ($S = \text{savings}$) investovány: [22, s. 527-537]

$$S = I$$

8. Na levé straně se rovnice rozšíří pomocí násobení a současně dělení veličiny Y (důchod, který lze považovat za $ND = \text{národní důchod}$). Na pravé straně dochází k násobení a dělení veličinou ΔY takto: [22, s. 527-537]

$$\frac{S}{Y} \times Y = \frac{I}{\Delta Y} \times \Delta Y$$

9. Veličina $\frac{S}{Y}$ se označuje jako α , veličina $\frac{I}{\Delta Y}$ jako β . Tyto veličiny jsou konstanty. Matematicky je tato rovnice absolutním přírůstkem (první diferencí). Rovnice je tedy v podobě: [22, s. 527-537]

$$\alpha \times Y = \beta \times \Delta Y$$

10. Absolutní přírůstek veličiny Y je rozdílem mezi Y v čase t a Y v čase $t-1$. Diferenci neboli přírůstek ΔY lze vyjádřit následovně: [22, s. 527-537]

$$\Delta Y = Y_t - Y_{t-1}$$

11. Pokud platí, že $Y = Y_t$, poté dosazením 4. bodu do 3. bodu lze vyjádřit vztah takto: [22, s. 527-537]

$$\alpha \times Y_t = \beta \times (Y_t - Y_{t-1})$$

12. Po úpravě vzniká rovnice vyjadřující vztah mezi národním důchodem běžného období Y_t a národním důchodem předchozího období Y_{t-1} . Jedná se o dynamický popis růstu národního důchodu, který lze vyjádřit jako: [22, s. 527-537]

$$Y_t = \frac{\beta}{\beta - \alpha} \times Y_{t-1}$$

13. Dynamický popis růstu je takto vyjádřen pouze krátkodobě. Z tohoto důvodu je zapotřebí krátkou dynamiku zobecnit například: [22, s. 527-537]

$$\frac{\beta}{\beta - \alpha} = \frac{4}{4 - 0,16} = \frac{4}{3,84} \cong 1,04$$

Pomocí tohoto výrazu lze vyvodit, že akcelerátor (vliv přírůstku důchodu z jednotky investice) je 4. Míra úspor neboli tvorba investic je 0,16 a růst národního důchodu je 4 % z roku na rok. Obecný růst lze odvodit takto: [22, s. 527-537]

- růst v 1. období... $Y_1 = 1,04 \times Y_0$,
- růst v 2. období... $Y_2 = 1,04 \times Y_1 = 1,04 \times 1,04 \times Y_0 = (1,04)^2 \times Y_0$,
- růst v 3. období... $Y_3 = 1,04 \times Y_2 = 1,04 \times (1,04)^2 \times Y_0 = (1,04)^3 \times Y_0$,
- růst v t-období... $Y_t = (1,04)^t \times Y_0$.

Názorný příklad výpočtu:

Pokud roste národní důchod o 4 % ročně a v současnosti je velikost národního důchodu 100 Kč, jaká bude velikost ND za 10 let?

$$Y_{10} = (1,04)^{10} \times 100 = 1,480244284918344 \times 100 \cong 148,02$$

Národní důchod za 10 let vzroste na 148 Kč při 4 % ročního růstu.

Pro analýzu veličin α a β platí:

$\alpha = \frac{I}{ND} = \frac{S}{Y}$... schopnost vytvářet investice nebo také schopnost vytvářet úspory. Tato skutečnost je opodstatněna dle předpokladu v Harrod-Domarově modelu, kdy $S = I$. Veličina se tudíž dá také považovat za schopnost vytvořit úspory a investovat je.

$\beta = \frac{I}{\Delta ND}$... schopnost a efektivnost využití investic pro zvýšení národního důchodu.

Pro dosažení ekonomického růstu musí být dané dvě veličiny v dostatečné míře, tedy tzv. ω ... zaručená míra růstu. V Harrod-Domarově modelu znamená zaručená míra růstu rychlost, které musí ekonomika dosáhnout, aby se vyvarovala stagnaci. Tato míra růstu je definována jako minimální míra, kterou musí růst HDP a další ekonomické ukazatele, aby bylo možné udržet plnou zaměstnanost a zabránit růstu nezaměstnanosti. [22, s. 527-537]

3.5.2 Normy růstu absolutních ukazatelů MDP

Podle výše zmíněné úvahy by měl růst společnosti vycházet ze 4% růstu vlastních výnosů (suma vlastních výnosů ze všech výrobních společností na území České republiky dává hrubý domácí produkt). [30, s. 68]

Současně, pokud má být udržena míra investic ve výši 16 % z národního důchodu, neměl by čistý zisk společností, který je měřen z čisté výroby, klesnout pod právě 16 %. Zisk je důležitý pro krytí investic a vytváří pro společnost úspory. V národohospodářském měřítku jsou investice kryty úsporami. [30, s. 68]

To znamená, že pro zdravý růst obchodní korporace by měl být minimálně 4% růst vlastních výnosů (PH) a taktéž čisté výroby. Zároveň by měla být minimálně 16% míra investic z čisté výroby. [30, s. 68]

Zvyšování růstu produkce by nemělo být ovlivněno zvyšováním míry investic, jelikož tento způsob je příliš nákladný a riskantní, protože by se jednalo o omezení spotřeby. Pro zvyšování růstu produkce je efektivnější využít provozní investice jako je dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek a zásoby. Provozní investice dohromady vytváří výrobní kapitál. [30, s. 68]

Pro výrobní kapitál se stanovuje nižší procento růstu než u vlastních výnosů a čisté výroby. Velmi nízké procento růstu se stanovuje pro zásoby, jelikož jsou rozsáhlé a musí být postupně redukovány. [30, s. 69]

Z toho plyne, že jednotlivá aktiva z rozvahy obchodní korporace budou mít tyto normy růstu: [30, s. 68-69]

$$\begin{aligned}DHM &= 3 \% \\DNM, DFM &= 2,2 \% \\OA &= 2 \% \\ZÁS &= 1 \% \\POHLEDÁVKY &= 2,5 \% \\PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY &= 2,5 \% \\A &= 2,6 \%\end{aligned}$$

Jde o minimální normy růstu, které by měly být dodrženy, aby docházelo k efektivnímu vývoji hospodářství. Po stanovení národohospodářské úvahy, lze zjistit, že:

- růst $DHM = 3 \%$ ročně je stanoven o 1 % méně, tedy stejně jako výnosy ve výkazu zisku a ztráty,
- růst $ZÁS = 1 \%$ ročně je stanoven z hlediska výrazného redukování, stejně jako spotřeba materiálu a energie,
- růst $OA = 2 \%$ ročně rostou stejně jako DHM, DNM, ale jsou velmi ovlivněny nízkým růstem zásob, proto jejich souhrnný růst je v průměru 2 % ročně,

$$OA = \frac{(DHM, DNM) + ZÁS}{2}$$
$$2 \% = \frac{(3 \%) + 1 \%}{2}$$

- růst $DNM, DFM = 2,2 \%$ vyplývá z celkového růstu aktiv a je ovlivněn hlavně růstem DHM a zásob, proto činí v průměru asi roční růst $2,6 \%$,

$$DFM = \frac{A + DHM + ZÁS}{3}$$

$$2,2 \% = \frac{2,6 + 3 + 1}{3}$$

- růst pohledávek a peněžních prostředků by měl být nižší než výnosy, tedy okolo $2,5 \%$ ročně. [28, s. 69], [30, s. 68-69]

Vlastní kapitál by měl z hlediska principu samofinancování růst rychleji než cizí zdroje, tedy asi takto: [28, s. 69], [30, s. 69]

$$VK = 3 \%$$

$$CZ = 1,5 \%$$

Ve výkazu zisku a ztráty by měl být roční růst výnosů 3% , jelikož se musí šetřit materiálem a energiemi. Spotřeba materiálu by měla růst stejně jako zásoby (zde jsou nutné úspory kvůli plýtvání), tedy s ročním růstem 1% . [28, s. 69], [30, s. 68]

Účetní odpisy by měly mít růst 4% , tedy stejně jako národní důchod pro zajištění řádné obnovy výrobního kapitálu. [28, s. 69], [30, s. 68]

Mzdy s ročním růstem 3% musí růst o něco méně než národní důchod pro zajištění akumulování části národního důchodu. [28, s. 69], [30, s. 68]

Naopak tomu, finanční náklady by měly růst o něco více než mzdy, a to přesně o $3,5 \%$ ročně. [28, s. 69], [30, s. 68]

Růst celkových nákladů by se měl pohybovat okolo 3% za rok. [28, s. 69], [30, s. 68]

Při zachování 16% tvorby investic, musí čistý zisk pro metodu MDP růst ročně alespoň o 8% . Procento růstu čistého zisku musí být nejvyšší ze všech ukazatelů MDP, jelikož se jedná o zisk obchodní korporace. [28, s. 69], [30, s. 68]

Hrubý zisk pro metodu MDP by měl být ročně alespoň 5% . [28, s. 69], [30, s. 68]

Vlastní výnosy a čistá výroba roste stejně, tedy ročně alespoň o 4% . [28, s. 69], [30, s. 68]

$$V = 3 \%$$

$$(MAT = 1 \%)$$

$$VV = 4 \%$$

$$(ODP = 4 \%)$$

$$ČV = 4 \%$$

$$(MZDY = 3 \%)$$

$$HZ_{MDP} = 5 \%$$

$$(FN = 3,5 \%)$$

$$ČZ_{MDP} = 8 \%$$

Vzájemné propojení těchto norem růstu neboli konzistentní celek, je zajištěn tím, že po jeho aplikaci musí z původní rozvahy a výkazu zisku a ztráty vzniknout nová vyrovnaná rozvaha a výkaz zisku a ztráty. [30, s. 69]

A		Rozvaha		P		N		VZZ		V	
DHM	350	VK	400	MAT	65	VÝNOSY	200				
DNM, DFM	50	CZ	150	ODP	35						
				MZDY	50						
OA	150			FN	34						
(z toho ZÁS)	50			ČZ _{MDP}	16						
A celkem		550	P celkem	550	N celkem		200	V celkem		200	
(DM	400)				(PH	135)					
(OA	150)				(ČV	100)					
					(HZ _{MDP}	50)					
					(CN	184)					

OBRÁZEK 2 - VÝCHOZÍ ROZVAHA A VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY, (ZDROJ. UPRAVENO J. VYSUŠIL, S. 69, 1991)

Vysvětlení ukazatelů pod výkazem zisku a ztráty:

- $VV (PH) = V - (MAT + EN)$,
- $ČV = (VV = PH) - ODP$,
- $HZ_{MDP} = ČV - MZDY$,
- $ČZ_{MDP} = HZ_{MDP} - FN$,
- $CN = MAT + ODP + MZDY + FN$.

A		Rozvaha		P		N		VZZ		V	
DHM	(3 %)	360,5	VK (3 %)	412,3	MAT (1 %)	65,7	VÝNOSY (3 %)	206,1			
DNM, DFM	(2,2 %)	51,1	CZ (1,5 %)	152,3	ODP (4 %)	36,4					
					MZDY (3 %)	51,5					
OA	(2 %)	153			FN (3,5 %)	35,2					
(z toho ZÁS)	(1 %)	50,5			ČZ _{MDP} (8 %)	17,3					
A celkem		(2,6 %)	564,6	P celkem	564,6	N celkem (3 %)		206,1	V celkem		206,1
(DM	2,9 %	411,6)			(PH	4 %	140,4)				
(OA	2 %	153)			(ČV	4 %	104)				
					(HZ _{MDP}	5 %	52,5)				

OBRÁZEK 3 - NOVÁ ROZVAHA A VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY PO APLIKACI NOREM RŮSTU, (ZDROJ. UPRAVENO J. VYSUŠIL, S. 69, 1991)

Čistý zisk metody MDP, který je měřen z čisté výroby, by neměl klesnout pod 16 %. Toto pravidlo platí pro udržení míry investic ve výši 16 % z národního důchodu. [30, s. 69]

$$\left(\frac{\check{C}Z}{\check{C}V}\right) \times 100 = 16 \%$$

Čistý zisk pro metodu MDP z výchozího výkazu zisku a ztráty je 16 Kč a čistá výroba je 100 Kč. Při výpočtu $\left(\frac{16}{100}\right) \cdot 100 = 16 \%$, platí výše zmíněné pravidlo. [30, s. 69]

Ve výkazu zisku a ztráty po aplikaci norem růstu je hodnota 16,6 %, což je naprosto ideální. [30, s. 69]

$$\left(\frac{17,3}{104}\right) \times 100 = 16,6 \%$$

3.5.3 Normy růstu podílových (relativních) ukazatelů metody maticového diagnostického přístupu

Po zjištění konzistentních norem růstu absolutních ukazatelů metody maticové diagnostiky v základních principech, lze vypočítat normy růstu podílových ukazatelů, kde platí tento vztah:

$$\frac{\% \text{ růstu absolutního ukazatele z výkazu zisku a ztráty (+100)}}{\% \text{ růstu absolutního ukazatele z rozvahy (+100)}} = \text{koeficient růstu podílového ukazatele}$$

Vynásobí-li se koeficient růstu podílového ukazatele stem, zjistí se index růstu daného podílového ukazatele. Odečte-li se od tohoto indexu veličina 100 a zaokrouhlí-li se výsledek na 1 desetinné místo, zjistí se % růstu podílového ukazatele. [30, s. 70]

$$"N_p = \left[\left(\frac{N_{A1} + 100}{N_{A2} + 100} \right) \times 100 - 100 \right], \text{ kde:}$$

N_p ... norma růstu hledaného podílového ukazatele (v %),

N_{A1} ... norma růstu absolutního ukazatele v čitateli podílu (v %),

N_{A2} ... norma růstu absolutního ukazatele ve jmenovateli podílu (v %)."

(J. Vysušil, 1991, s. 70)

Normy růstu všech 35 podílových ukazatelů metody maticové diagnostiky v základních principech jsou vyčísleny na níže uvedené matici. Pro zjednodušení analytických výpočtů jsou hodnoty zaokrouhleny na celá čísla či na čísla s jedním desetinným místem. [28, str. 74-75]

TABULKA 8 - NORMY RŮSTU 35 PODÍLOVÝCH UKAZATELŮ POMOCÍ VÝPOČTU Z ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ, (ZDROJ. AUTOR)

% růstu abs. ukaz.	Výkaz zisku a ztráty				
	V = 3 %	PH (VV) = 4 %	ČV = 4 %	HZ _{MDP} = 5 %	ČZ _{MDP} = 8 %
Rozvaha					
A = 2,6 %	0,4 %	1,4 %	1,4 %	2,3 %	5,3 %
VK = 3 %	0 %	1 %	1 %	1,9 %	4,9 %
CZ = 1,5 %	1,5 %	2,5 %	2,5 %	3,4 %	6,4 %
SA = 2,9 %	0,1 %	1,1 %	1,1 %	2 %	5 %
DHM = 3 %	0 %	1 %	1 % ⁸	1,9 %	4,9 %
OA = 2 %	1 %	2 %	2 %	2,9 %	5,9 %
ZÁS = 1 %	2 %	3 %	3 %	4 %	6,9 %

3.6 Postup při provádění analýzy konkrétních údajů obchodní korporace u metody maticového diagnostického přístupu v základních principech

Pro analýzu vývoje absolutních a podílových ukazatelů je důležitá jejich aplikace na skutečné hodnoty společnosti, tedy porovnání skutečných ukazatelů. Skutečné ukazatele musí být zjištěny a vypočítány z minimálně dvou za sebou následujících rozvah a výkazů zisku a ztráty. Postup zahrnuje následující kroky:

- sestavení obdobné matice (jako je matice č. 8 s názvem „Normy růstu 35 podílových ukazatelů pomocí výpočtu z absolutních ukazatelů“),
- vypočítání ze skutečných ukazatelů jejich normy růstu pro všech 35 podílových ukazatelů,
- do matice se aplikují hodnoty posledního sloupce („Procento růstu“) z matice č. 6 s názvem „Údaje pro výpočty podílových ukazatelů“,
- vypočítání 35 podílových ukazatelů pomocí předpřipravené matice,
- obsah matice je naplněn dle skutečných hodnot růstu (procent růstu) všech absolutních i podílových ukazatelů MDP v základních principech. [28, s. 69-70]

⁸ Je-li norma růstu čisté výroby (ČV) 4 % a norma růstu DHM a DNM 3 %, pak ukazatel ČV/DHM, DNM, jinak řečeno ukazatel čisté produktivity DHM, DNM, má normu růstu 1 %.

$$N_p = \left[\left(\frac{4 + 100}{3 + 100} \right) \times 100 - 100 \right] = 0,97087 \doteq 1 \%$$

TABULKA 9 - MATICE SKUTEČNÝCH HODNOT OBCHODNÍ KORPORACE (SKUTEČNÝCH UKAZATELŮ),
(ZDROJ. AUTOR)

procento růstu	Výkaz zisku a ztráty				
Rozvaha	V = -1,1 %	PH (VV) = 13,9 %	ČV = 17,7 %	HZ_{MDP} = 72,5 %	ČZ_{MDP} = 227 %
A = -4,5 %	3,6	19,3	23,2	80,6	242,4
VK = 13,6 %	-12,9	0,3	3,6	51,8	187,9
CZ = -20,9 %	25,0	44,0	48,8	118,1	313,4
SA = -5,6 %	4,8	20,7	24,7	82,7	246,4
DHM = -5,7 %	4,9	20,8	24,8	82,9	246,8
OA = -3,3 %	2,3	17,8	21,7	78,4	238,2
ZÁS = -8 %	7,5	23,8	27,9	87,5	255,4

Zhodnocení základních principů metody maticového diagnostického přístupu:

Situace obchodní korporace lze již z této matice snadno rozeznat. Všechny ukazatele MDP mají růst. Záporné hodnoty v matici jsou nepříznivé, proto se musejí detailně rozebrat.

Procento růstu aktiv je záporné kvůli snížení jak stálých aktiv, tak i aktiv oběžných. Pokles procenta růstu u dlouhodobého hmotného majetku není jevem nepříznivým. Pro společnost je současně kladný pokles procenta růstu oběžných aktiv, hlavně tedy zásob. Společnost má zásoby redukovat. Pokud by zásoby rostly, tato skutečnost může být pro společnost do budoucna negativní.

Procento růstu cizích zdrojů je záporné. Tato situace není negativní, ale vysoké držení vlastního kapitálu oproti cizím zdrojům, není pro společnost z dlouhodobého hlediska úplně efektivní. Sledování veličin vlastního kapitálu a cizích zdrojů jsou podstatné pro věřitele a investory. Čím vyšší jsou cizí zdroje oproti vlastnímu kapitálu, tím vyšší je riziko pro věřitele. Na druhou stranu, vyšší zadluženost znamená také vyšší podíl levnějších zdrojů financování, jelikož náklady na cizí zdroje jsou většinou levnější než náklady na vlastní kapitál. Obecně, vyšší zadluženost většinou zvyšuje rentabilitu vlastního kapitálu, současně ale může dojít k neustání negativních výkyvů v hospodaření obchodní korporace. Všechny tyto skutečnosti závisí na způsobu financování obchodní korporace, vztahy s věřiteli, ceny zdrojů, předmětu podnikání atd.

Produktivita vlastního kapitálu je záporná dle měření výkony (výnosy). Podle měření vlastními výkony (přidanou hodnotou), není hodnota záporná, ale také společnost nedosahuje stanovené normy růstu, která je 1 %. Díky této skutečnosti je vidět, že vysoké využití vlastního kapitálu není pro společnost tolik efektivní.

Společnost jako celek je vysoce úspěšná v rentabilitě, kde dosáhla velmi vysokých, kladných procent růstu.

Detailní rozebrání jednotlivých absolutních ukazatelů aplikovaných na vybranou společnost je popsáno v praktické části.

Pro lepší pohled na soustavu ukazatelů MDP je vytvoření **rozdílové matice procent růstu**. Matici lze získat tak, že se odečtou od hodnot z matice č. 9 s názvem „Skutečné hodnoty obchodní korporace“, hodnoty matice č. 8 s názvem „Normy růstu 35 podílových ukazatelů pomocí výpočtu z absolutních ukazatelů“.

TABULKA 10 - ROZDÍLOVÁ MATICE PROCENT RŮSTU, (ZDROJ. AUTOR)

procento růstu	Výkaz zisku a ztráty				
	V = -4,4 %	PH (VV) = 9,9 %	ČV = 13,7 %	HZ _{MDP} = 67,5 %	ČZ _{MDP} = 219 %
Rozvaha					
A = -7,1 %	3,2	17,9	21,8	78,3	237,1
VK = 10,6 %	-12,9	-0,7	2,6	49,9	183,0
CZ = -22,4 %	23,5	41,5	46,3	114,7	307,0
SA = -8,5 %	4,7	19,6	23,6	80,7	241,4
DHM = -8,7 %	4,9	19,8	23,8	81,0	241,9
OA = -5,3 %	1,3	15,8	19,7	75,5	232,3
ZÁS = -9 %	5,5	20,8	24,9	83,5	248,5

Z matice č. 10 je patrné, že společnost neplní normu v produktivitě, která je měřena výkony (výnosy) a vlastními výkony (přidanou hodnotou), a to v oblasti vlastního kapitálu. Je to proto, že VK roste o 10,6 % nad normu, naopak V klesají o -4,4 % a PH (VV) roste jen o 9,9 %. Tato skutečnost vede k tomu, že v podílových ukazatelích V/VK a PH (VV)/VK je růst záporný, proto nastává pokles produktivity.

Růst VK roste z veliké části vykázaným výsledkem hospodaření běžného účetního období po zdanění, který se změnil z 16 426 tis. Kč na 53 713 tis. Kč. Výnosy účelově zahrnují změnu stavu zásob vlastní činnosti (ve výkazu zisku a ztráty pod písmenem „B“) a aktivaci (pod písmenem „C“). Pro účely prováděné analýzy metodou MDP se musí výnosy o tyto dvě položky navýšit. Přestože jsou výnosy minulého účetního období nižší než v běžném účetním období, vzrostly právě o tyto zahrnuté položky. [6], [7]

Nesplnění normy v oblasti dlouhodobého hmotného majetku vede k nesplnění normy i v oblasti stálých aktiv a aktiv celkem. Totéž platí pro nesplnění normy v oblasti zásob, které vedou k nesplnění normy oběžných aktiv a opět aktiv celkem. Tento jev není pro společnost tolik negativní, jelikož současně nerostou zásoby. Zásoby oproti dlouhodobému majetku mají klesat (čím více, tím lépe). Společnost toto pravidlo splňuje.

I přes tyto výsledky se nejedná o nic negativního. Společnost je dlouhodobě stabilní z hlediska struktury aktiv. Došlo pouze k mírnému poklesu stálých aktiv v běžném období společnosti. Pokles stálých aktiv je zapříčiněn významnou investiční aktivitou v období mezi rokem 2017 a 2018. Proto je v aktuálním období relativně nižší investiční aktivita a vyšší hodnota odpisů než hodnota nových investic. [7]

Pokles cizích zdrojů je z důvodu snížení závazků, a to konkrétně dlouhodobých (investičních) úvěrů vůči úvěrovým institucím. Tento pokles vzniká v rámci sjednaných splátkových kalendářů. Postupný pokles u provozních úvěrů nastal v momentě, kdy začaly růst úrokové sazby. K postupnému snižování těchto úvěrů došlo z důvodu, aby společnost nemusela vydávat další zdroje na obsluhu dluhových služeb. [7]

Celkový závěr dané společnosti je, že společnost dosahuje výborných výsledků v rentabilitě. Více podrobně jsou veškeré výše zmíněné absolutní ukazatele analyzovány v praktické části diplomové práce v rámci úplné metody maticového diagnostického přístupu.

4 Charakteristika úplné metody maticového diagnostického přístupu

Základní principy metody maticové diagnostiky jsou pouze orientačním „rychlým“ pohledem na to, kde je v obchodní korporaci problém. Úplnou metodou maticové diagnostiky vznikne podrobnější pohled na jednotlivé oblasti hospodaření společnosti. Úplná metoda maticové diagnostiky spočítá převážně v doplnění složek z původní MDP v základních principech. [29, s. 64-65]

4.1 Doplnění původní metody maticového diagnostického přístupu v základních principech

- Doplnění majetkových složek (aktiv) a jejich podrobnější pohled lze vysvětlit takto:
1. Původních 7 absolutních ukazatelů ze složky majetku (tedy A, VK, CZ, SA, DHM, OA a ZÁS) se doplní:
 - o o veličinu DNM a DFM která je rozdílem mezi veličinami SA (DM) a DHM, současně zahrnuje pohledávky za upsaný základní kapitál,
 - o o veličiny peněžní prostředky (PEN) a krátkodobý finanční majetek (KFM), které se dají najít v účetním výkazu jako je rozvaha, jedná se konkrétně o řádky č. 72 a 75, v oddílu C. III. a C. IV.,
 - o o veličinu pohledávky (POHLED), kterou lze získat tím, že se od OA odečtou zásoby, peněžní prostředky a krátkodobý finanční majetek. [29, s. 64]

$$POHLED = OA - (ZÁS + PEN + KFM)$$

Doplněním majetkových složek vznikne soubor 10 absolutních ukazatelů stavového charakteru, který jsou ještě doplněny o komplexní ukazatel výrobních fondů (VF). Výrobní fondy vznikají součtem DHM a ZÁS. Celkový počet 11 ukazatelů z rozvahy lze vyjádřit takto: [29, s. 64]

$$A, VK, CZ, SA, DHM, DNM \text{ a } DFM, OA, ZÁS, POHLED, PEN \text{ a } KFM, VF$$

2. Soubor složek výnosů je doplněn o složky nákladů, které jsou již výše v diplomové práci popsány. Týká se těchto nákladů:
- o odpisy (ODP), které jsou rozdílem mezi ukazatelem vlastních výnosů (PH) a čisté výroby, ve výkazu zisku a ztráty se odpisy znázorňují na řádku s písmenem „E“,
 - o mzdy (MZDY) jsou pod písmenem „D“ ve výkazu zisku a ztráty,
 - o finanční náklady (FN) jsou veškeré náklady ve finanční oblasti, které jsou zahrnuty ve výkazu zisku a ztráty na řádkách č. 34, 38, 42, 43 a 47, dále kompletně ostatní provozní náklady zahrnuty písmenem „F“ a dani z příjmů spadající pod skupinu „L“,
 - o spotřeba materiálu (MAT) zahrnuje náklady na výkonovou spotřebu, která se nachází ve výkazu zisku a ztráty na řádku č. 3, zahrnuje:
 - náklady vynaložené na prodané zboží,
 - spotřebu materiálu a energie,
 - služby.
 - o spotřeba energie (EN) při detailní analýze je nutná zjistit z analytické evidence, která je dostupná pouze jako interní informace,
 - o nová veličina ukazatelů z výkazu zisku a ztráty je součet výše uvedených celkových nákladů (CN), pro které platí: [29, s. 65]

$$CN = MAT + EN + ODP + MZDY + FN$$

Doplněním výnosových složek vznikne soubor 11 absolutních ukazatelů tokového charakteru. Celkový počet 11 ukazatelů z výkazu zisku a ztráty lze vyjádřit takto: [29, s. 65]

$$MAT, EN, ODP, MZDY, FN, CN, V, VV (PH), \check{C}V, HZ_{MDP}, \check{C}Z_{MDP}$$

3. Kombinací tokových ukazatelů (z výkazu zisku a ztráty) se stavovými ukazateli (z rozvahy), ale i tokových ukazatelů s tokovými a stavovými ukazateli se stavovými, vznikne 484 podílových ukazatelů. [29, s. 66]

$$11 + 11 = 22 \text{ jednotkových ukazatelů z výkazů}$$

$$22^2 = 484 \text{ podílových ukazatelů}$$

Z těchto ukazatelů je stále 22 absolutních ukazatelů na diagonále kombinační matice (jsou jednotkové), tudíž zbývá 462 souměrných podílových ukazatelů podle diagonály. [30, s. 65]

$$484 - 22 = 462$$

Polovina z nich ukazuje pouze převrácenou hodnotu ukazatelů druhé poloviny. Z tohoto důvodu stačí sledovat pouze polovinu ze 462 podílových ukazatelů, tedy 231 ukazatelů. I tento počet ukazatelů je příliš veliký, proto jsou vybrány pouze ty ukazatele, které jsou všeobecně sledované (hlavní). Nejvíce sledovaných ukazatelů je 90 podílových ukazatelů, které se následně dělí do 15 skupin. První 2 skupiny představují 12 absolutních ukazatelů z rozvahy a výkazu zisku a ztráty a 35 původních podílových ukazatelů. Jedná se o skupinu produktivity a rentability. [29, s. 66], [30, s. 65]

Skupina	Ukazatel
1a) Produktivita (výkonů, vlastních výkonů (přidané hodnoty) a čisté výroby)	1. V/A 2. V/VK 3. V/CZ 4. V/SA 5. V/DHM 6. V/OA 7. V/ZÁS 8. VV (PH)/A 9. VV (PH)/VK 10. VV (PH)/CZ 11. VV (PH)/SA 12. VV (PH)/DHM 13. VV (PH)/OA 14. VV (PH)/ZÁS 15. ČV/A 16. ČV/VK 17. ČV/CZ 18. ČV/SA 19. ČV/DHM 20. ČV/OA 21. ČV/ZÁS
1b) Rentabilita (hrubého zisku a čistého zisku pro metodu MDP)	22. HZ _{MDP} /A 23. HZ _{MDP} /VK 24. HZ _{MDP} /CZ 25. HZ _{MDP} /SA 26. HZ _{MDP} /DHM 27. HZ _{MDP} /OA 28. HZ _{MDP} /ZÁS 29. ČZ _{MDP} /A 30. ČZ _{MDP} /VK 31. ČZ _{MDP} /CZ 32. ČZ _{MDP} /SA 33. ČZ _{MDP} /DHM 34. ČZ _{MDP} /OA 35. ČZ _{MDP} /ZÁS

Při provádění výběru všeobecně sledovaných ukazatelů úplné metody MDP bylo nezbytné znát tyto skutečnosti pro tvorbu analýzy:

1. Kromě vývoje aktiv, pasiv a jejich složek je důležité znát vývoj struktury aktiv a struktury oběžných aktiv. Z tohoto hlediska je důležité představit další skupinu ukazatelů, a to strukturu aktiv a strukturu oběžných aktiv. [29, s. 66-67]

2) Struktura aktiv	36. VK/A 37. CZ/A 38. SA/A 39. DHM/A 40. DNM, DFM/A 41. OA/A 42. ZÁS/A 43. POHLED/A 44. PEN, KFM/A 45. VF/A
3) Struktura oběžných aktiv	46. ZÁS/OA 47. POHLED/OA 48. PEN, KFM/OA

2. 4. skupina obsahuje pouze jeden ukazatel, který představuje poměr cizích zdrojů k pohledávkám. Souvisí úzce s likviditou, avšak jde o hodnocení míry zadluženosti pohledávek. [29, s. 66-67]

4) Míra zadluženosti pohledávek	49. CZ/POHLED
---------------------------------	---------------

3. Diferencovaná výkonová rentabilita zahrnuje hrubý a čistý zisk pro metodu MDP k různým typům výkonů. Diferenciace je patrná ve dvou veličinách. Jednak ve veličině hospodářského výsledku, který je pro účely této analýzy členěn na hrubý a čistý zisk metody MDP. Rovněž oblast výkonů je diferencována na čistou výrobu, přidanou hodnotu a výkony (výnosy). [29, s. 66-67]

5) Diferencovaná výkonová rentabilita	50. HZ_{MDP}/V 51. HZ_{MDP}/VV (PH) 52. $HZ_{MDP}/ČV$ 53. $ČZ_{MDP}/V$ 54. $ČZ_{MDP}/VV$ (PH) 55. $ČZ_{MDP}/ČV$
---------------------------------------	--

4. 6. skupina představuje vztah obou typů zisku metody MDP (hrubého a čistého zisku) jako podíl čistého zisku na hrubý zisk. Tento vztah se označuje jako zisková relace. [29, s. 66-67]

6) Zisková relace	56. $\frac{\check{Z}_{MDP}}{HZ_{MDP}}$
-------------------	--

5. Mzdová produktivita představuje 7. skupinu.

7) Mzdová produktivita	57. $V/MZDY$ 58. $VV(PH)/MZDY$ 59. $\check{C}V/MZDY$
------------------------	--

6. 8. skupina je doplňující k mzdové produktivitě. Doplňuje mzdovou rentabilitu, tedy vztah hrubého i čistého zisku metody MDP ke mzdám. [29, s. 66-67]

8) Mzdová rentabilita	60. $\frac{HZ_{MDP}}{MZDY}$ 61. $\frac{\check{C}Z_{MDP}}{MZDY}$
-----------------------	--

7. Nákladová struktura výnosů je 9. skupinou úplné metody maticového diagnostického přístupu. Je velmi užitečným doplňkem dosavadních analýz, protože ukazuje podíl materiálu, energie, odpisů, mezd a finančních nákladů v různých typech výkonů. [29, s. 66-67]

9) Nákladová struktura výnosů	62. MAT/V 63. $MAT/VV(PH)$ 64. $MAT/\check{C}V$ 65. EN/V 66. $EN/VV(PH)$ 67. $EN/\check{C}V$ 68. ODP/V 69. $ODP/VV(PH)$ 70. $ODP/\check{C}V$ 71. $MZDY/V$ 72. $MZDY/VV(PH)$ 73. $MZDY/\check{C}V$ 74. FN/V 75. $FN/VV(PH)$ 76. $FN/\check{C}V$
-------------------------------	--

8. Skupina č. 10, struktura nákladů, je doplňkem předchozí skupiny.

10) Struktura nákladů	77. MAT/CN 78. EN/CN 79. ODP/CN 80. MZDY/CN 81. FN/CN
-----------------------	---

9. Nákladová rentabilita čistého zisku představuje 11. skupinu.

11) Nákladová rentabilita čistého zisku	82. $\check{C}Z_{MDP}/CN$
---	---------------------------

10. 12. skupina ukazatele nákladovosti představuje vztah mezi celkovými náklady a různými typy výkonů. [29, s. 66-67]

12) Ukazatele nákladovosti	83. CN/V 84. CN/VV (PH) 85. CN/ČV
----------------------------	---

11. V metodě maticového diagnostického přístupu se produktivita výrobních fondů počítá z výnosů, vlastních výkonů a čisté výroby. Výrobní fondy zahrnují dlouhodobý hmotný majetek a zásoby. [29, s. 66-67]

13) Produktivita výrobních fondů	86. V/VF 87. VV (PH)/VF 88. ČV/VF
----------------------------------	---

12. 14. skupina, rentabilita výrobních fondů (VF), opět doplňuje produktivitu VF.

14) Rentabilita výrobních fondů	89. HZ_{MDP}/VF 90. $\check{C}Z_{MDP}/VF$
---------------------------------	--

TABULKA 11 - 90 PODÍLOVÝCH UKAZATELŮ (ZDROJ. *UPRAVENO J. VYSUŠIL 1991*)

Úplná metoda maticového diagnostické přístupu zahrnuje kromě MDP základních principů celou řadu dalších důležitých ukazatelů. Přínosem metody diagnostického přístupu je oproti jiným analýzám:

- a. detailní použití tří typů výkonů (V, VV (PH) a ČV),
- b. komplexní informace o obchodní korporaci v hlavních oblastech produktivity (skupina č. 1, 7, 13), rentability (skupina č. 1, 5, 8, 14), nákladovosti (skupina č. 9, 12), jinak pojaté likvidity (skupina č. 4) a struktury (skupina č. 2, 3, 6, 10),
- c. možnost vyhodnocení situace obchodní korporace pomocí norem růstu pro všech 90 ukazatelů úplné metody MDP. [29, s. 66-67]

4.2 Normy růstu úplné metody maticového diagnostického přístupu

Normy růstu úplné metody MDP vycházejí z konzistencí norem růstu základního principu. Úplná metoda zahrnuje tyto normy:

- norma růstu ukazatele stálých aktiv neboli dlouhodobého majetku (SA = DM) je 2,9 %,
 - norma růstu pohledávek (POHLED) činí 2,5 %,
 - peněžní prostředky (PEN) a krátkodobý finanční majetek (KFM) má normu růstu také 2,5 %⁹,
 - energie (EN) by měla růst stejně jako materiál, a to o 1 %,
 - VF (výrobní fondy) jsou součtem dlouhodobého hmotného majetku (DHM) a zásob (ZÁS), proto mají růst o 2,8 %,
 - celkové náklady (CN) jsou součtem MAT, EN, ODP, MZDY a FN a mají růst 2,6 %.
- [29, s. 67]

Veškeré růstové normy v procentech růstu pro 22 absolutních ukazatelů úplné metody MDP: [28, s. 69]

1. A	2,6 %,	12. MAT	1 %,
2. VK	3 %,	13. EN	1 %,
3. CZ	1,5 %,	14. ODP	4 %,
4. SA	2,9 %,	15. MZDY	3 %,
5. DHM	3 %,	16. FN	3,5 %,
6. DNM, DFM	2,2 %,	17. CN	2,6 %,
7. OA	2 %,	18. V	3 %,
8. ZÁS	1 %,	19. VV (PH)	4 %,
9. POHLED	2,5 %,	20. ČV	4 %,
10. PEN	2,5 %,	21. HZ	5 %,
11. VF	2,8 %,	22. ČZ	8 %.

Výpočet norem podílových ukazatelů ze známých norem růstu absolutních ukazatelů vede k následujícím maticím, které jsou zahrnuty v kapitole „6.1 Matice vývoje absolutních ukazatelů pomocí skutečných údajů metody MDP“ a v kapitole a „6.2 Matice vývoje podílových ukazatelů pomocí skutečných údajů metody MDP“.

⁹ Při správném hospodaření, tedy pravidelném fakturování, příjmech pohledávek a placení závazků by měly pohledávky i peněžní prostředky a krátkodobý finanční majetek růst stejně.

4.3 Postup při provádění analýzy u úplné metody maticového diagnostického přístupu

Tento postup je zcela obdobný jako u metody maticového diagnostického přístupu v základních principech. Porovnávají se růsty absolutních a podílových ukazatelů se skutečnými růstovými hodnotami. Skutečné růstové hodnoty jsou získány propočtem z údajů účetních výkazů jako je rozvaha a výkaz zisku a ztráty. [29, s. 67]

Rozdíl mezi metodami je v tom, že v úplné metodě MDP se vyskytují i záporné normy růstu, které znamenají úspornost tvorby zdrojů (skupina č. 2) nebo úspory nákladů (skupina č. 9, 10 a 12). Proto se zde považují kladné hodnoty za nesprávné.

Pro analýzu je podstatné, že normy růstu:

- jsou minimálním požadavkem na obchodní korporaci, který by měl být splněn,
- platí pro meziroční růst, z něhož byly odvozeny, při delší analýze je třeba neustále vycházet z ročních účetních výkazů (z rozvahy a výkazu zisku a ztráty),
- pomocí podrobné analýzy v čase upozorňují, kdy a kde došlo ke zlomu ve vývoji, a ve kterých oblastech (skupinách ukazatelů) se začaly objevovat závady. [29, s. 67]

Úplná metoda MDP má především orientační charakter. Znázorňuje, které složky majetku a výkonů nevykazují normální vývoj. Slouží především ke správné orientaci, a případně pro tvorbu další podrobné analýzy. [29, s. 67]

4.4 Rychlá metoda maticového diagnostického přístupu

Pro rychlou orientaci o situaci určité obchodní korporace stačí zjistit skutečné normy růstu šesti základních ukazatelů a tyto ukazatele porovnat s normami růstu těchto ukazatelů.

Tato soustava ukazatelů pro první orientaci může být označena jako „rychlá metoda MDP“ a je možné ji použít jako začátek celé analýzy metody MDP.

TABULKA 12 - SOUSTAVA UKAZATELŮ PRO "RYCHLOU METODU MDP", (ZDROJ. AUTOR)

Pořadí	Skupina + (č. řádku)	Norma	Podíl
1.	Výkonová rentabilita – VV (54.)	3,8 %	$\check{C}Z_{MDP}/VV$ (PH)
2.	Rentabilita výrobních fondů (90.)	5,1 %	$\check{C}Z_{MDP}/VF$
3.	Nákladová rentabilita čistého zisku (82.)	5,3 %	$\check{C}Z_{MDP}/CN$
4.	Mzdová produktivita VV (58.)	1 %	VV (PH)/MZDY
5.	Nákladová struktura výnosů – materiální náročnost výkonů (62.)	-1,9 %	MAT/V
6.	Nákladová struktura výnosů – energetická náročnost (65.)	-1,9 %	EN/V

4.5 Vyhodnocení

Konzistentní normy růstu ve sféře obchodní korporace jsou zároveň orientovány tak, aby splňovaly žádoucí trendy v makrosféře. Žádoucími trendy se rozumí: [30, s. 68], [22, s. 527-537]

1. Zvyšování využití investic, tedy výrobních fondů, které nastávají poklesem ukazatele:

$$\beta = \frac{I}{\Delta ND}$$

2. Zvyšování schopnosti tvořit investice se projevuje zvyšováním ukazatele:

$$\alpha = \frac{I}{ND}$$

Oba tyto trendy se dají z konzistentních účetních výkazů (rozvahy a výkazu zisku a ztráty)¹⁰ odvodit takto:

1. zvyšování využití investic,
 - a. Výchozí rozvaha:

$$\beta_0 = \frac{I}{\Delta ND} = \frac{VF}{\check{C}V} = \frac{400}{100} = 4$$

- b. Nová rozvaha:

$$\beta_1 = \frac{411}{104} = 3,95$$

2. zvyšování schopnosti tvořit investice.

- a. Výchozí rozvaha:

$$\alpha_0 = \frac{I}{ND} = \frac{\check{C}Z_{MDP}}{\check{C}V} = \frac{16}{100} = 0,16$$

- b. Nová rozvaha:

$$\alpha_1 = \frac{17,3}{104} = 0,166$$

¹⁰ Hodnoty vycházejí z obrázku č. 2 s názvem „Výchozí rozvaha a výkaz zisku a ztráty“ a z obrázku č. 3 s názvem „Nová rozvaha a výkaz zisku a ztráty po aplikaci norem růstu“.

Růstové procento tedy je:

1. Ve výchozím období:

$$\omega_0 = \frac{\alpha_0}{\beta_0} = \frac{0,16}{4} = 0,04$$

2. V novém období:

$$\omega_1 = \frac{\alpha_1}{\beta_1} = \frac{0,166}{3,95} = 0,042$$

Na základě těchto výpočtů lze usuzovat, že pokud by všechny obchodní korporace výrobní sféry hospodářství dodržovaly z období na období minimální normy růstu, došlo by k trvalému národohospodářskému růstu. Tento růst by byl proporcionální, což znamená, že by se jednalo o růst plně konzistentní se všemi hlavními dílčími růsty jednotlivých složek hospodaření obchodních korporací. [30, s. 68]

PRAKTICKÁ ČÁST

5 Představení obchodní korporace

OBRÁZEK 4 - INFOGRAFIKA AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI BENEŠ A LÁT A.S., (ZDROJ. BENESALAT.CZ)

Akciová společnost BENEŠ a LÁT a.s. je tradiční, rodinná strojírenská společnost zabývající se výrobou kvalitních slévárenských polotovarů ze slitin hliníku (Al), zinku (Zn) či plastu. Historie společnosti sahá až do roku 1934 a letos tak dosáhne 90 let existence, během kterých se společnost postupně transformovala.

Z počátku se jednalo o živnostenské oprávnění „Slévárna a strojírna J. Beneš“, které pan Josef Beneš získal 23.5.1934. Další velmi významnou osobností byl pan Josef Lát, který se stal druhým manželem paní Benešové po smrti pana Beneše. [1]

Výrobky společnosti vznikají různými technologiemi jako je například lití, vstřikování, obrábění či 3D tisk kovů. Kromě výrobků, společnost také nabízí komplexní služby od návrhu designu, prototypování, optimalizace (topologickou¹¹ a materiálovou), přes samotnou konstrukci a výrobu nástrojů až po sériové dodávky výrobků. [1]

Mimo její hlavní činnost se společnost věnuje značce Seva, která přináší radost dětem. V závodě v Suticích vyrábí plastové stavebnice a další dětské hračky a hry. Pro jejich výrobu používají pouze český zdravotně nezávadný materiál. [1], [14]

Obchodní korporace BENEŠ a LÁT a.s. je zapsána v obchodním rejstříku u Městského soudu v Praze. Sídlo obchodní korporace se nachází v obci Poříčany ležící v okrese Kolín asi 6 kilometrů severovýchodně od Českého Brodu. Právní forma podnikání obchodní korporace je akciová společnost (a.s.). [19]

Historie společnosti je velmi pestrá. Právní forma akciová společnost, která funguje do současnosti, vznikla transformací předchozí právní formy třemi společníky v roce 1998. Společníci zároveň tvořili statutární, řídicí orgán (představenstvo). Představenstvo se skládalo z předsedy představenstva a dvou členů představenstva. V průběhu změn za několik let je i nadále představenstvo tvořeno třemi členy, ovšem nyní ve složení předsedy představenstva, místopředsedy představenstva a člena představenstva. Každý člen představenstva jedná za společnost ve všech věcech samostatně. [10], [19]

Kontrolním orgánem v akciové společnosti je dozorčí rada, která je povinná. Dohlíží na výkon působnosti představenstva. Dozorčí rada byla při vzniku společnosti také tvořena třemi členy, a to předsedou dozorčí rady a dvěma členy dozorčí rady.

¹¹ Topologická optimalizace je navržení tvarů výrobku se značnou úsporou objemu a hmotnosti.

V současnosti je rovněž tvořena třemi členy ve složení předsedy dozorčí rady, místopředsedy dozorčí rady a jednoho člena dozorčí rady. Není bez zajímavosti, že členem dozorčí rady byl v letech 1998 až 2002 Prof. Dr. Ing. Jiří Vysušil, autor základu této metody. [10], [19]

Akciová společnost získává svůj majetek vydáním akcií. Akcie je cenným papírem, který dává právo akcionáře podílet se na řízení společnosti a na zisku společnosti ve formě dividendy (výplata podílu zisku). BENEŠ a LÁT a.s. má zapsáno k současnosti 350 kusů akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 100 000 Kč v listinné formě, a to od poslední změny v roce 2003. Při vzniku společnosti měla obchodní korporace zapsáno 750 kusů akcií na jméno v jmenovité hodnotě 100 000 Kč a 300 kusů akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 10 000 Kč v listinné podobě.

Základní kapitál obchodní korporace je zcela splacen. Při vzniku základní kapitál činil 78 000 000 Kč, v roce 2003 se základní kapitál společnosti snížil o 43 000 000 Kč z důvodu změny akcionářské struktury a nově činí 35 000 000 Kč. [10], [19]

Další důležité informace o změnách obchodní korporace jsou detailněji popsány v úplném výpisu z obchodního rejstříku na stránkách Veřejný rejstřík a Sběrka listin. [19]

Akciová společnost bere velmi vážně svou společenskou roli. Od počátku existence podporuje vzdělávání, rozvoj týmového ducha a spolupráci. Klade důraz na zodpovědnost, a snaží se vybírat technologie s minimálním dopadem na životní prostředí. Své zkušenosti ráda sdílí skrze výuku na různých stupních vzdělání. [1]

5.1 Předmět podnikání a činnosti

Předmětem podnikání je zámečnictví, nástrojářství, slévárenství, modelářství, obráběčství, které jsou uvedeny v příloze č. 1 v zákonu č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Veškeré tyto předměty podnikání spadají pod ohlašovací živnost řemeslnou. Dále je předmětem podnikání výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Jedná se o ohlašovací volnou živnost. [11], [19]

Živnost volnou obchodní korporace vykonává pouze díky splnění všeobecných podmínek (svéprávnost a trestní bezúhonnost), které byly doloženy živnostenskému úřadu bez prokazování podmínek jako je odborná či jiná způsobilost a praxe. [11]

Oproti tomu pro získání řemeslné živnosti musí obchodní korporace splnit odbornou způsobilost v oboru, kterou se rozumí doložení jednoho či více z následujících dokladů:

- ukončení středního vzdělání s výučním listem v příslušném oboru vzdělání,
- řádné ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou a maturitním vysvědčením,
- řádné ukončení vyššího odborného vzdělání v příslušném oboru vzdělání,
- vysokoškolský diplom v příslušné oblasti studijních programů a studijních oborů
- doklady potvrzující uznání odborné kvalifikace
- doklady potvrzující uznání profesních kvalifikací podle Národní soustavy kvalifikací. [11]

Dále existují i další možnosti pro získání řemeslné živnosti, které mohou nahradit výše zmíněné doklady jako je:

- řádné ukončení vzdělání v příbuzném oboru vzdělání s vykonáním minimálně jednorocní praxí v oboru,
- rekvalifikace pro příslušnou pracovní činnost,
- předchozí praxe (trvajících 6 a více let) v oboru. [11]

5.2 Organizační a právní struktura společnosti [18]

TABULKA 13 - ORGANIZAČNÍ A PRÁVNÍ STRUKTURA SPOLEČNOSTI
(ZDROJ. ÚDAJE Z VEŘEJNÉHO REJSTŘÍKU NA ADMINISTRATIVNÍM REGISTRU EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ)

Obchodní firma:	BENEŠ a LÁT a.s.
Spisová značka:	B 5715 vedená u Městského soudu v Praze
Datum vzniku a zápisu:	31.8.1998
Sídlo:	Tovární 463, 289 14 Poříčany
Identifikační číslo osoby:	25724304
Právní forma:	Akciová společnost
Předmět podnikání:	zámečnictví, nástrojářství
	slévárenství, modelářství
	obráběčství
	výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona
Statutární orgán – představenstvo:	Předseda představenstva Ing. Josef Lát
	Místopředseda představenstva Bc. Jan Lát
	Člen představenstva Jakub Beneš
Dozorčí rada:	Předseda dozorčí rady Ing. Tomáš Faltýnek
	Místopředseda dozorčí rady Mgr. Marie Latová
	Člen dozorčí rady Mgr. Ondřej Mikuláš
Akcie:	350 ks akcie na jméno ve jmenovité hodnotě 100 000,- Kč (listinná podoba)
Základní kapitál:	35 000 000 Kč (splacen)
Čistý obrat (HR od 1. 4. 2022 do 31. 3. 2023):	887 818 tis. Kč
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců (HR od 1. 4. 2022 do 31. 3. 2023):	331 zaměstnanců

6 Postup při provádění analýzy konkrétních údajů obchodní korporace u úplné metody maticového diagnostického přístupu

Níže uvedené údaje jsou převzaty z výročních zpráv a účetních závěrek obchodní společnosti BENEŠ a LÁT a.s. (IČO 257 24 304), které jsou součástí odcitovaných zdrojů diplomové práce. Matice je vytvořena z 6 účetních závěrek jdoucích po sobě. Jedná se o účetní období (hospodářský rok¹²) od 1.4.2017 do 31.3.2018 až po účetní období 1.4.2022 do 31.3. 2023. Všechny účetní závěrky jsou uveřejněny ve Veřejném rejstříku a Sbírce listin. [19]

¹² Hospodářským rokem se rozumí účetní období, které začíná 1. dnem jiného měsíce, než je leden s 12 měsíci nepřetržitě po sobě. [13, s. 23]

6.1 Matice vývoje absolutních ukazatelů pomocí skutečných údajů metody MDP

TABULKA 14 - MATICE SKUTEČNÝCH ÚDAJŮ OBCHODNÍ KORPORACE PRO ÚPLNOU METODU MDP (ZDROJ. AUTOR)

	N (%)	6	5	4	3	2	1	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N 1/6
1. A	2,6	867 605	885 357	769 452	745 952	752 503	718 465	2,046	-13,091	-3,054	0,878	-4,523	-3,549	-3,054	-17,190	13,7
2. VK	3	353 369	342 208	333 871	337 387	357 285	405 968	-3,158	-2,436	1,053	5,898	13,626	2,996	1,053	14,885	15,9
3. CZ	1,5	514 236	543 149	435 581	408 565	395 218	312 497	5,623	-19,805	-6,202	-3,267	-20,930	-8,916	-6,202	-39,231	7,7
4. SA	2,9	462 050	487 836	455 093	427 056	400 883	378 558	5,581	-6,712	-6,161	-6,129	-5,569	-3,798	-6,129	-18,070	15,4
5. DHM	3	460 390	485 192	452 898	423 254	397 055	374 263	5,387	-6,656	-6,545	-6,190	-5,740	-3,949	-6,190	-18,707	15,9
6. DNM, DFM	2,2	1 660	2 644	2 195	3 802	3 828	4 295	59,277	-16,982	73,212	0,684	12,200	25,678	12,200	158,735	11,5
7. OA	2	405 555	397 521	314 359	318 896	351 620	339 907	-1,981	-20,920	1,443	10,262	-3,331	-2,905	-1,981	-16,187	10,4
8. ZÁS	1	176 575	187 789	141 380	141 365	165 504	152 289	6,351	-24,713	-0,011	17,076	-7,985	-1,856	-0,011	-13,754	5,1
9. POHLED	2,5	220 792	202 270	170 123	149 258	163 984	177 113	-8,389	-15,893	-12,265	9,866	8,006	-3,735	-8,389	-19,783	13,1
10. PEN, KFM	2,5	5 754	5 421	671	25 055	18 672	4 134	-5,787	-87,622	3633,979	-25,476	-77,860	687,447	-25,476	-28,154	13,1
11. VF	2,8	636 965	672 981	594 278	564 619	562 559	526 552	5,654	-11,695	-4,991	-0,365	-6,401	-3,559	-4,991	-17,334	14,8
12. MAT	1	657 377	597 200	439 321	428 861	572 367	519 283	-9,154	-26,437	-2,381	33,462	-9,274	-2,757	-9,154	-21,007	5,1
13. EN	1	21 147	23 619	21 645	20 034	40 041	42 515	11,690	-8,358	-7,443	99,865	6,179	20,387	6,179	101,045	5,1
14. ODP	4	27 649	34 854	38 582	41 998	38 215	33 274	26,059	10,696	8,854	-9,008	-12,929	4,734	8,854	20,344	21,7
15. MZDY	3	218 283	223 672	202 376	190 381	205 783	204 145	2,469	-9,521	-5,927	8,090	-0,796	-1,137	-0,796	-6,477	15,9
16. FN	3,5	61 885	59 584	54 203	49 328	52 998	66 012	-3,718	-9,031	-8,994	7,440	24,556	2,051	-3,718	6,669	18,8
17. CN	2,6	986 341	938 929	756 127	730 602	909 404	865 229	-4,807	-19,469	-3,376	24,473	-4,858	-1,607	-4,807	-12,279	13,7
18. V	3	962 576	895 919	727 901	719 708	885 789	876 427	-6,925	-18,754	-1,126	23,076	-1,057	-0,957	-1,126	-8,950	15,9
19. VV (PH)	4	305 199	298 719	288 580	290 847	313 422	357 144	-2,123	-3,394	0,786	7,762	13,950	3,396	0,786	17,020	21,7
20. ČV	4	277 550	263 865	249 998	248 849	275 207	323 870	-4,931	-5,255	-0,460	10,592	17,682	3,526	-0,460	16,689	21,7
21. HZ _{MDP}	5	59 267	40 193	47 622	58 468	69 424	119 725	-32,183	18,483	22,775	18,738	72,455	20,054	18,738	102,010	27,6
22. ČZ _{MDP}	8	-2 618	-19 391	-6 581	9 140	16 426	53 713	-640,680	66,062	238,885	79,716	227,000	-5,804	79,716	2151,681	46,9

Vysvětlivky:

- N = normy růstu absolutních ukazatelů (v %),
- 6... období 1.4.2017-31.3.2018 (v celých tis. Kč),
- 5... období 1.4.2018-31.3.2019 (v celých tis. Kč),
- 4... období 1.4.2019-31.3.2020, (v celých tis. Kč)
- 3... období 1.4.2020-31.3.2021 (v celých tis. Kč),
- 2... období 1.4.2021-31.3.2022 (v celých tis. Kč),
- 1... období 1.4.2022-31.3.2023 (v celých tis. Kč),
- 5/6... podíl (v %) dvou za sebe jdoucích období (v celých tis. Kč) dle vztahu:

$$\frac{(5. \text{období} - 6. \text{období})}{|6. \text{období}|} \times 100 \cong 2,046$$

- \emptyset ... průměr za všechny podíly účetních období (v %),
- M... medián (hodnota, která se nachází přesně uprostřed ve skupině seřazených čísel) za všechny podíly v účetních období (v %),
- N 1/6... norma růstu za několik let v % se vypočítá podle vztahu:

$$N_n = \left\{ \left[\left(1 + \frac{N}{100} \right)^{n-1} \times 100 \right] - 100 \right\}$$
$$A_6 = \left\{ \left[\left(1 + \frac{2,6}{100} \right)^{6-1} \times 100 \right] - 100 \right\} = 13,6938067 \cong 13,7$$

Pokud se hodnoty vypočteného průměru a mediánu přibližují, ukazuje se, že průměrná hodnota není významně zkreslena nějakým mimořádným výkyvem v datové řadě za sledovaná období. V předchozí matici jsou tyto hodnoty zvýrazněné světle červenou barvou.

6.1.1 Zhodnocení vývoje absolutních ukazatelů úplné metody maticového diagnostického přístupu

1. Aktiva

Aktiva (A) klesají v průměru (sloupec „ \emptyset “) o -3,549 % ročně, i když norma ročního růstu je 2,6 % (sloupec N). Ani jednotlivé přírůstky nejsou kladné, ale hodnota aktiv klesá i meziročně. Pouze v podílu „5/6“ se přibližuje hodnota k normě růstu. Nízký růst aktiv může znamenat nepříznivý vývoj a je tedy potřeba sledovat další souvislosti. Tím, že výkony průměrně klesají méně než aktiva a současně průměrně zisky rostou, nejedná se o nepříznivý vývoj. Vysoký růst aktiv by měl příznivý vývoj, pokud by současně s aktivy rostly i výkony a zisky.

V každém sledovaném období je rozdělení stálých a oběžných aktiv stabilní. Dlouhodobý majetek tvoří více než 50 % bilanční sumy v každém účetním období. V prvních dvou sledovaných účetních obdobích rostla stálá aktiva o téměř 20 až 25 %. Tento růst vznikl převážně díky investicím do strojních kapacit. [2], [3], [4], [5], [6], [7]

2. Vlastní kapitál

Vlastní kapitál (VK) představuje v metodě MDP zdroje vlastního majetku (tedy vlastní zdroje). Ty rostou v průměru o 2,996 % (slopec „ø“). Růst VK vyhovuje normě, která je 3 %. Růst VK je příznivý. Pokud by aktiva rostla více než VK, jednalo by se o negativní růst, jelikož by aktiva rostla na základě růstu podílu cizích zdrojů na financování korporace.

Dlouhodobá aktiva jsou kryta jak z vlastních zdrojů, zejména v posledních letech, tak formou úvěrů od tuzemských bank. Zejména v letech 2017 a 2018 došlo k významné investiční aktivitě, která zahrnovala obnovu celé řady výrobních technologií společnosti a významnému načerpání investičních úvěrů. [2], [3]

3. Cizí zdroje

Cizí zdroje (CZ) jsou z velké části tvořeny závazky. Jejich růst má být menší než růst vlastních zdrojů, dle normy okolo 1,5 % ročně (slopec „N“). Ve společnosti cizí zdroje klesají, a to průměrně o -8,916 % (slopec „ø“). Jednotlivé meziroční změny jsou z velké části záporné, tedy se jedná o roční poklesy. Tato situace není pro společnost nepříznivá. Avšak efektivní situace by nastala, pokud by nebyl tak veliký rozdíl mezi vlastním kapitálem a cizími zdroji. Financování vlastním kapitálem není vždy pro společnost efektivní. Opět zde platí, že by růst cizích zdrojů nemusel být nepříznivým jevem, pokud by byl provázán odpovídajícím růstem výkonů (výnosů) a rychlejším růstem zisku (aby byly rychle splatitelné). V tomto případě není potřeba danou situaci analyzovat.

Cizí zdroje nejvíce rostou mezi prvním a druhým sledovaným obdobím. Tento růst byl zapříčiněn výraznými investičními aktivitami, které byly financovány také výše zmíněnou úvěrovou službou od partnerských bank. Růst cizích zdrojů nastal nejvíce u závazků z obchodních vztahů a závazků k úvěrovým institucím. [2], [3]

V hospodářském roce 1.4.2020 až 31.3.2021 začal podíl cizích zdrojů výrazně klesat. Snížení závazků vůči úvěrovým institucím nastalo v souladu s dohodnutými splátkovými kalendáři, ve kterých se zohledňoval vliv odložených splátek v důsledku protipandemických opatření a balíčků. Jednalo se konkrétně o využití Zákona o odkladu splátek (zákon č. 177/2020 Sb., o některých opatřeních v oblasti splácení úvěrů v souvislosti s pandemií COVID-19). Odklad se týkal všech splátek dohodových úvěrů pro období 5-10/2020. [5]

Druhé sledované účetní období (1.4.2021 až 31.3.2022) vykazovalo značný pokles úvěrových závazků, až o 10 %. Poklesem došlo k zlepšení poměru mezi vlastními a cizími zdroji. [6]

V analyzovaném hospodářském roce od 1.4.2022 do 31.3.2023 se postupně splácely investiční úvěry v souladu s dohodnutými splátkovými kalendáři. Snížila se i výška čerpaných provozních úvěrů. Z důvodu přebytků ve výkazu cash-flow se snížilo využívání předfinancování prostřednictvím faktoringu. Celkové snížení závazků vůči bankám a finančním institucím (včetně snížení čerpání faktoringu) překročilo 108 milionů Kč. Společnost také zlepšila své platební schopnosti a začala více využívat vlastní zdroje pro realizaci investic. Kladný hospodářský výsledek zlepšuje poměr mezi vlastními a cizími zdroji na úroveň podílu VK na bilanční sumě přes 55 %. [7]

4. Stálá aktiva

Stálá aktiva (SA) jsou tvořena dlouhodobým majetkem, a to dlouhodobým hmotným majetkem, dlouhodobým nehmotným majetkem a dlouhodobým finančním majetkem. Zde je patrné, proč celková aktiva klesají. Tato složka aktiv klesá, a to v průměru o -3,798 % ročně. Opět zde platí stejné pravidlo jako u aktiv celkem.

V obchodní korporaci lze tyto změny vysvětlit pomocí zveřejněných výročních zpráv za jednotlivá účetní období. V prvním analyzovaném roce, tedy v hospodářském roce od 1.4.2017 do 31.3.2018 společnost dost investovala do významných investičních aktivit ve všech výrobních provozech. Tyto změny se promítly i do hospodářského roku 1.4.2018 až 31.3.2019. Změny se týkaly oblasti infrastruktury a oblasti strojního vybavení. Jednalo se např. o tyto změny:

- rekonstrukce části areálu závodu s názvem Z08 v Mimoní, která zahrnovala novou halu a nové logistické kapacity pro zabezpečení plynulosti pohybu polotovarů a výrobků směrem k obchodním partnerům,
- zvětšení výrobních kapacit slévárny závodu ve Slaném (závod Z10) o 4 nová sjednocená lící pracoviště s novými stroji,
- rozvoj technických možností v laboratoři o nové vybavení,
- koupě objektu sousedícího s areálem závodu v Suticích (závod Z03),
- vyhotovení nízkotlakového stroje vlastní konstrukce s názvem NTL 3.2 (jedná se již o 4. generaci vybudovanou vlastními silami společnosti, stroj byl dokončen až v říjnu 2018),
- zrealizování sítě nabíjecích stanic pro elektromobily a koupě 3 elektromobilů pro možnost přepravy zaměstnanců,
- další nové technologie (stroje), rozšíření kapacit pro montážní operace, projekty a modernizace. [2], [3]

V netto hodnotě došlo k růstu (v 6. sledovaném roce) celkové hodnoty stálých aktiv o téměř 20 % díky investicím do strojních kapacit. Výše zmíněné investice za sledované účetní období mají dopad na hospodaření společnosti z hlediska růstu hodnoty odpisů (meziročně o 14 %) a i nákladových úroků. [2], [3]

Investiční aktivita byla v účetním období 1.4.2019-31.3.2020 značně snížena oproti minulých období. Vzhledem k rozvoji jak technologickému, tak i kapacitnímu mezi rokem 2016 a 2018 nebylo třeba významně rozšiřovat technologické portfolio a navyšovat kapacity. [4]

5. Dlouhodobý hmotný majetek

Za pokles stálých aktiv a tím pádem i aktiv celkem může z veliké části dlouhodobý hmotný majetek (DHM). V průměru klesají o -3,949 %. Jedná se o podobný pokles jak u stálých aktiv, tak i celkových aktiv.

V obchodní korporaci se nejedná o pokles DHM z důvodu např. vyřazení, ale o pokles hodnoty uplatněním odpisů hodnoty majetku v souladu s účetními a daňovými předpisy. Společnost v hospodářských letech 1.4.2017-31.3.2018 a 1.4.2018-31.3.2019 pořizovala nejvíce dlouhodobého majetku, proto jsou účtovány nejvyšší hodnoty v těchto dvou období. [2], [3]

6. Dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý finanční majetek

Vysoký růst je tvořen DNM a DFM, v průměru až o 25,678 % ročně. Tento růst je až cca 11,5krát větší než norma růstu, která je 2,2 %. Je důležité si uvědomit, že hodnota DNM a DFM je marginální v porovnání s ostatními absolutními ukazateli, proto by bylo možné s ohledem na významnost tuto část teoreticky zcela „ignorovat“.

Pro vyhodnocení absolutního ukazatele DNM a DFM analyzované metody MDP je vhodnější sledovat vypočtený medián, protože průměrná hodnota je významně ovlivněna vysokou fluktuací relativně nízkých hodnot. Nárůst v hospodářském roce 1.4.2018-31.3.2019 nastal převážně v oblasti nedokončeného dlouhodobého nehmotného majetku, a to až o 629 tis. Kč. Podobný nárůst byl také zaznamenán v účetním období 1.4.2020 až 31.3.2021 a účetním období 1.4.2022 až 31.3.2023. V tomto účetním období došlo rovněž ke zvýšení ostatního dlouhodobého nehmotného majetku o 974 tis. Kč. Tyto nárůsty jsou spojeny se zařazením (aktivací) výsledků výzkumu a vývoje, především v oblasti 3D tisku. Pro vyhodnocení absolutního ukazatele DNM a DFM analyzované metody MDP je v tomto případě vhodnější sledovat vypočtený medián. [3], [5], [7]

7. Oběžná aktiva

Oběžná aktiva (OA) prezentují druhou část (vedle stálých aktiv) celkových aktiv. V dané společnosti nesplňují normované tempo růstu, jelikož oběžná aktiva klesají. Jejich průměrný pokles je -2,905 %. Nejedná se však o vývoj nepříznivý. Z této situace lze vyhodnotit, že pokles celkových aktiv zapříčiňuje jak pokles stálých aktiv, tak i oběžných aktiv, a to v podstatě srovnatelným tempem. Pro zjištění situace je potřeba podívat se na růst jednotlivých složek oběžných aktiv dále.

8. Zásoby

Zásoby v průměru nerostou, ale klesají. Přesněji o -1,856 % ročně. Mají sice výkyvy v jednotlivých letech, ale v průměru nerostou. Tato situace je příznivá, jelikož zásoby by v žádné obchodní korporaci neměly razantně růst, ale právě spíše klesat. Toto tvrzení se může měnit, pokud roste například také obrát, zásoby růst mohou.

V hospodářském roce od 1.4.2019 do 31.3.2020 byla optimalizována hodnota pracovního kapitálu, a to zkrácením průběžné doby výroby a snižováním zásob vlastní výroby. Tímto došlo k poklesu celkové bilanční sumy. Poklesem sumy oběžných aktiv došlo k poklesu bilanční sumy. Zásoby z vlastní výroby i pohledávky z obchodních vztahů meziročně poklesly o cca 20 %. [4]

Ve sledovaném období 1.4.2021 do 31.3.2022 došlo k mírnému růstu podílu oběžných aktiv. Převážně se jednalo o růst zásob vlastní výroby. Růst byl do značné míry zapříčiněn růstem materiálových a energetických vstupů, kdy například energie vzrostly na 20násobky běžné ceny a promítly se tak do jednotkových ocenění vlastních zásob. [6]

9. Pohledávky

Pohledávky v průměru také nerostou, ale klesají o -3,735 % oproti normě 2,5 % ročně. I zde se nachází výkyvy, ale celkově se jedná o pokles. Příliš vysoký růst pohledávek by mohl znamenat vysokou zadluženost. V tomto případě tato situace neplatí.

V hospodářském roce 1.4.2022 do 31.3.2023 vzrostl podíl oběžných aktiv k bilanční sumě. Růst způsobily převážně hodnoty pohledávek z obchodních vztahů. [7]

10. Peněžní prostředky a krátkodobý finanční majetek

Hodnoty peněžních prostředků a krátkodobého finančního majetku vykazují vysoké výkyvy, avšak v rámci bilance nejsou natolik veliké, aby ovlivnily stav obchodní korporace.

Nejvyšší nárůst peněžních prostředků na účtech nastal ve sledovaném období 1.4.2020 až 31.3.2021. I z tohoto důvodu není relevantní sledovat pouze hodnotu průměru za všechny podíly účetních období (v %). Růst připadá do období, kdy se společnosti hospodářsky významně dařilo. Závazky i pohledávky se platily včas. Proto byl zřízen spořicí účet, který sloužil k ukládání volných finančních prostředků pro budoucí investice do strojního vybavení. [5]

11. Výrobní fondy

Výrobní fondy se skládají z dlouhodobého hmotného majetku a zásob, proto je jejich průměrná roční změna podobná vývoji těchto dvou položek. Obě tyto položky průměrně za rok klesají, proto v průměru klesají i výrobní fondy, a to o -3,559 % ročně.

12. Materiál

Oproti normě, ve které se předpokládá růst o 1 % ročně, materiál klesá v průměru o -2,757 % ročně. Je nutné zjistit, zda je takovýto pokles materiálu oprávněný. To znamená, že je nutné zjistit, zda jde o žádoucí pokles z hlediska úspor materiálu nebo zda jde o pokles výkonů.

Spotřeba materiálu a energie v analyzovaném účetním období od 1.4.2017 do 31.3.2018 významně vzrostla i ve vztahu k výkonům. V období 6. až 10. měsíce roku 2018 společnost realizovala jednorázovou zakázku. Jednalo se o výrobu sady nástrojů pro lití Al odlitků, vstřikování plastů a sady přípravků pro operaci ohýbání, lisování, obrábění a sváření. Zakázka byla realizována nákupem polotovarů těchto nástrojů a jejich následným dokončením v nástrojárně společnosti. Jednalo se o 90% materiálovou náročnou oproti běžnému 30% poměru. Tento materiálový nepoměr se promítl vzhledem k náročnosti a významnosti zakázky v celkových materiálových nákladech k tržbám. [2]

13. Energie

Spotřeba energie ve výrobě razantně překračuje roční normu růstu. Průměrně ročně roste o 20,387 % oproti normě 1 % ročně. Jedná se nejspíše o jeden z možných zdrojů úspor celkových nákladů. Druhá situace by mohla nastat, pokud by šlo o nutnou technologickou energii pro provoz nově instalovaných zařízení, to by ale současně musely stoupnout o podobné procento také výkony. Tento stav však nenastal. Při bližším pohledu a data je zřejmé, že průměrnou hodnotu zásadně ovlivňuje dramatický nárůst v posledních dvou sledovaných obdobích.

V hospodářském roce od 1.4.2019 do 31.3.2020 materiál a energie vykázaly ve vztahu k výnosům pokles o 10 % i přes dlouhodobý růst cen energií. Materiálová složka nákladů klesla díky vývoji na komoditním trhu, a také díky zkrácení výrobního cyklu a postupnému snižování spotřeby zásob. [4]

Vzhledem k opatřením, která společnost přijala minulé účetní období (ve 4. analyzovaném období) jako např. revidovaná obchodní strategie, pravidelné zjišťování potřeb zákazníků, vyšší úroveň automatizace controllingu se společnosti podařilo zlepšit nákladovou strukturu a snížit převážně provozní náklady. [5]

Nicméně, v hospodářském roce 1.4.2021 až 31.3.2022 nastaly nečekané situace. Byl to rok energetických změn. První půlrok hospodářského roku se projevil propadem ziskovosti. Náklady na energie vzrostly skoro dvojnásobně v porovnání s minulým obdobím. V červenci se dostaly energetické náklady výroby o 50 % nad dohodový normál. Díky rychlé reakci na měnící se tržní prostředí se společnosti podařilo překonat dramatický nárůst nákladů na materiál a energie a dosáhnout i tak růstu hospodářského výsledku jak v provozní oblasti, tak celkově. [6]

Následující účetní období nebylo pro společnost o moc jednodušší. S příchodem válečných konfliktů vznikly na trhu další překážky v dodavatelských řetězcích v podobě omezení dodávek některých materiálů a omezení dodávek zemního plynu. Vzhledem k pokračující energetické náročnosti vznikly výrazné dopady v nákladové struktuře (ceny energií se krátkodobě dostávaly až k 12násobkům ceny standardní) a v tomto období si lze všimnout v podstatě meziroční zdvojnásobení energetických nákladů. [7]

14. Odpisy

Růst odpisů (úpravy hodnot v provozní oblasti) v průměru o 4,734 % ročně nastal díky investiční aktivitě a růstu stálých aktiv (viz komentář k částem SA a DHM), kdy společnost vlastnila některé položky původních stálých aktiv a v letech 2017-2018 nově pořídila významnou část nových majetků. [2], [3]

15. Mzdy

Náklady na mzdy ve společnosti dlouhodobě klesají. Průměrný roční růst mezd nenastává, naopak klesá o -1,137 % ročně. Norma růstu mezd je 3 % ročně. Z této situace lze vydedukovat, že mohlo dojít k úbytku zaměstnanců dané společnosti nebo i k úsporám v této oblasti. Vysvětlením může být snižování pracovních míst (deficit pracovních profesí).

Po důkladné analýze výroční zprávy lze vyhodnotit, že mzdové náklady v 6. sledovaném období rostly ve vztahu k růstu výnosů. Rostla nominální mzda nadproporcionálně k výkonům (rychleji než výnosy), avšak díky investiční aktivitě v oblasti automatizace s cílem snížit mzdovou náročnost a zvýšit efektivitu lidského kapitálu nedošlo k nadproporcionálnímu růstu v celkovém srovnání. Tato situace pokračovala i do budoucna. Mzdy rostly jednotkově, nikoliv však absolutně, protože docházelo k poklesu počtu zaměstnanců. [2]

16. Finanční náklady

Finanční náklady sice rostou (průměrný roční růst je 2,051 %), ale nedosahují normy růstu, která je stanovena na 3,5 %. Tato situace není nepříznivá, jelikož celkově náklady by neměly příliš růst nad stanovenou procentuální roční normu.

V hospodářském roce od 1.4.2017 do 31.3.2018, a i v roce následujícím, se velmi zvýšily náklady ve finanční oblasti vzhledem k objemu úvěrů. Došlo ale ke správnému nastavení měnového rozdělení čerpání a splácení krátkodobých úvěrů v EUR, respektive v CZK k vytvoření podstatného kurzového rozdílu. Tento rozdíl byl použit jako ekvivalent kurzového zajištění. [2], [3]

Ve sledovaném období od 1.4.2020 do 31.3.2021 se finanční oblast výrazně změnila. Tato změna pokračovala i do dalšího účetního období. Úroková zátěž z důvodu provozních a investičních úvěrů meziročně poklesla. Celkový dopad úrokových nákladů je na úrovni 50% poklesu. Společnost začala postupně umořovat (splácet) úvěry a tím snižovat i tyto náklady. Na straně kurzových rozdílů došlo k posílení CZK vůči EUR v průběhu celého období (kurzové zisky). [5], [6]

Hospodářský výsledek ve finanční oblasti již po druhé za sebou dosáhl kladných hodnot. S růstem základních úrokových sazeb České národní banky se zvýšily úrokové náklady, které významně ovlivnily finanční výkonnost společnosti. Obchodní korporace proto přistoupila ke snížení úvěrového zatížení, a to v oblasti investičních úvěrů (dlouhodobé závazky vůči finančním institucím se snížily o 15 milionů Kč), a v oblasti provozních úvěrů (krátkodobé závazky vůči finančním institucím se snížily o 56 milionů Kč). Současně se také snížila mimobilanční oblast, a to především díky snížení předfinancování formou faktoringu o skoro 37 milionů Kč. I když došlo poklesu závazků vůči finančním institucím o více jak 108 milionů Kč (meziročně o více jako 35 %), úrokové zatížení meziročně mírně vzrostlo. [7]

17. Celkové náklady

Celkové náklady průměrně klesají o -1,607 % ročně. Jedná se o součet předchozích položek (12.-16.). Jejich norma růstu je stanovena na 2,6 %. Je pozitivní, že celkové náklady průměrně za rok klesají více než výkony. Celková situace společnosti se přeci jen zlepšuje, neboť společnost sice mezi roky 2017 až 2019 byla ztrátová, ale v účetním období od 1.4.2020 do 31.3.2021 začala být zisková. Ziskového výsledku hospodaření obchodní korporace dosahuje do konce sledovaných období.

V hospodářském roce 1.4.2017 až 31.3.2018 díky větší míře spolupráce s externími subjekty vzrostly také meziročně náklady na služby. Jednalo se převážně o služby pro dokončení operací (hlavně služby z hlediska povrchových úprav a nárůst spolupráce v oblasti výroby primárních slévárenských polotovarů). Příčinou je vysoký růst potřeb zákazníků, kdy společnost nebyla schopna pokrýt tyto požadavky vlastními slévárenskými kapacitami pro splnění potřeb zákazníků. [2]

Růst externích služeb v poměru k výnosům byl tvořen i následující analyzovaný hospodářský rok. Jednalo se hlavně o náklady na výrobu licích a lisovacích nástrojů pro budoucí sériové dodávky. Další vliv nastal v první polovině hospodářského roku 2018 z hlediska využití kapacit subdodavatelů v oblasti zajištění dodávek běžných činností pro obchodní korporaci. Tyto činnosti nebylo možné pokrýt z kapacitních důvodů obchodní korporace. V druhé polovině hospodářského roku 2018 došlo ke stažení práce zpět do vlastní produkce. [3]

Ve 4. analyzovaném účetním období náklady na externí služby poklesly ve vztahu k výnosům o více než 20 %. Tento pokles nastal z důvodu investic do strojního vybavení a převzetí úkolů, které byly dříve realizovány externími dodavateli. [4]

18. Výkony (výnosy)

Růst výkonů by měl dosahovat normy 3 % ročně. Výkony ovšem nerostou, ale klesají, a to průměrně o -0,957 % ročně. Důležité je, že se společnost současně příliš nezadlužuje a nenakupuje přebytečná stálá aktiva. Dalším důležitým aspektem je, že pokles výkonů má průměrně poloviční tempo než pokles nákladů, tím pádem roste ziskovost.

V hospodářském roce 1.4.2017 až 31.3.2018. nastal dlouhodobý stabilní růst tržeb okolo 10 % meziročně. Díky tomuto růstu produkce si společnost mohla dovolit právě výše zmíněné investice do strojního vybavení a infrastruktury. Tyto změny sebou nesou také dopady na efektivitu produkce. Vyšší obraty zvyšují objem pohledávek z obchodních vztahů a následně i větší objem závazků z obchodních vztahů. [2]

Stabilní růst tržeb se jevil i v následujícím analyzovaném účetním období. Pro jeho porovnání je ovšem nutné hodnotu tržeb hospodářského roku 2017 očistit o mimořádnou zakázku, která vynesla až 60 milionů CZK. Po této úpravě je výsledný růst okolo 2 % meziročně. [3]

Hospodářský rok 1.4.2019 do 31.3.2020 nebyl rokem, který by se dal z pohledu obratu považovat za růstový. Došlo k poklesu tržeb meziročně o 14 %. Tento pokles nastal díky útlumu ve výrobě strojů a zařízení (např. hydraulická aplikace, automatizace, regulace). Výroba těchto segmentů zaznamenala meziročně pokles až o 30 %. I přes tento pokles se společnosti dařilo zlepšovat ziskovost. Hospodářský rok po dvou letech poklesu ziskovosti tento trend zastavil. Pozitivní změna vedla ke zlepšení výkazu cash-flow i z hlediska poměru vztahu pohledávek a závazků. I přes nástup COVID opatření a zpomalení ekonomiky se společnosti dařilo zlepšovat jak CF, tak i poměr pohledávek a závazků. [4]

Výkony ve společnosti za období od 1.4.2021 do 31.3.2022 zaznamenaly meziroční nárůst až o 24 %. Tento vysoký nárůst byl však ovlivněn růstem cen vstupů, proto se musel očistit o mimořádné vlivy. Po očištění je meziroční růst okolo 6,8 %. [6]

19. Vlastní výkony (přidaná hodnota)

Naproti tomu, růst vlastních výkonů (přidané hodnoty) je víceméně v normě. Dosahují průměrného ročního růstu o 3,396 %, což se blíží k normě růstu, která je stanovena na 4 %.

20. Čistá výroba

Čistá výroba vykazuje podobnou situaci jako vlastní výkony. Průměrný roční růst dosahuje 3,526 %. Norma růstu je 4 %.

21. Hrubý zisk pro metodu MDP

Oproti normě u HZ_{MDP} , která je stanovena na 5 % ročně společnost dosahuje průměrně až 20,054 %. Tato situace je vysoce příznivá. Je nutné si ale uvědomit, v jakém oboru se společnost pohybuje a zda je tato situace udržitelná.

22. Čistý zisk pro metodu MDP

Čistý zisk pro metodu MDP průměrně dosahuje -5,804 % ročně. Tento průměrný roční pokles je zapříčiněn ztrátovým výsledkem hospodaření v letech 2017 až 2019, kdy nejvyšší výkyv nastal při ztrátě -19 391 tis. Kč. Od roku 2020 je obchodní korporace zisková, avšak při zisku nedošlo již k tato vysokým výkyvům (jako při ztrátě). Z tohoto důvodu je pro analýzu aplikován současně medián, který vychází v kladných hodnotách 79,716 %. Vysoký vliv na rozdílný výsledek mezi HZ_{MDP} a $\check{C}Z_{MDP}$ mají také finanční náklady, které by se měly snižovat s ohledem na klesající nominální hodnotu čerpaných úvěrů i klesajících úrokových sazeb.

Společnost využívá odložené daňové ztráty a rozdílný pohled na daňové a účetní odepisování. Z tohoto důvodu je vykázána odložená daňová pohledávka, která má dopad do celkového hospodářského výsledku společnosti. [2], [3], [4], [5], [6], [7]

Vzhledem k pokračujícímu zápornému výsledku hospodaření v hospodářském roce za období od 1.4.2018 do 31.3.2019 jsou kroky následujícího období zaměřeny na optimalizaci nákladů, efektivní využití zdrojů a dosažení přiměřené ziskovosti. [3]

Změny ve výnosech a nákladech v provozní oblasti pomohly v následujícím účetním období k meziročnímu zlepšení hospodářského výsledku v provozní oblasti, a to na úrovni 1,45 milionů Kč oproti loňskému výsledku -15,3 milionů Kč. Na úrovni hospodářského výsledku před zdaněním, úroky a odpisy (EBITDA) došlo až skoro ke dvojnásobnému zlepšení. [4]

I přes všechny změny, které nastaly za poslední 2 roky se obchodní korporaci podařilo díky dlouhodobým strategiím a včasným opatřením projít ekonomickým poklesem obstojně, a to s kladným hospodářským výsledkem a meziročním růstem EBITDA. Mezi důvody úspěšného období se řadí např. diverzifikace zákaznického portfolia, spolupráce s dodavateli, obětavost a pracovitost zaměstnanců a dlouhodobé partnerství s bankovními institucemi. [5]

6.1.2 Celkové zhodnocení matice skutečných údajů obchodní korporace pro úplnou metodu MDP

Příznivé rysy jsou:

1. Zásoby nerostou, ale klesají, tato situace je příznivá, jelikož zásoby by v žádné obchodní korporaci neměly razantně růst, ale právě spíše klesat.
2. Celkové náklady průměrně za rok klesají více než výkony.
3. Vývoj v oblasti spotřeby materiálu má klesající trend.
4. Vývoj v oblasti mezd vykazuje setrvalý pokles hodnot (z důvodu výrazného posílení investičních aktivit ve všech výrobních provozech společnosti v prvních analyzovaných obdobích).

Obchodní společnost BENEŠ a LÁT a.s. výrazně investovala do oblasti infrastruktury a strojního vybavení, a to díky dlouhodobému stabilnímu růstu tržeb zejména v prvních sledovaných účetních obdobích. [2], [3]

Převratné změny nastaly v hospodářském roce od 1.4.2019 do 31.3.2020. První pololetí hospodářského roku jevílo silný start s významnými obraty předchozího období. První propad nastal ve 4. kvartálu 2019. Úplně se odmlčeli partneři v oblastech výroby strojů a zařízení. Tímto odmlčením se musely omezit investiční aktivity v mnoha odvětvích v čele s automobilovým průmyslem. Vypuknutí COVID pandemie významně oslabila ekonomiku a překryla dosud tyto negativní dopady. [4]

Společnost na tyto negativní změny včasně reagovala. Díky včasné reakci udržela provozy v kondici pro dosahování kladného provozního výsledku. Z opatření, která využila alespoň namátkou je uvedeno zavedení zkrácených pracovních týdnů v některých provozech, redukování počtu zaměstnanců, zvýšení aktivity u obchodního týmu pro zajištění nových zakázek či zkrácení doby na přípravu sériové výroby dříve sjednaných zakázek. [4]

Společnost se také zapojila do aktivit spojených s ochranou proti virovému onemocnění COVID-19 na výzvu ČVUT-CIIRC. Pomocí techniky zastřešila společně s CARDAM s.r.o. proces redesignu 3D prototypu ochranné polomasky RP95-3D pro podmínku sériové výroby. Díky další pomoci od českých společností se podařilo v rekordně krátké době vytvořit sériový produkt s vysokou mírou ochrany vhodný jak pro záchranáře, tak i zdravotníky, laboranty a další personál, který pracuje v prostředí se zvýšeným rizikem nákazy virového původu. Díky CE certifikaci je masku od poloviny června 2020 možné rozšířit i mimo území České republiky. Tento projekt ukázal, že spojení několika desítek společností v České republice potvrdilo, že propojení vědy a průmyslu má ohromný potenciál. [4]

V dalším hospodářském období společnost předpokládá spíše stagnaci až pokles obratu než růst obratu. Tento pokles společnost předpokládá hlavně v segmentech osobních a nákladních vozů. Ziskovost by měla i nadále růst jako tomu bylo během hospodářského roku 2018 a 2019 díky realizovaným opatřením. [4]

I přes všechny změny, které nastaly za poslední 2 roky se obchodní korporaci v hospodářském roce 1.4.2020 do 31.3.2021 podařilo díky dlouhodobým strategiím a včasným opatřením projít s kladným hospodářským výsledkem a meziročním růstem EBITDA. [5]

V následujícím analyzovaném účetním období se společnosti podařilo překonat dramatický nárůst nákladů na materiály a energie a dosáhnout růstu hospodářského výsledku, jak v provozní oblasti, tak celkově. To vše díky rychlé reakci na měnící se tržní prostředí. Tento hospodářský rok byl rokem energetických změn. [6]

Situace se nezměnila ani v posledním sledovaném účetním období. S příchodem válečných konfliktů vznikly na trhu další překážky v dodavatelských řetězcích. Omezily se dodávky některých materiálů. K největšímu omezení došlo u dodávek zemního plynu. Vzhledem k pokračující energetické náročnosti vznikly výrazné dopady v nákladové struktuře. [7]

Finanční situace se i přes veškeré tyto negativní změny v nákladové struktuře zlepšovala. V celém roce společnost splácela investiční úvěry v souladu s dohodnutými splátkovými kalendáři. Celkově lze finanční situaci hodnotit velmi dobře a stabilně. [7]

Významně rostl provozní výsledek hospodaření. Výsledek na úrovni EBITDA (výsledek před zdaněním, úroky a odpisy) také meziročně vzrostl o 2/3. [7]

Ve finanční oblasti navázal výsledek hospodaření na předchozí hospodářský rok a podruhé za sebou dosáhl kladných hodnot. [7]

Předpokládaný budoucí vývoj společnosti je spíše opatrnější. Hlavní zaměření bude spočívat převážně na:

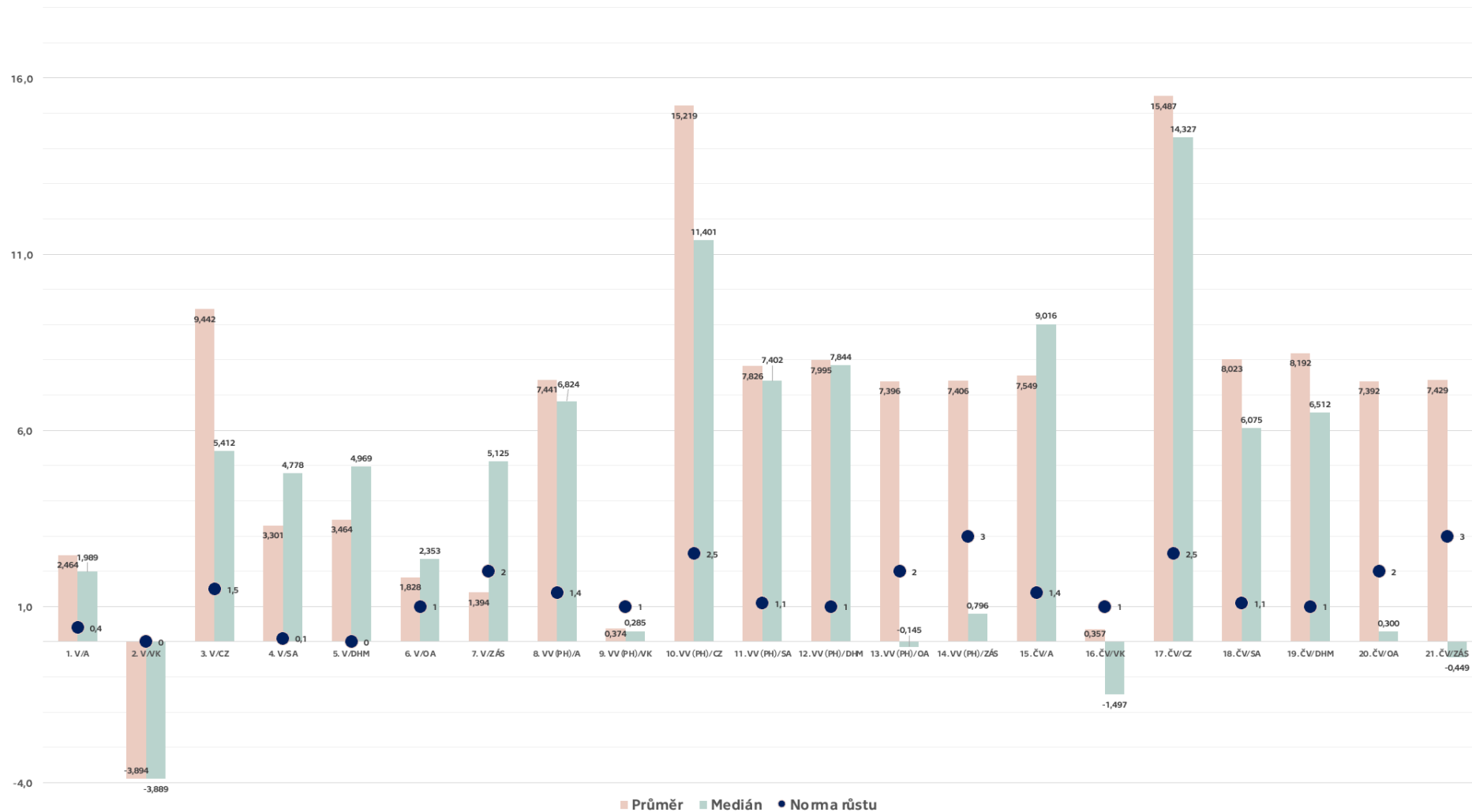
- snižování nákladů na energii a efektivním využití všech zdrojů,
- digitalizaci nevýrobních činností,
- automatizaci činností výrobních,
- realizaci projektů týkajících se výzkumu a vývoje, a to nejen v oblasti 3D tisku. [7]

6.2 Matice vývoje podílových ukazatelů pomocí skutečných údajů metody MDP

TABULKA 15 - PRODUKTIVITA (VÝKONŮ, VLASTNÍCH VÝKONŮ (PŘIDANÉ HODNOTY) A ČISTÉ VÝROBY), (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
1a)	1. V/A	1,109	1,012	0,946	0,965	1,177	1,220	1,072	-8,791	-6,515	1,989	22,005	3,631	2,464	1,989	9,950	0,4
	2. V/VK	2,724	2,618	2,180	2,133	2,479	2,159	2,382	-3,889	-16,725	-2,156	16,222	-12,922	-3,894	-3,889	-20,747	0
	3. V/CZ	1,872	1,649	1,671	1,762	2,241	2,805	2,000	-11,879	1,310	5,412	27,233	25,134	9,442	5,412	49,830	1,5
	4. V/SA	2,083	1,837	1,599	1,685	2,210	2,315	1,955	-11,845	-12,908	5,366	31,112	4,778	3,301	4,778	11,132	0,1
	5. V/DHM	2,091	1,847	1,607	1,700	2,231	2,342	1,970	-11,683	-12,960	5,799	31,197	4,969	3,464	4,969	12,003	0
	6. V/OA	2,373	2,254	2,316	2,257	2,519	2,578	2,383	-5,044	2,740	-2,532	11,622	2,353	1,828	2,353	8,635	1
	7. V/ZÁS	5,451	4,771	5,149	5,091	5,352	5,755	5,262	-12,483	7,916	-1,115	5,125	7,529	1,394	5,125	5,570	2
	8. VV (PH)/A	0,352	0,337	0,375	0,390	0,417	0,497	0,395	-4,086	11,158	3,961	6,824	19,348	7,441	6,824	41,311	1,4
	9. VV (PH)/VK	0,864	0,873	0,864	0,862	0,877	0,880	0,870	1,069	-0,982	-0,265	1,760	0,285	0,374	0,285	1,858	1
	10. VV (PH)/CZ	0,593	0,550	0,663	0,712	0,793	1,143	0,742	-7,333	20,463	7,450	11,401	44,114	15,219	11,401	92,565	2,5
	11. VV (PH)/SA	0,661	0,612	0,634	0,681	0,782	0,943	0,719	-7,297	3,556	7,402	14,797	20,670	7,826	7,402	42,829	1,1
	12. VV (PH)/DHM	0,663	0,616	0,637	0,687	0,789	0,954	0,724	-7,126	3,494	7,844	14,872	20,889	7,995	7,844	43,949	1
	13. VV (PH)/OA	0,753	0,751	0,918	0,912	0,891	1,051	0,879	-0,145	22,162	-0,648	-2,267	17,877	7,396	-0,145	39,621	2
	14. VV (PH)/ZÁS	1,728	1,591	2,041	2,057	1,894	2,345	1,943	-7,968	28,317	0,796	-7,955	23,838	7,406	0,796	35,682	3
	15. ČV/A	0,320	0,298	0,325	0,334	0,366	0,451	0,349	-6,837	9,016	2,676	9,629	23,258	7,549	9,016	40,911	1,4
	16. ČV/VK	0,785	0,771	0,749	0,738	0,770	0,798	0,768	-1,830	-2,889	-1,497	4,433	3,570	0,357	-1,497	1,570	1
	17. ČV/CZ	0,540	0,486	0,574	0,609	0,696	1,036	0,657	-9,991	18,142	6,122	14,327	48,834	15,487	14,327	92,020	2,5
	18. ČV/SA	0,601	0,541	0,549	0,583	0,687	0,856	0,636	-9,956	1,561	6,075	17,812	24,622	8,023	6,075	42,425	1,1
	19. ČV/DHM	0,603	0,544	0,552	0,588	0,693	0,865	0,641	-9,790	1,500	6,512	17,889	24,849	8,192	6,512	43,542	1
	20. ČV/OA	0,684	0,664	0,795	0,780	0,783	0,953	0,777	-3,009	19,809	-1,876	0,300	21,738	7,392	0,300	39,226	2
	21. ČV/ZÁS	1,572	1,405	1,768	1,760	1,663	2,127	1,716	-10,608	25,845	-0,449	-5,538	27,894	7,429	-0,449	35,298	3

1a) Produktivita (výkonů, vlastních výkonů (přidané hodnoty) a čisté výroby)

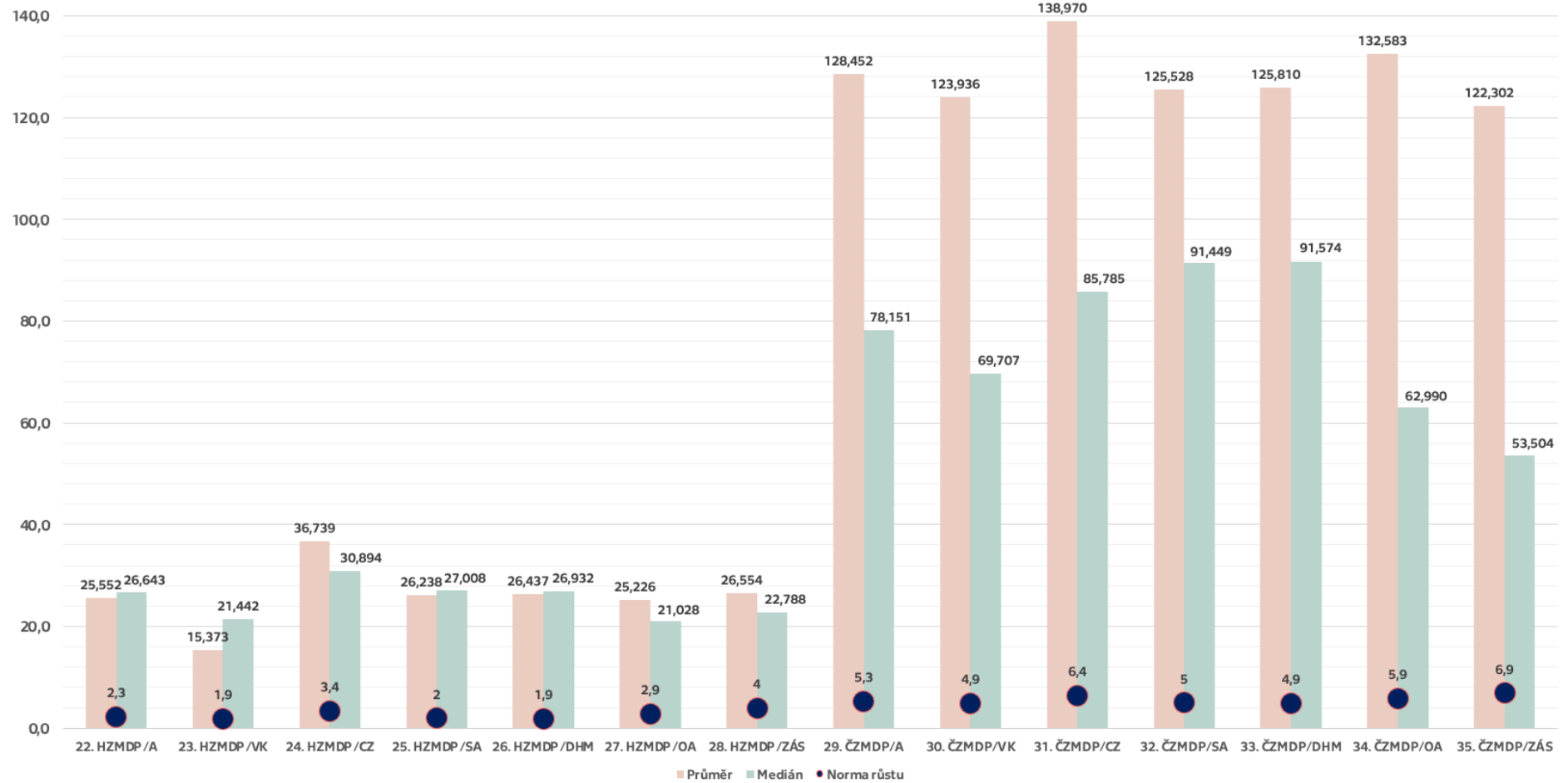

OBRÁZEK 5 - SKUPINA Č. 1A) - PRODUKTIVITA (VÝKONŮ, VLASTNÍCH VÝKONŮ (PŘIDANÉ HODNOTY) A ČISTÉ VÝROBY) GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 16 - RENTABILITA (HRUBÉHO ZISKU A ČISTÉHO ZISKU PRO METODU MDP), (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
1B)	22. HZ _{MDP} /A	0,068	0,045	0,062	0,078	0,092	0,167	0,085	-33,543	36,331	26,643	17,705	80,625	25,552	26,643	143,943	2,3
	23. HZ _{MDP} /VK	0,168	0,117	0,143	0,173	0,194	0,295	0,182	-29,971	21,442	21,496	12,126	51,774	15,373	21,442	75,836	1,9
	24. HZ _{MDP} /CZ	0,115	0,074	0,109	0,143	0,176	0,383	0,167	-35,793	47,743	30,894	22,748	118,105	36,739	30,894	232,421	3,4
	25. HZ _{MDP} /SA	0,128	0,082	0,105	0,137	0,173	0,316	0,157	-35,768	27,008	30,836	26,491	82,625	26,238	27,008	146,563	2
	26. HZ _{MDP} /DHM	0,129	0,083	0,105	0,138	0,175	0,320	0,158	-35,650	26,932	31,374	26,573	82,957	26,437	26,932	148,497	1,9
	27. HZ _{MDP} /OA	0,146	0,101	0,151	0,183	0,197	0,352	0,189	-30,813	49,827	21,028	7,688	78,397	25,226	21,028	141,025	2,9
	28. HZ _{MDP} /ZÁS	0,336	0,214	0,337	0,414	0,419	0,786	0,418	-36,233	57,376	22,788	1,420	87,420	26,554	22,788	134,225	4
	29. ČZ _{MDP} /A	-0,003	-0,022	-0,009	0,012	0,022	0,075	0,013	625,829	-60,949	-243,260	78,151	242,492	128,452	78,151	-2577,572	5,3
	30. ČZ _{MDP} /VK	-0,007	-0,057	-0,020	0,027	0,046	0,132	0,020	664,837	-65,214	-237,437	69,707	187,787	123,936	69,707	-1885,856	4,9
	31. ČZ _{MDP} /CZ	-0,005	-0,036	-0,015	0,022	0,042	0,172	0,030	601,252	-57,680	-248,068	85,785	313,560	138,970	85,785	-3476,186	6,4
	32. ČZ _{MDP} /SA	-0,006	-0,040	-0,014	0,021	0,041	0,142	0,024	601,529	-63,620	-248,003	91,449	246,284	125,528	91,449	-2604,184	5
	33. ČZ _{MDP} /DHM	-0,006	-0,040	-0,015	0,022	0,041	0,144	0,024	602,818	-63,642	-248,612	91,574	246,914	125,810	91,574	-2623,822	4,9
	34. ČZ _{MDP} /OA	-0,006	-0,049	-0,021	0,029	0,047	0,158	0,026	655,649	-57,083	-236,909	62,990	238,268	132,583	62,990	-2547,932	5,9
	35. ČZ _{MDP} /ZÁS	-0,015	-0,103	-0,047	0,065	0,099	0,353	0,059	596,449	-54,921	-238,899	53,504	255,376	122,302	53,504	-2478,869	6,9

1b) Rentabilita (hrubého zisku a čistého zisku pro metodu MDP)

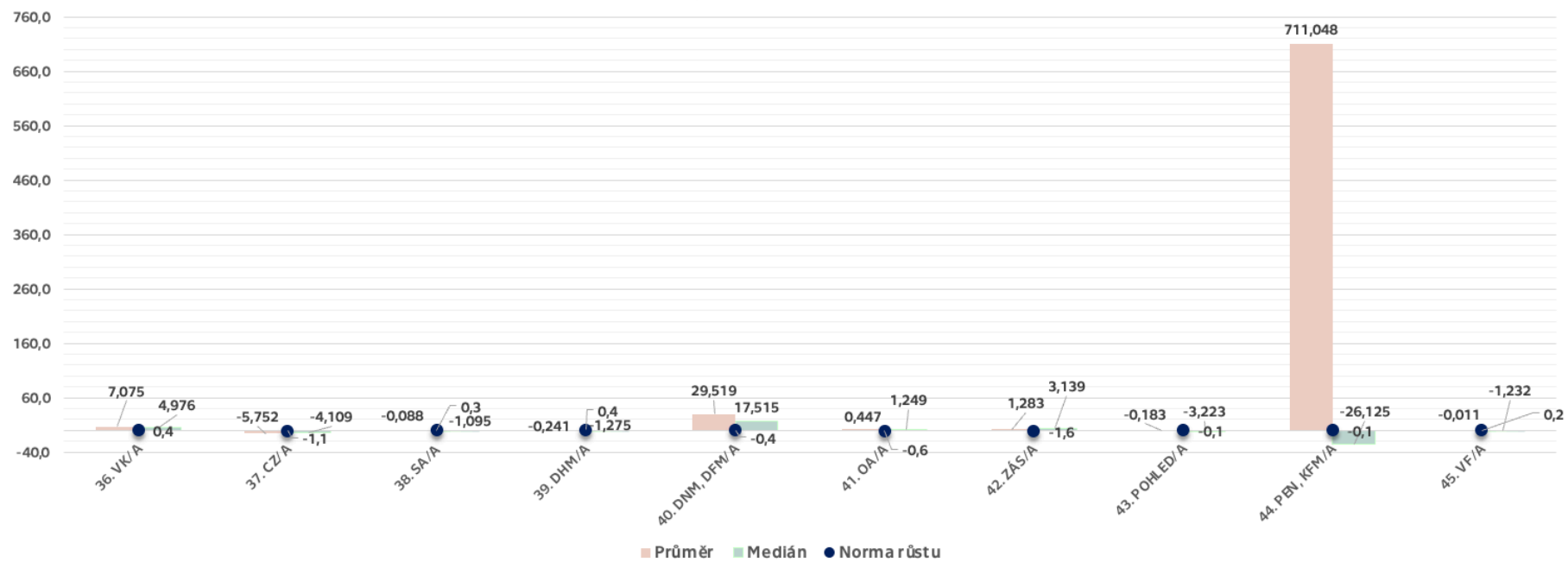

OBRÁZEK 6 - SKUPINA Č. 1B) - RENTABILITA (HRUBÉHO ZISKU A ČISTÉHO ZISKU PRO METODU MDP) GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 17 - STRUKTURA AKTIV, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
2)	36. VK/A	0,407	0,387	0,434	0,452	0,475	0,565	0,453	-5,100	12,260	4,237	4,976	19,009	7,076	4,976	38,733	0,4
	37. CZ/A	0,593	0,613	0,566	0,548	0,525	0,435	0,547	3,505	-7,724	-3,247	-4,109	-17,184	-5,752	-4,109	-26,616	-1,1
	38. SA/A	0,533	0,551	0,591	0,572	0,533	0,527	0,551	3,464	7,340	-3,204	-6,946	-1,095	-0,088	-1,095	-1,063	0,3
	39. DHM/A	0,531	0,548	0,589	0,567	0,528	0,521	0,547	3,274	7,405	-3,601	-7,007	-1,275	-0,241	-1,275	-1,833	0,4
	40. DNM, DFM/A	0,002	0,003	0,003	0,005	0,005	0,006	0,004	56,083	-4,477	78,669	-0,193	17,515	29,520	17,515	212,444	-0,4
	41. OA/A	0,467	0,449	0,409	0,428	0,467	0,473	0,449	-3,946	-9,008	4,639	9,302	1,249	0,447	1,249	1,211	-0,6
	42. ZÁS/A	0,204	0,212	0,184	0,190	0,220	0,212	0,203	4,218	-13,373	3,139	16,056	-3,625	1,283	3,139	4,149	-1,6
	43. POHLED/A	0,254	0,228	0,221	0,200	0,218	0,247	0,228	-10,226	-3,224	-9,501	8,910	13,123	-0,183	-3,224	-3,131	-0,1
	44. PEN, KFM/A	0,007	0,006	0,001	0,034	0,025	0,006	0,013	-7,676	-85,758	3751,612	-26,125	-76,811	711,048	-26,125	-13,240	-0,1
	45. VF/A	0,734	0,760	0,772	0,757	0,748	0,733	0,751	3,536	1,607	-1,998	-1,232	-1,966	-0,011	-1,232	-0,174	0,2

2) Struktura aktiv

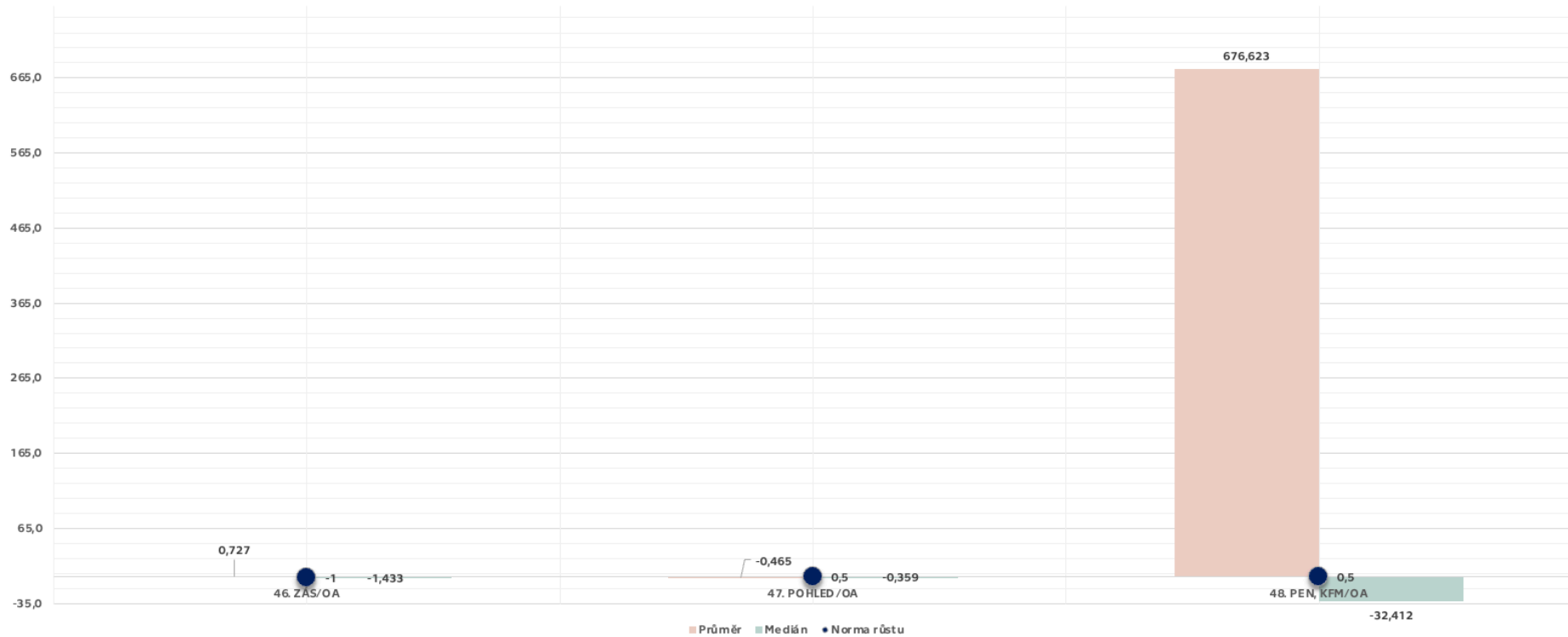

OBRÁZEK 7 - SKUPINA Č. 2 – STRUKTURA AKTIV GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 18 - STRUKTURA OBĚŽNÝCH AKTIV, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
3)	46. ZÁS/OA	0,435	0,472	0,450	0,443	0,471	0,448	0,453	8,500	-4,797	-1,433	6,180	-4,814	0,727	-1,433	2,903	-1
	47. POHLED/OA	0,544	0,509	0,541	0,468	0,466	0,521	0,508	-6,537	6,357	-13,513	-0,359	11,728	-0,465	-0,359	-4,290	0,5
	48. PEN, KFM/OA	0,014	0,014	0,002	0,079	0,053	0,012	0,029	-3,883	-84,348	3580,855	-32,412	-77,097	676,623	-32,412	-14,278	0,5

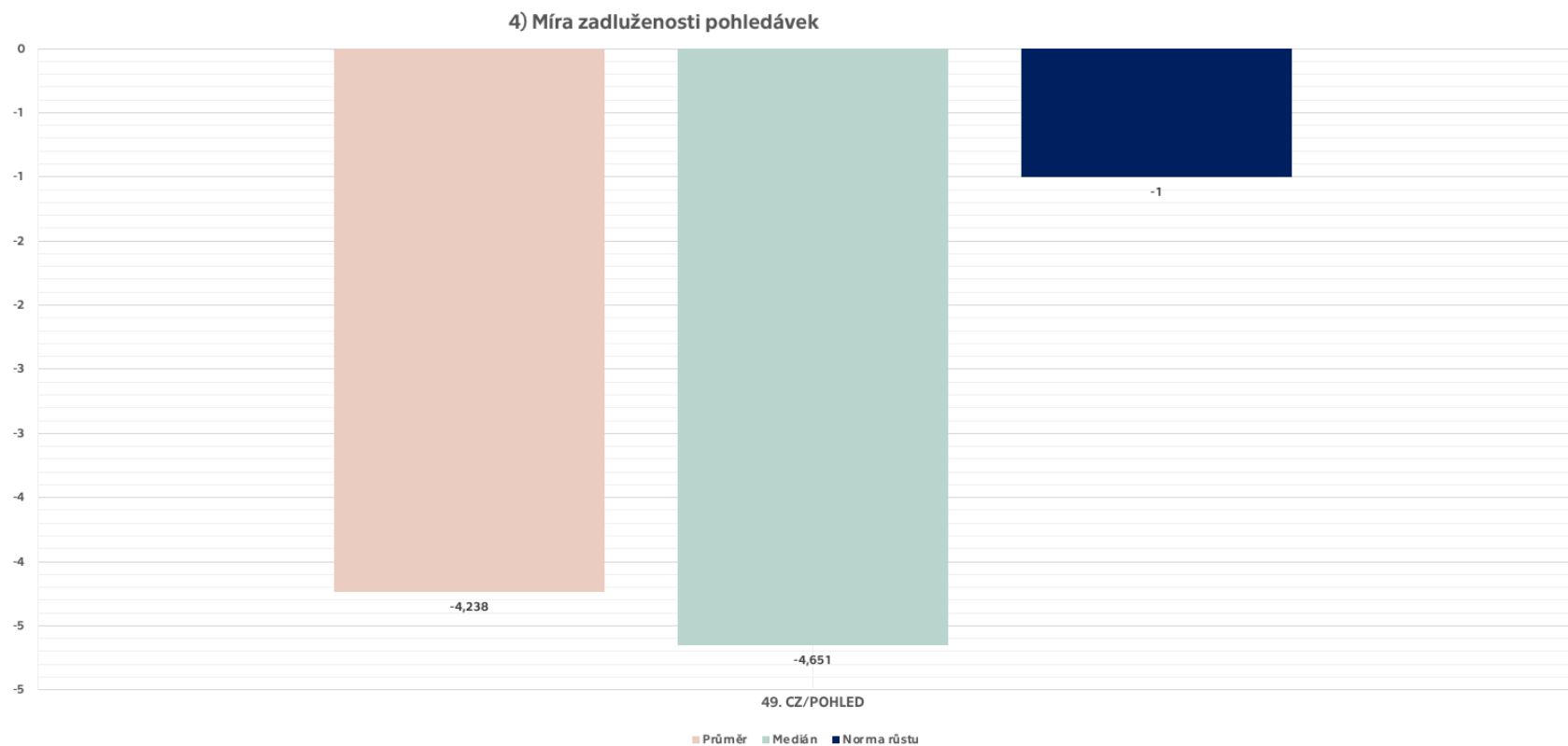
3) Struktura oběžných aktiv

OBRÁZEK 8 - SKUPINA Č. 3 – STRUKTURA OBĚŽNÝCH AKTIV GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 19 - MÍRA ZADLUŽENOSTI POHLEDÁVEK, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
4)	49. CZ/POHLED	2,329	2,685	2,560	2,737	2,410	1,764	2,414	15,294	-4,651	6,910	-11,954	-26,792	-4,238	-4,651	-24,244	-1

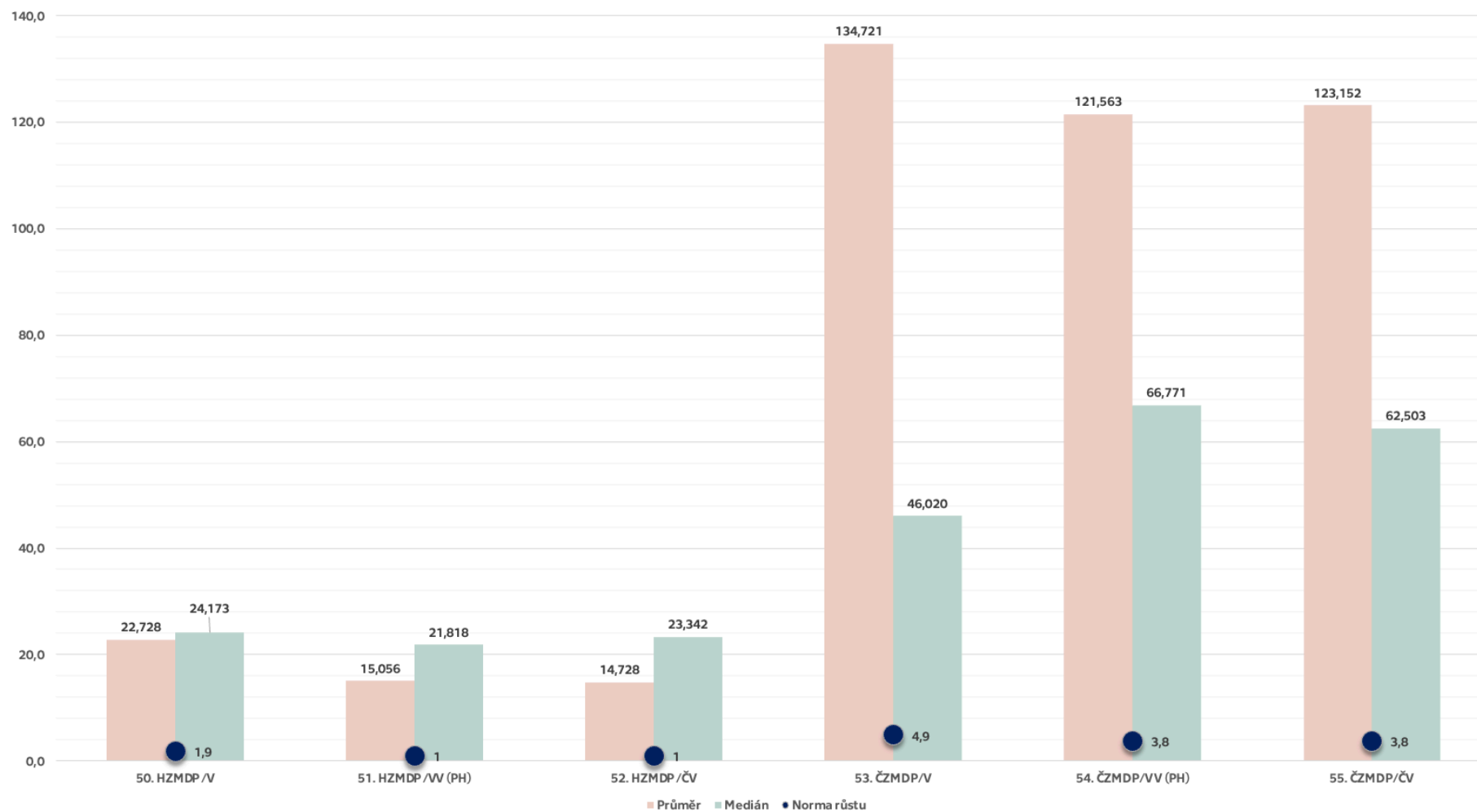

OBRÁZEK 9 - SKUPINA Č. 4 – MÍRA ZADLUŽENOSTI POHLEDÁVEK GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 20 - DIFERENCOVANÁ VÝKONOVÁ RENTABILITA, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
5)	50. HZ _{MDP} /V	0,062	0,045	0,065	0,081	0,078	0,137	0,078	-27,138	45,832	24,173	-3,524	74,297	22,728	24,173	121,866	1,9
	51. HZ _{MDP} /VV (PH)	0,194	0,135	0,165	0,201	0,222	0,335	0,209	-30,712	22,646	21,818	10,186	51,343	15,056	21,818	72,628	1
	52. HZ _{MDP} /ČV	0,214	0,152	0,190	0,235	0,252	0,370	0,236	-28,666	25,055	23,342	7,366	46,543	14,728	23,342	73,118	1
	53. ČZ _{MDP} /V	-0,003	-0,022	-0,009	0,013	0,019	0,061	0,010	695,787	-58,228	-240,466	46,020	230,493	134,721	46,020	-2353,352	4,9
	54. ČZ _{MDP} /VV (PH)	-0,009	-0,065	-0,023	0,031	0,052	0,150	0,023	656,747	-64,869	-237,802	66,771	186,968	121,563	66,771	-1853,273	3,8
	55. ČZ _{MDP} /ČV	-0,009	-0,073	-0,026	0,037	0,060	0,166	0,026	679,094	-64,179	-239,526	62,503	177,867	123,152	62,503	-1858,249	3,8

5) Diferencovaná výkonová rentabilita

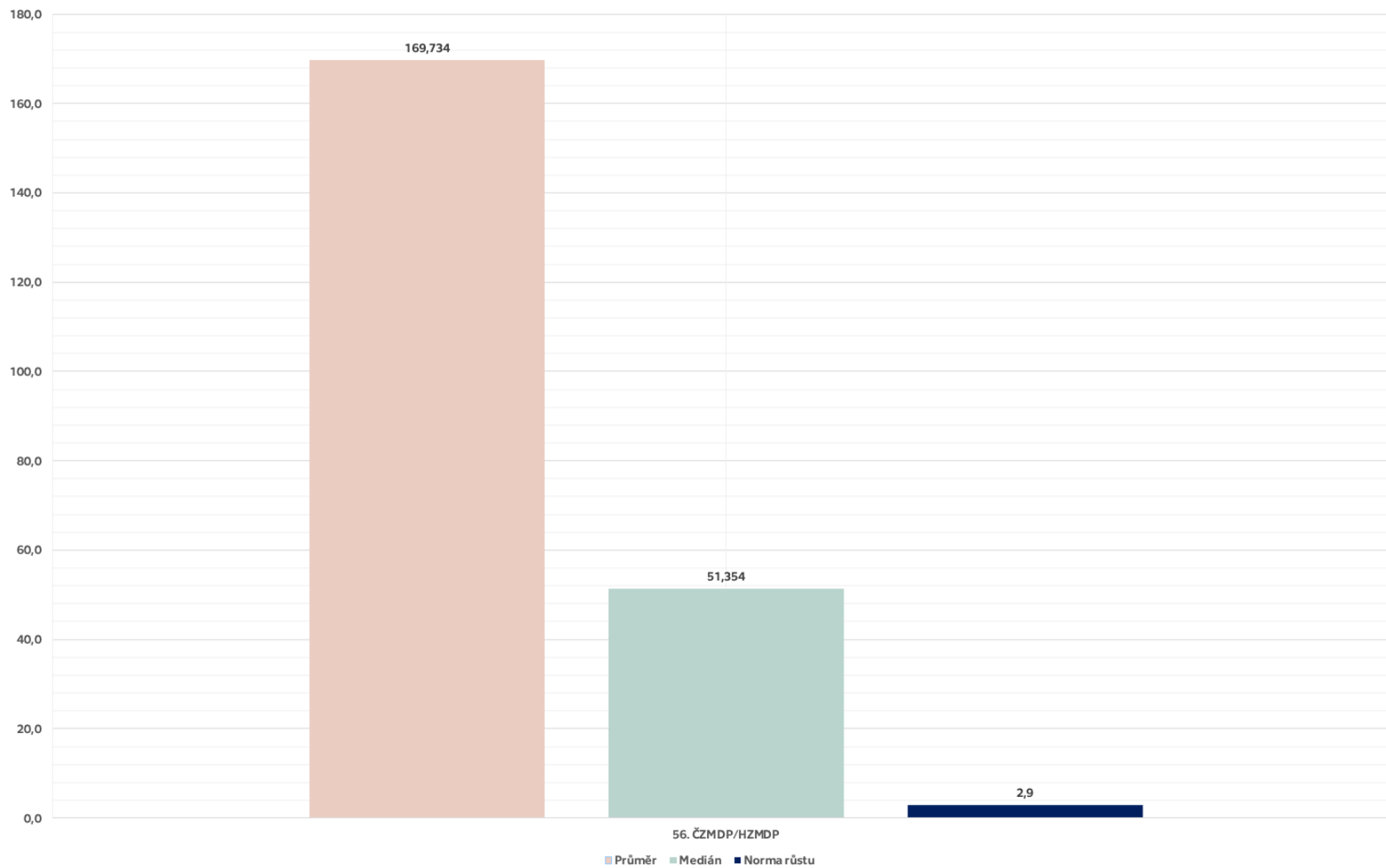

OBRÁZEK 10 - SKUPINA Č. 5 – DIFERENCOVANÁ VÝKONOVÁ RENTABILITA GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 21 - ZISKOVÁ RELACE, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
6	56. $\check{C}Z_{MDP}/HZ_{MDP}$	-0,044	-0,482	-0,138	0,156	0,237	0,449	0,029	992,177	-71,356	-213,121	51,354	89,615	169,734	51,354	-1115,635	2,9

6) Zisková relace

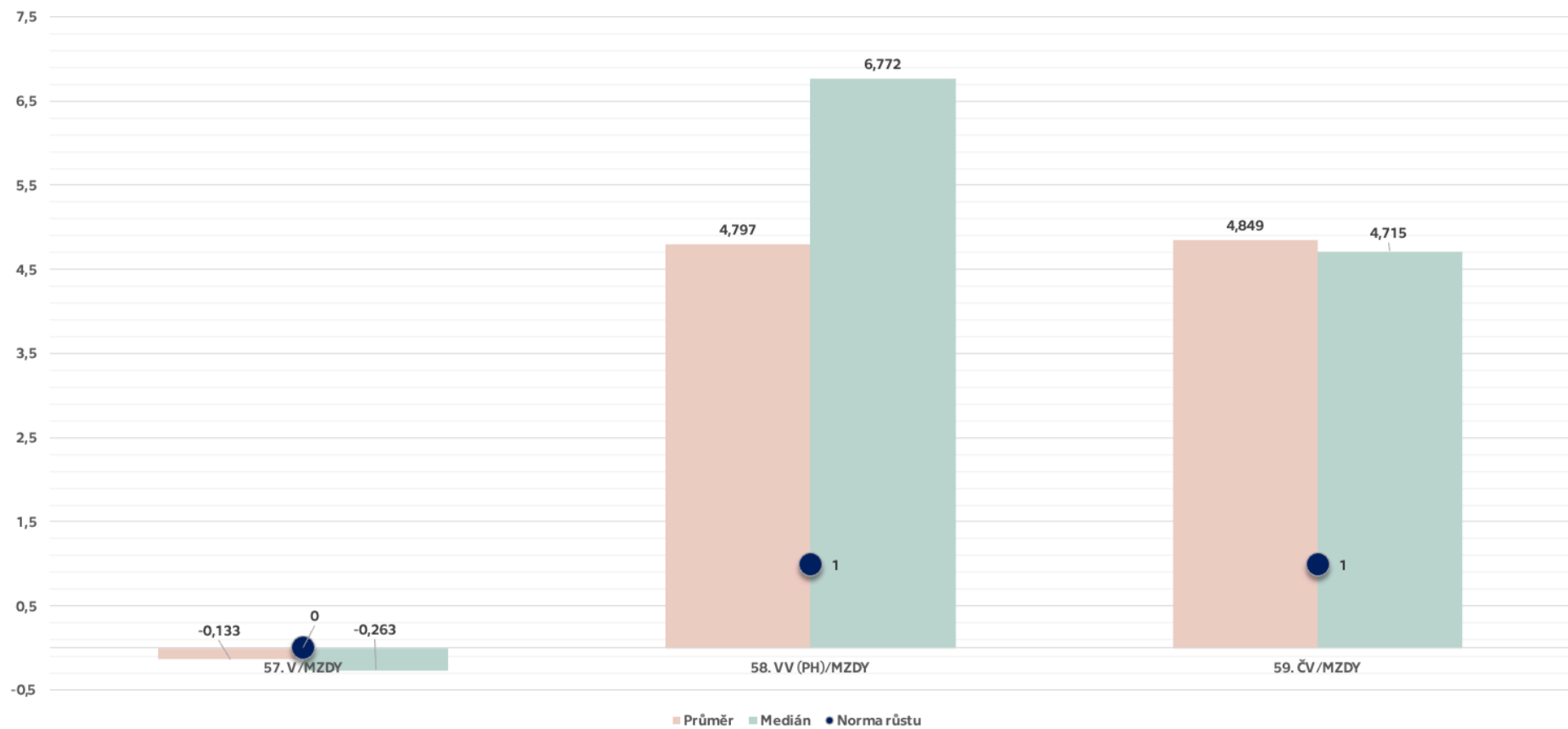

OBRÁZEK 11 - SKUPINA Č. 6 – ZISKOVÁ RELACE GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 22 - MZDOVÁ PRODUKTIVITA, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
7)	57. V/MZDY	4,410	4,006	3,597	3,780	4,304	4,293	4,065	-9,167	-10,204	5,104	13,864	-0,263	-0,133	-0,263	-2,644	0
	58. VV (PH)/MZDY	1,398	1,336	1,426	1,528	1,523	1,749	1,493	-4,481	6,772	7,136	-0,304	14,864	4,797	6,772	25,124	1
	59. ČV/MZDY	1,272	1,180	1,235	1,307	1,337	1,586	1,320	-7,221	4,715	5,812	2,315	18,627	4,849	4,715	24,770	1

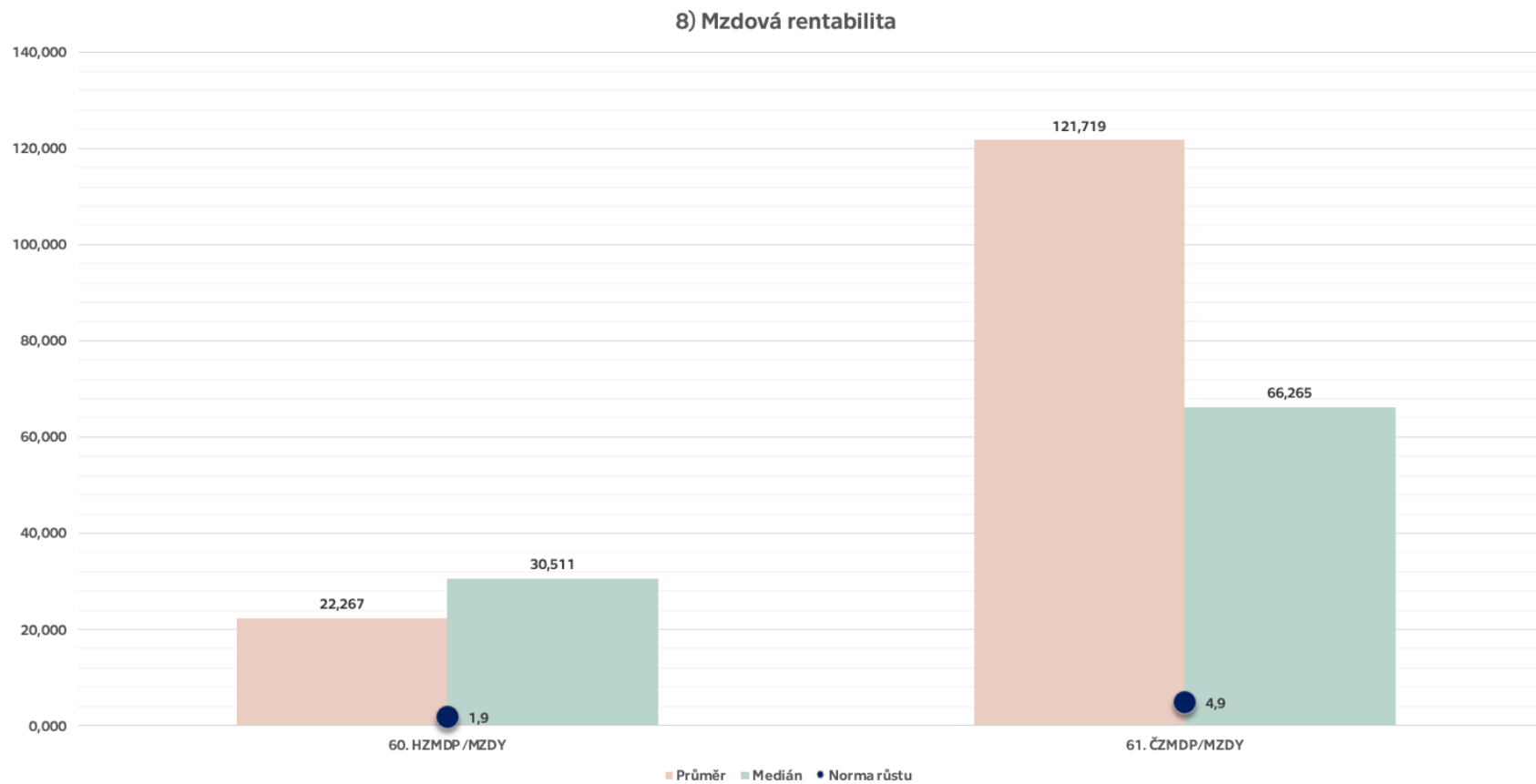
7) Mzdová produktivita

OBRÁZEK 12 - SKUPINA Č. 7 - MZDOVÁ PRODUKTIVITA GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 23 - MZDOVÁ RENTABILITA, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
8)	60. HZ _{MDP} /MZDY	0,272	0,180	0,235	0,307	0,337	0,586	0,320	-33,817	30,951	30,511	9,851	73,838	22,267	30,511	116,000	1,9
	61. ČZ _{MDP} /MZDY	-0,012	-0,087	-0,033	0,048	0,080	0,263	0,043	622,834	-62,490	-247,635	66,265	229,624	121,719	66,265	-2293,769	4,9

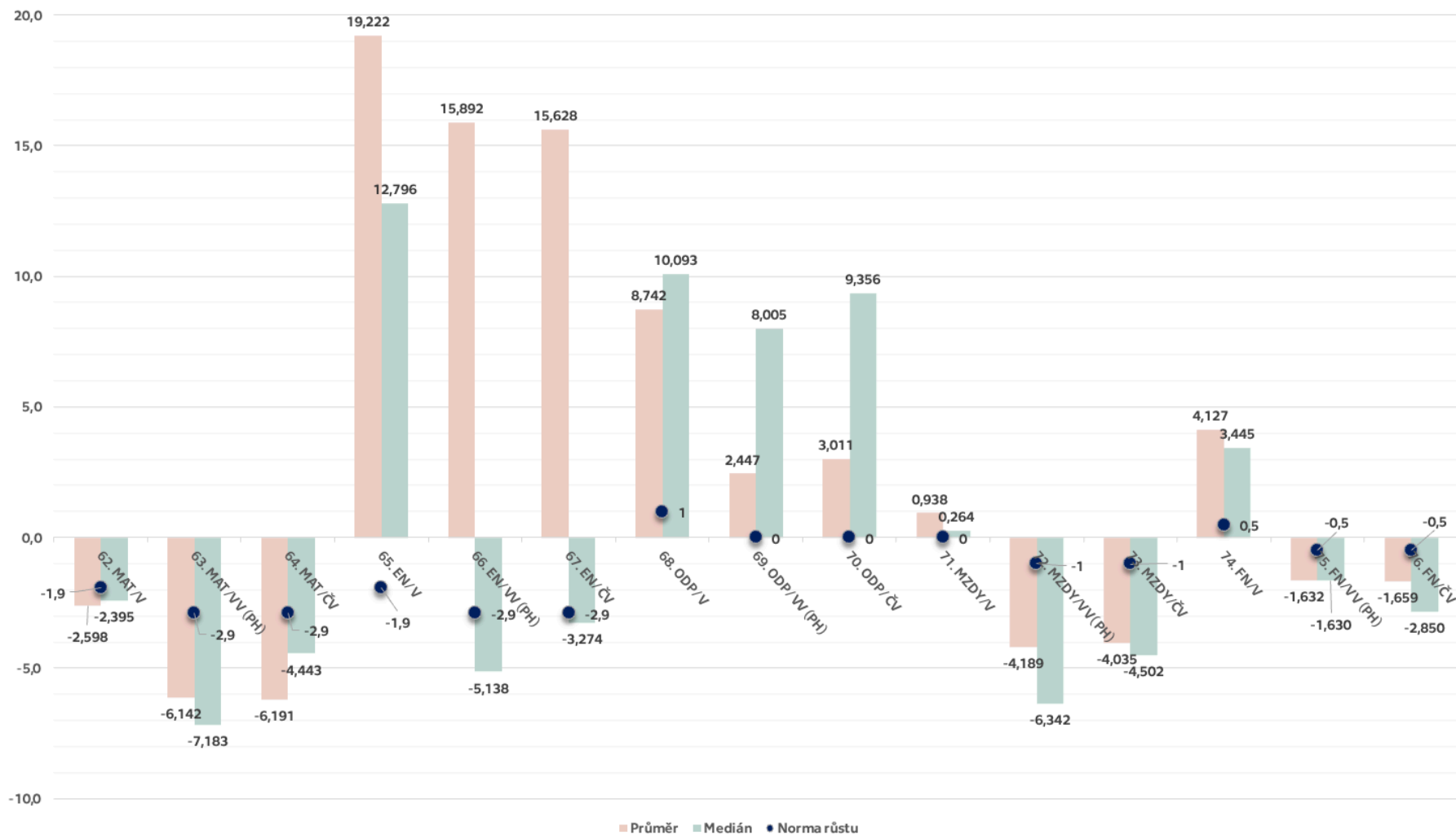

OBRÁZEK 13 - SKUPINA Č. 8 - MZDOVÁ RENTABILITA GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 24 - NÁKLADOVÁ STRUKTURA VÝNOSŮ, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
g)	62. MAT/V	0,683	0,667	0,604	0,596	0,646	0,593	0,631	-2,395	-9,456	-1,270	8,439	-8,305	-2,598	-2,395	-13,242	-1,9
	63. MAT/VV (PH)	2,154	1,999	1,522	1,475	1,826	1,454	1,738	-7,183	-23,852	-3,142	23,849	-20,381	-6,142	-7,183	-32,496	-2,9
	64. MAT/ČV	2,368	2,263	1,757	1,723	2,080	1,603	1,966	-4,443	-22,356	-1,930	20,680	-22,906	-6,191	-4,443	-32,304	-2,9
	65. EN/V	0,022	0,026	0,030	0,028	0,045	0,049	0,033	19,999	12,796	-6,389	62,391	7,313	19,222	12,796	120,807	-1,9
	66. EN/VV (PH)	0,069	0,079	0,075	0,069	0,128	0,119	0,090	14,112	-5,138	-8,164	85,469	-6,820	15,892	-5,138	71,804	-2,9
	67. EN/ČV	0,076	0,090	0,087	0,081	0,145	0,131	0,102	17,482	-3,274	-7,015	80,723	-9,775	15,628	-3,274	72,292	-2,9
	68. ODP/V	0,029	0,039	0,053	0,058	0,043	0,038	0,043	35,438	36,247	10,093	-26,068	-11,999	8,742	10,093	32,174	1
	69. ODP/VV (PH)	0,091	0,117	0,134	0,144	0,122	0,093	0,117	28,793	14,585	8,005	-15,562	-23,589	2,447	8,005	2,841	0
	70. ODP/ČV	0,100	0,132	0,154	0,169	0,139	0,103	0,133	32,597	16,836	9,356	-17,722	-26,012	3,011	9,356	3,133	0
	71. MZDY/V	0,227	0,250	0,278	0,265	0,232	0,233	0,247	10,093	11,364	-4,856	-12,176	0,264	0,938	0,264	2,716	0
	72. MZDY/VV (PH)	0,715	0,749	0,701	0,655	0,657	0,572	0,675	4,692	-6,342	-6,660	0,305	-12,941	-4,189	-6,342	-20,079	-1
	73. MZDY/ČV	0,786	0,848	0,810	0,765	0,748	0,630	0,764	7,783	-4,502	-5,493	-2,262	-15,702	-4,035	-4,502	-19,853	-1
	74. FN/V	0,064	0,067	0,074	0,069	0,060	0,075	0,068	3,445	11,967	-7,958	-12,704	25,886	4,127	3,445	17,154	0,5
	75. FN/VV (PH)	0,203	0,199	0,188	0,170	0,169	0,185	0,186	-1,630	-5,835	-9,703	-0,299	9,307	-1,632	-1,630	-8,846	-0,5
76. FN/ČV	0,223	0,226	0,217	0,198	0,193	0,204	0,210	1,275	-3,985	-8,574	-2,850	5,841	-1,659	-2,850	-8,587	-0,5	

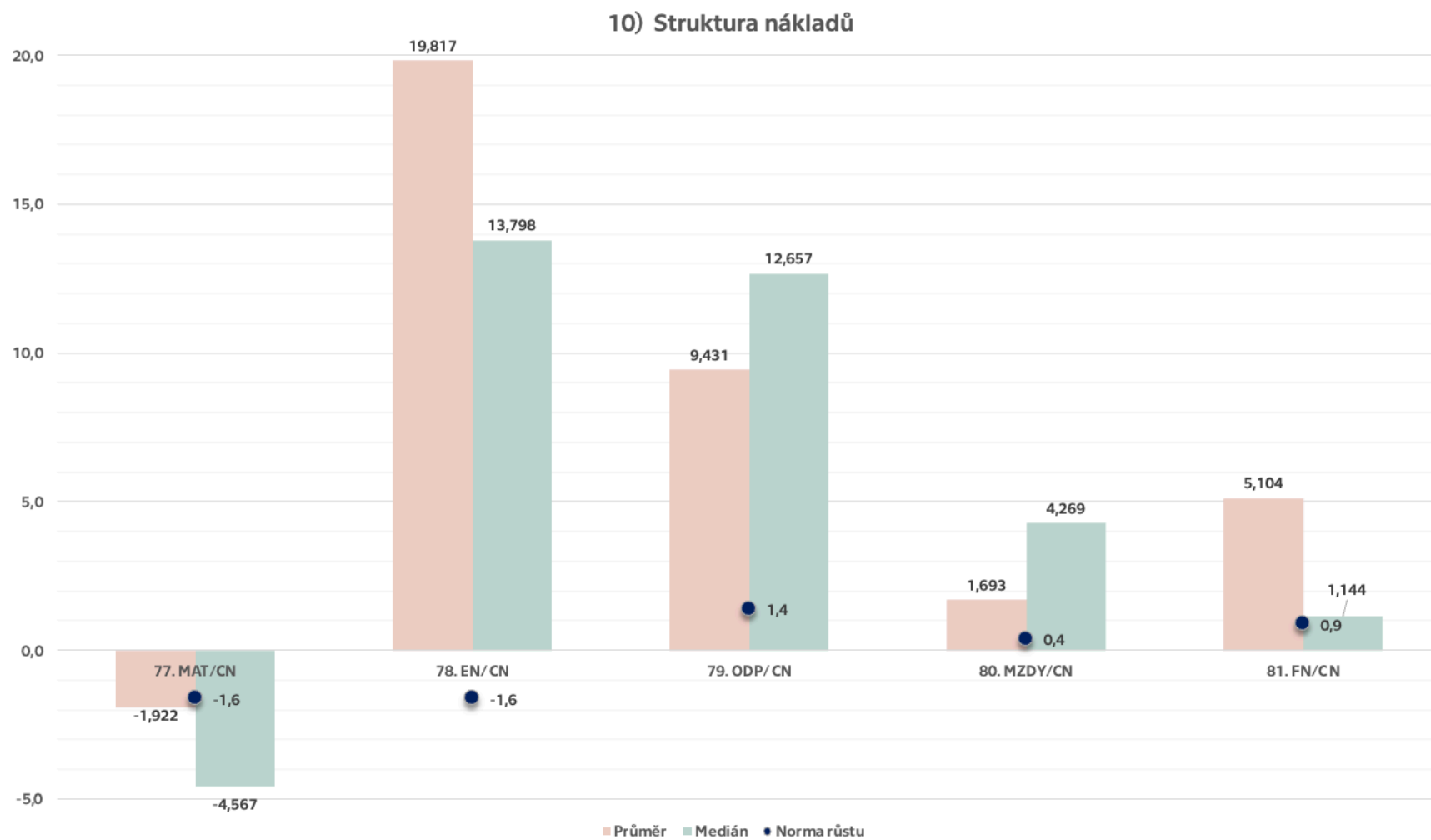
9) Nákladová struktura výnosů

OBRÁZEK 14 - SKUPINA Č. 9 - NÁKLADOVÁ STRUKTURA VÝNOSŮ GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 25 - STRUKTURA NÁKLADŮ, (ZDROJ. AUTOR)

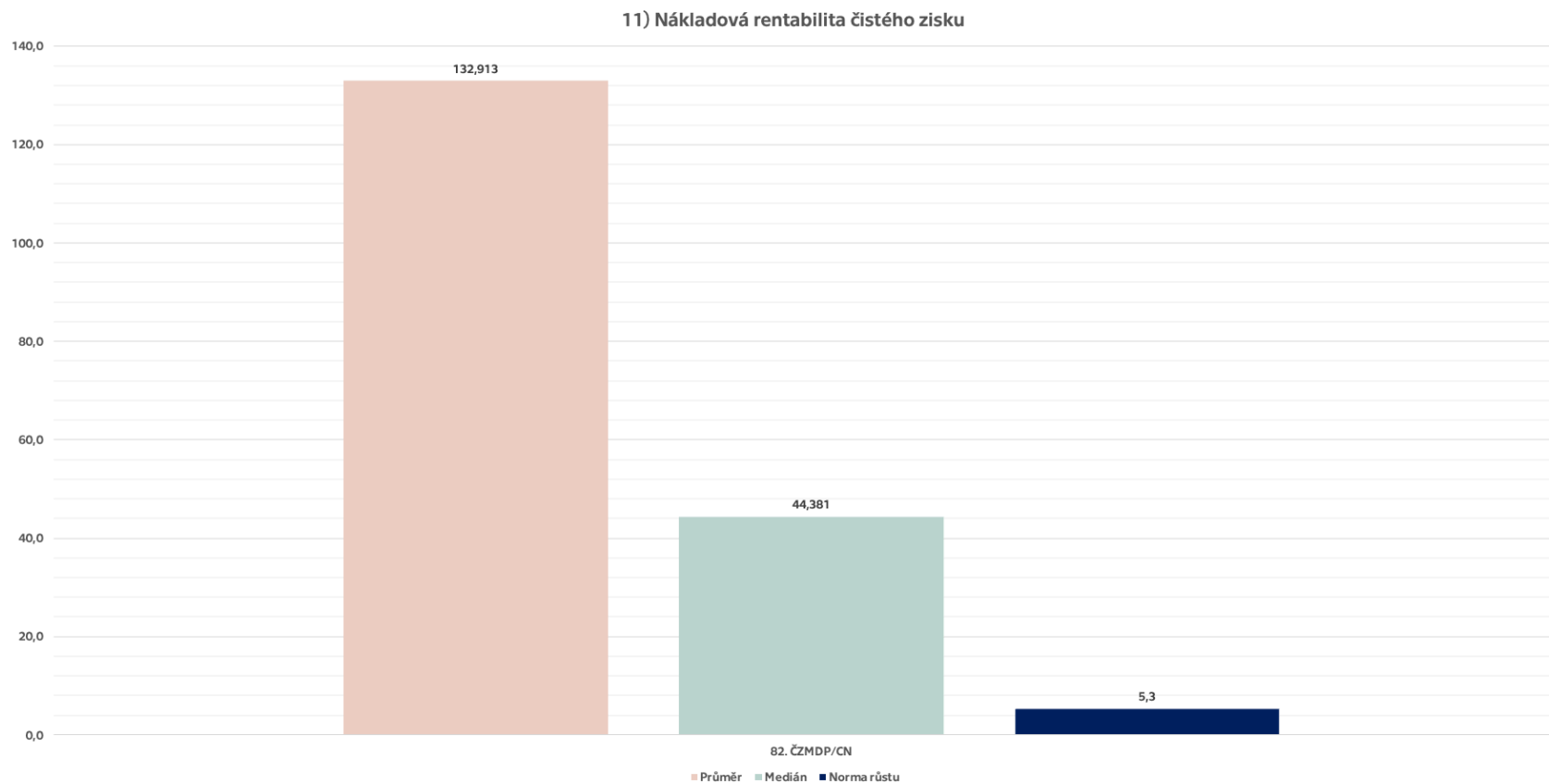
		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
10)	77. MAT/CN	0,666	0,636	0,581	0,587	0,629	0,600	0,617	-4,567	-8,652	1,030	7,222	-4,642	-1,922	-4,567	-9,950	-1,6
	78. EN/CN	0,021	0,025	0,029	0,027	0,044	0,049	0,033	17,329	13,798	-4,209	60,569	11,600	19,817	13,798	129,187	-1,6
	79. ODP/CN	0,028	0,037	0,051	0,057	0,042	0,038	0,042	32,424	37,458	12,657	-26,898	-8,484	9,431	12,657	37,190	1,4
	80. MZDY/CN	0,221	0,238	0,268	0,261	0,226	0,236	0,242	7,643	12,353	-2,640	-13,162	4,269	1,693	4,269	6,614	0,4
	81. FN/CN	0,063	0,063	0,072	0,068	0,058	0,076	0,067	1,144	12,962	-5,814	-13,684	30,915	5,104	1,144	21,600	0,9

OBRÁZEK 15 - SKUPINA Č. 10 - STRUKTURA NÁKLADŮ GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 26 - NÁKLADOVÁ RENTABILITA ČISTÉHO ZISKU, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
11)	82. ČZ _{MDP} /CN	-0,003	-0,021	-0,009	0,013	0,018	0,062	0,010	678,081	-57,857	-243,737	44,381	243,695	132,913	44,381	-2438,868	5,3

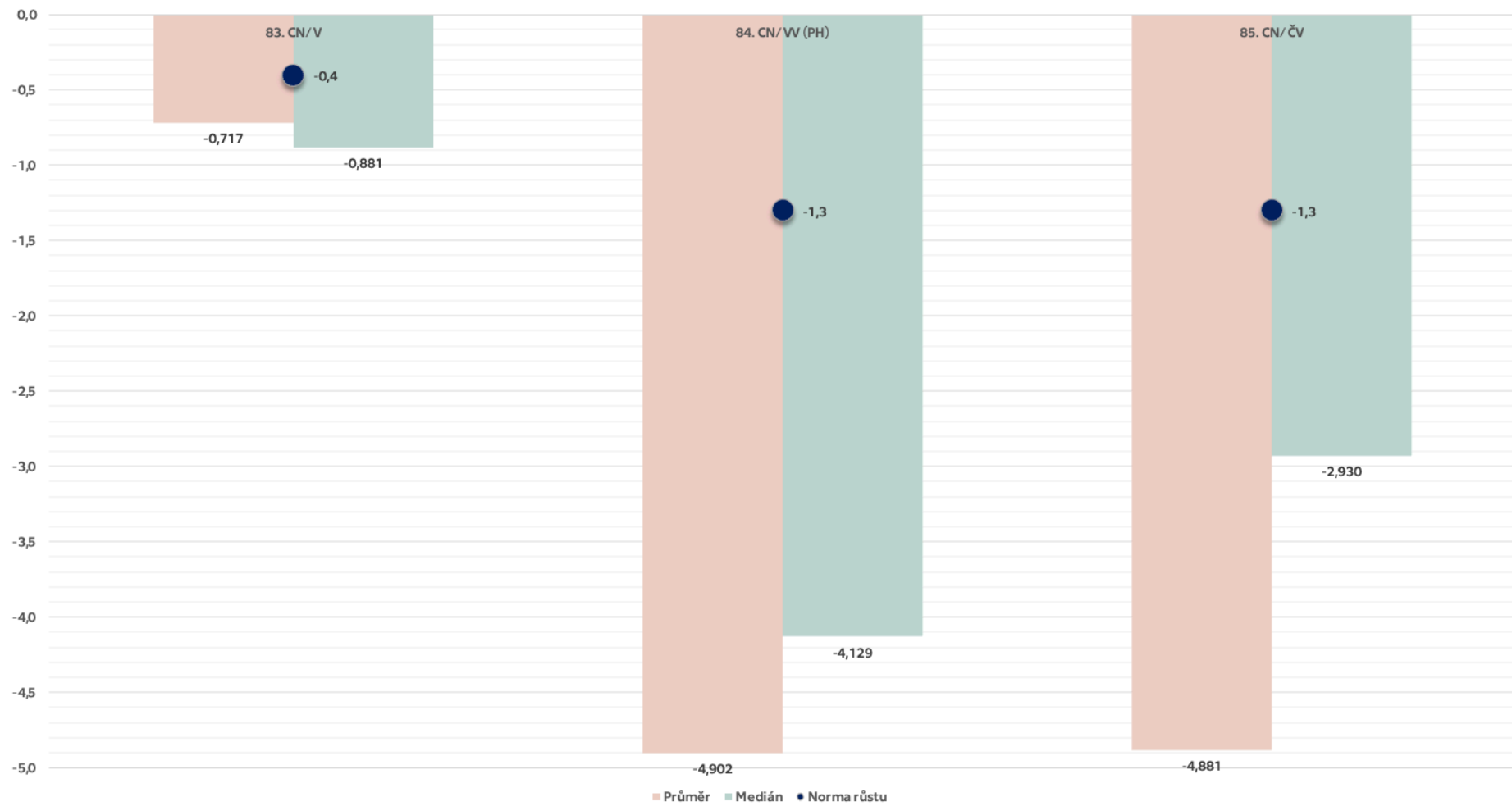

OBRÁZEK 16 - SKUPINA Č. 11 – NÁKLADOVÁ RENTABILITA ČISTÉHO ZISKU PRO METODU MDP GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 27 - UKAZATELE NÁKLADOVOSTI, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
12)	83. CN/V	1,025	1,048	1,039	1,015	1,027	0,987	1,023	2,276	-0,881	-2,276	1,135	-3,841	-0,717	-0,881	-3,656	-0,4
	84. CN/VV (PH)	3,232	3,143	2,620	2,512	2,902	2,423	2,805	-2,742	-16,640	-4,129	15,508	-16,505	-4,902	-4,129	-25,038	-1,3
	85. CN/ČV	3,554	3,558	3,025	2,936	3,304	2,672	3,175	0,130	-15,002	-2,930	12,552	-19,153	-4,881	-2,930	-24,825	-1,3

12) Ukazatele nákladovosti

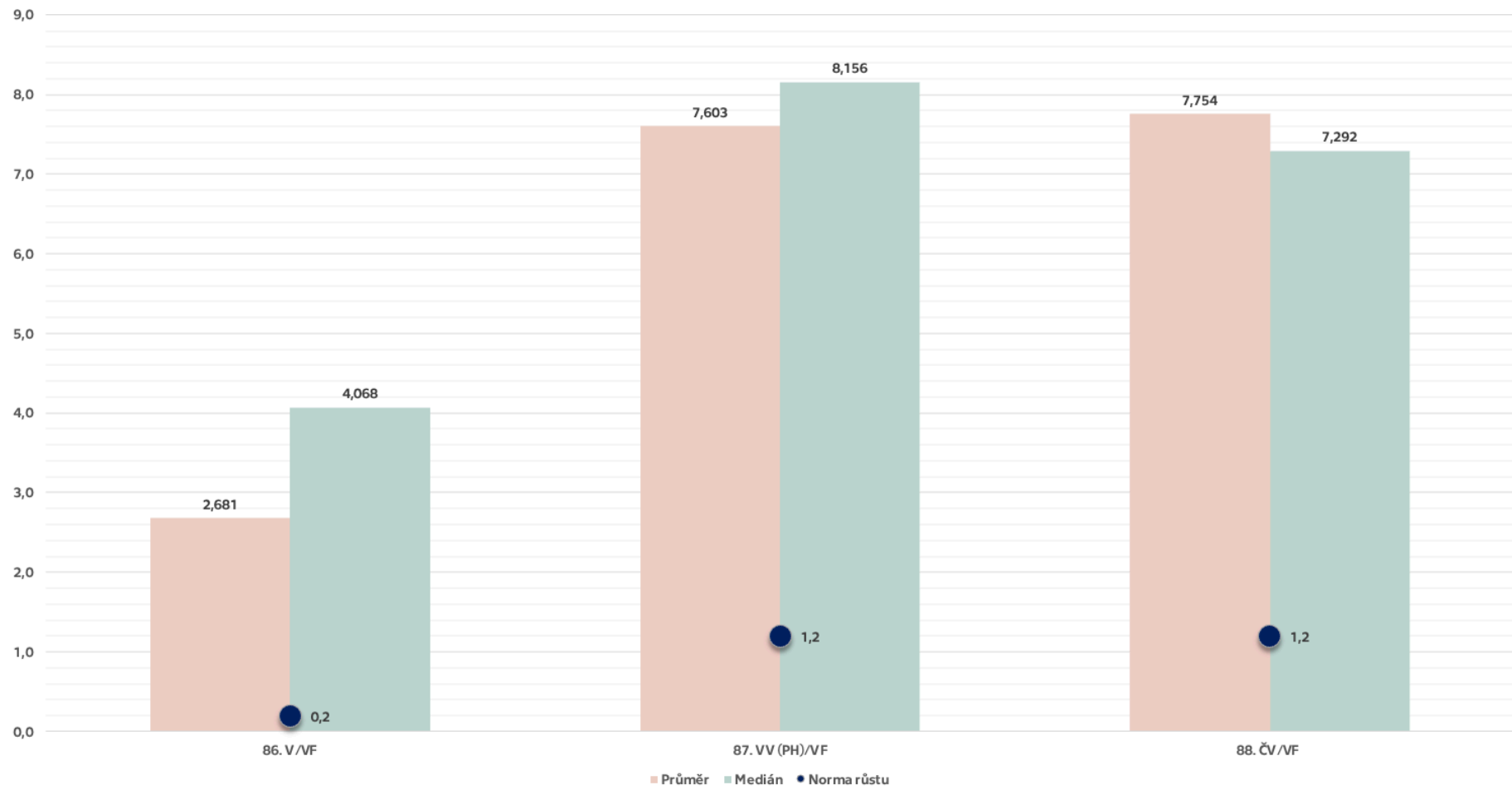

OBRÁZEK 17 - SKUPINA Č. 12 –UKAZATELE NÁKLADOVOSTI GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 28 - PRODUKTIVITA VÝROBNÍCH FONDŮ, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	\emptyset	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	\emptyset	M	1/6	N_p
13)	86. V/VF	1,511	1,331	1,225	1,275	1,575	1,664	1,430	-11,906	-7,994	4,068	23,527	5,709	2,681	4,068	10,143	0,2
	87. VV (PH)/VF	0,479	0,444	0,486	0,515	0,557	0,678	0,527	-7,361	9,400	6,080	8,156	21,742	7,603	8,156	41,558	1,2
	88. ČV/VF	0,436	0,392	0,421	0,441	0,489	0,615	0,466	-10,018	7,292	4,769	10,997	25,730	7,754	7,292	41,157	1,2

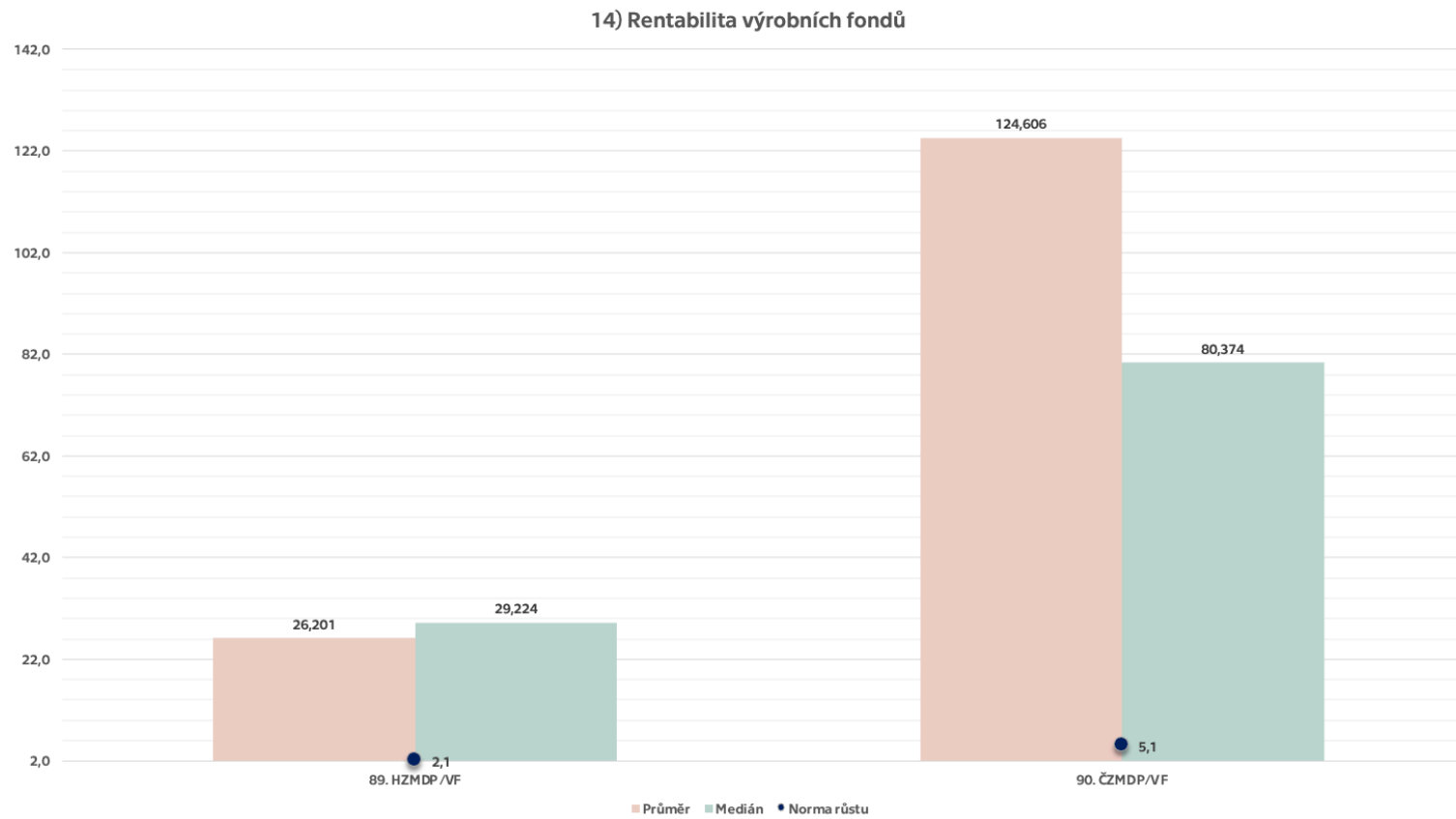
13) Produktivita výrobních fondů

OBRÁZEK 18 - SKUPINA Č. 13 – PRODUKTIVITA VÝROBNÍCH FONDŮ GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

TABULKA 29 - RENTABILITA VÝROBNÍCH FONDŮ, (ZDROJ. AUTOR)

		6	5	4	3	2	1	∅	5/6	4/5	3/4	2/3	1/2	∅	M	1/6	N _p
14)	89. HZ _{MDP} /VF	0,093	0,060	0,080	0,104	0,123	0,227	0,115	-35,813	34,175	29,224	19,173	84,248	26,201	29,224	144,369	2,1
	90. ČZ _{MDP} /VF	-0,004	-0,029	-0,011	0,016	0,029	0,102	0,017	601,041	-61,567	-246,180	80,374	249,361	124,606	80,374	-2581,899	5,1

OBRÁZEK 19 - SKUPINA Č. 14 – RENTABILITA VÝROBNÍCH FONDŮ GRAFICKY, (ZDROJ. AUTOR)

$$N_p = \left[\left(\frac{N_{A1} + 100}{N_{A2} + 100} \right) \times 100 - 100 \right], \text{ kde:}$$

N_p ... norma růstu hledaného podílového ukazatele (v %),

N_{A1} ... norma růstu absolutního ukazatele v čitateli podílu (v %),

N_{A2} ... norma růstu absolutního ukazatele ve jmenovateli podílu (v %)

6.2.1 Zhodnocení vývoje absolutních ukazatelů úplné metody maticového diagnostického přístupu

Vysvětlivky:

- N_p = normy růstu podílových ukazatelů (v %),¹³
- 6... období 1.4.2017-31.3.2018 (v %),
- 5... období 1.4.2018-31.3.2019 (v %),
- 4... období 1.4.2019-31.3.2020 (v %),
- 3... období 1.4.2020-31.3.2021 (v %),
- 2... období 1.4.2021-31.3.2022 (v %),
- 1... období 1.4.2022-31.3.2023 (v %),
- ø... průměr za všechny účetní období a průměr podílů za všechny účetní období (v %),
- M... medián (hodnota, která se nachází přesně uprostřed ve skupině seřazených čísel) za všechny podíly v účetních obdobích (v %).

Vysvětlivky grafického vyjádření:

- osa x... podílový(é) ukazatel(e) skupiny,
- osa y... hodnota pomocí průměru, mediánu a normou růstu podílových ukazatelů (v %).

1. Skupina 1a) a 1b) – Produktivita (výkonů, vlastních výkonů (přidané hodnoty) a čistě výroby), rentabilita (hrubého zisku a čistého zisku pro metodu MDP)

Produktivita jednotlivých podílových ukazatelů má vždy růst, nebo se neměnit, ne však klesat. V konkrétní obchodní korporaci v průměru tyto ukazatele rostou, až na produktivitu vlastního kapitálu, která je měřena výnosy. Vývoj trendu je pro společnost příznivý.

V prvních dvou sledovaných obdobích (od 1.4.2017 až 31.3.2019) se obchodní korporaci vedlo velmi příznivě z hlediska tržeb (výkonů-výnosů). Díky tomu značně zainvestovala do investičních aktivit. [2], [3]

V prvním analyzovaném hospodářském roce (od 1.4.2017 až 31.3.2018) vzniklo ve struktuře pasiv několik změn. Změna bilanční sumy nastala v souladu s investiční aktivitou. Investiční aktivita byla ve velké míře financována z bankovních úvěrů (CZ). Čerpání těchto úvěrů (jak investičních, tak provozních), ovlivnilo strukturu pasiv v poměru vlastních a cizích zdrojů (= bilanční sumy). Tato změna se promítla i do dalšího účetního období. [2], [3]

K těmto změnám se také váže změna struktury financování. Valná hromada se v říjnu roku 2017 dohodla vyplatit část ostatních kapitálových fondů. Tato část byla nahrazena právě dlouhodobým provozním úvěrem. [2]

Následující hospodářský rok nebyl rokem, který by se dal z pohledu obratu považovat za růstový (pokles tržeb dosáhl meziročně 14 %). Avšak společnosti se i nadále dařilo zlepšovat ziskovost. Analyzovaný hospodářský rok po dvou letech poklesu ziskovosti tento trend zastavil. [4]

Současně v tomto období došlo k poklesu závazků dlouhodobých i krátkodobých k úvěrovým institucím. Podíl vlastního kapitálu rostl i ve všech následujících účetních obdobích. V posledním sledovaném hospodářském roce došlo k nárůstu podílu VK z 46 % na 55 %. [4], [5], [6], [7]

¹³ N_p = Normy růstu podílových ukazatelů. [28, s. 74-76]

U rentability je normativní požadavek dosti podobný. Všechny dílčí rentability mají růst, výrazně u čistého zisku pro metodu MDP. Obchodní korporace v průměru dosahuje vysokého růstu oproti normě. Ukazatel rentability pro čistý zisk roste až 5x více než ostatní ukazatele rentability. Vývoj trendu je pro společnost velmi příznivý.

Pro lepší a reálnější orientaci růstu rentability je matice rovněž doplněna o hodnotu mediánu.

2. Skupina 2) – Struktura aktiv (tudíž i pasiv)

U níže vypsanych struktur aktiv se nachází opačné směry vývoje oproti normě:

- podíl OA k celkovým aktivům roste v průměru 0,447 %, ale měl by klesat o -0,6 %,
- podíl ZÁS k celkovým aktivům roste v průměru o 1,283 %, ale měl by klesat o -1,6 %,
- podíl PEN a KFM k celkovým aktivům roste nadměrně v průměru o 711,048 %, ale měl by klesat o -0,1 %,
- podíl VF k celkovým aktivům, který má růst v průměru o 0,2 %, klesá o -0,011 %.

Stejně směry vývoje jako u norem pozorujeme u:

- podíl VK k celkovým aktivům, který roste v průměru o 7,076 % oproti normě 0,4 %,
- podíl CZ k celkovým aktivům, který naopak klesá v průměru o -5,752 % oproti -1,1 %,
- podíl POHLED k celkovým aktivům, kde pohledávky klesají v průměru o -0,183 % oproti normě -0,1 %.

Je důležité opačné směry vývoje ukazatelů v obchodní korporaci detailně popsat. Pouze z matice nelze tvořit závěry. Veškeré skutečnosti jsou více popsány v kapitole 6.1.1 s názvem „Zhodnocení vývoje absolutních ukazatelů úplné metody maticového diagnostického přístupu“.

Stálá aktiva neboli dlouhodobý majetek v prvních dvou analyzovaných účetních obdobích (od 1.4.2017 do 31.3.2019) výrazně rostla, a to o téměř 20 až 25 %. Tento růst byl zapříčiněn významnými investičními aktivitami. Proto není korektní psát o poklesu podílu stálých aktiv k celkovým aktivům jako takových, jelikož se o pokles v následujících obdobích nejedná. Pouze se nekonaly další investiční aktivity. [2], [3], [4], [5], [6], [7]

Růst podílu dlouhodobého nehmotného majetku a dlouhodobého finančního majetku k celkovým aktivům se převážně připisuje nedokončenému dlouhodobému nehmotnému majetku. Tyto nárůsty jsou spojeny se zařazením (aktivací) výsledků výzkumu a vývoje, především v oblasti 3D tisku. [2], [3], [4], [5], [6], [7]

Oběžná aktiva i zásoby sama o sobě (v absolutním ukazateli) průměrně klesají. Výkyvy těchto sledovaných podílových ukazatelů jsou zapříčiněny vzniklými situacemi v průběhu celého analyzovaného období.

Růst byl v hospodářském roce od 1.4.2021 do 31.3.2022 do značné míry zapříčiněn růstem materiálových a energetických vstupů. Tím došlo k nárůstu jednotkových ocenění vlastních zásob. V následujícím období rostl podíl oběžných aktiv převážně díky nárůstu hodnot pohledávek z obchodních vztahů. [6], [7]

Jak je již v absolutních ukazatelích zmíněno, hodnoty peněžních prostředků a krátkodobého finančního majetku vykazují vysoké výkyvy. V rámci jejich sumy k celkové bilanční sumě není toto kolísání pro společnost natolik významné. [2], [3], [4], [5], [6], [7]

Průměrný pokles podílu výrobních fondů k celkovým aktivům je přiřazen k průměrnému ročnímu poklesu DHM a ZÁS.

3. Skupina 3) – Struktura oběžných aktiv

Analýza této skupiny je pouze detailnějším pohledem pro oblast oběžných aktiv. Zhodnocení vychází dle analýzy struktury aktiv.

4. Skupina 4) – Míra zadluženosti pohledávek

Míra zadluženosti pohledávek vykazuje průměrně vyšší pokles, než jaká je stanovena norma růstu. Míra zadluženosti pohledávek je průměrně -4,238 % a norma růstu činí -1 %. Vývoj trendu je pro společnost příznivý, jelikož je norma podílového ukazatele záporná, musí daný analyzovaný ukazatel klesat.

Příliš vysoký růst pohledávek by mohl znamenat vysokou zadluženost. V tomto případě tato situace neplatí.

5. Skupina 5) Diferencovaná výkonová rentabilita

Hrubý zisk pro metodu MDP, který je postupně měřen výkony, vlastními výkony (přidanou hodnotou) a čistou výrobou vykazuje v průměru vysoký růst, pouze na začátku analyzovaných období vznikaly záporné hodnoty. Nepatrný pokles nastal i v období mezi 1.4.2020-31.3.2021 a 1.4.2021-31.3.2022. [5], [6]

Čistý zisk metodou MDP měřený na výkony, vlastní výkony (přidanou hodnotu) a čistou výrobou dosahuje v průměru taktéž kladných hodnot.

Vývoj trendu jak u podílu hrubého zisku metody MDP, tak u čistého zisku k veličinám sledovaných z výkazu zisku a ztráty pro metodu MDP je pro společnost velmi příznivý.

6. Skupina 6) Zisková relace

Zisková relace představuje vztah mezi čistým a hrubým ziskem metody MDP. Roční norma růstu ziskové relace je 2,9 %. Vývoj trendu tohoto podílového ukazatele analyzované obchodní korporace je velmi příznivý.

Od roku 2020 je obchodní korporace zisková, díky tomu vznikaly vysoké výkyvy.

7. Skupina 7) Mzdová produktivita

Situace je v průměru příznivá, mzdová produktivita se pohybuje okolo normy růstu. Změny u jednotlivých období ukazují pokles, hlavně měřením výnosů. I když průměr podílů za všechny účetní období u mzdové produktivity měřené výkony klesá, nejví se situace nepříznivě, jelikož pokles není natolik významný.

8. Skupina 8) Mzdová rentabilita

Stav mzdové rentability se jeví velmi příznivě u analyzované obchodní korporace. Průměr podílů za všechny účetní období značně roste oproti roční normě. Tohoto vysokého růstu si lze všimnout především u podílu s čistým ziskem metody MDP.

9. Skupina 9) Nákladová struktura výnosů

Jednotlivé složky nákladové struktury výnosů mají odlišné normy růstu. Obsahují veškeré typy norem, které mohou buď klesat, stagnovat či růst. Podílové ukazatele se jeví průměrně všude příznivě až na analyzované podíly energie. Průměr podílů za všechny účetní období u podílu č. 65, 66, 67 enormně roste, avšak dle normy má klesat.

V hospodářském roce od 1.4.2019 do 31.3.2020 materiál a energie vykázaly ve vztahu k výnosům pokles o 10 % i přes dlouhodobý růst cen energií. Materiálová složka nákladů klesala, jak z důvodu vývoje na komoditním trhu, tak z důvodu zkrácení výrobního cyklu a postupnému snižování spotřeby zásob. [4]

Rok energetických změn nastal v hospodářském roce od 1.4.2021 do 31.3.2022. První půlrok hospodářského roku se projevil propadem ziskovosti. Náklady na energie vzrostly skoro dvojnásobně v porovnání s minulým obdobím. V červenci se zvýšily energetické náklady výroby o 50 % nad dohodový normál. Díky rychlé reakci na měnící se tržové prostředí se společnosti podařilo překonat dramatický nárůst nákladů na materiál a energie a dosáhnout tak růstu hospodářského výsledku jak v provozní oblasti, tak v rámci celku. [6]

Následující účetní období nebylo pro společnost o moc jednodušší. S příchodem válečného konfliktu vznikly na trhu další překážky v dodavatelských řetězcích v podobě omezení dodávek některých materiálů a omezení dodávek zemního plynu. Vzhledem k pokračující energetické náročnosti vznikly výrazné dopady v nákladové struktuře (ceny energií se krátkodobě dostávaly až k 12násobkům ceny standardní). [7]

10. Skupina 10) Struktura nákladů

Srovnáním průměru s normami vzniká přílišný růst energie (průměrně 19,817 % oproti normě -1,6 %), přílišný růst odpisů (9,431 % oproti 1,4 %) a přílišný růst finančních nákladů (5,104 % oproti 0,9 %).

Analyzovaný podíl struktury nákladů z hlediska energie je jevem nepříznivým. Vysoký růst energie je popsán ve předchozí skupině s názvem „Nákladová struktura výnosů“.

Růst podílu odpisů (úpravy hodnot v provozní oblasti) a finančních nákladů k celkovým nákladům nastal díky růstu stálých aktiv v 6. a 5. analyzovaném období, který byl převážně financován bankovními úvěry.

Celkově je vývoj trendu pro společnost příznivý.

11. Skupina 11) Nákladová rentabilita čistého zisku

Mezi obdobími od 1.4.2018-31.3.2019 do 1.4.2019-31.3.2020 a od 1.4.2020 do 31.3.2021 byla situace nepříznivá, avšak postupně vzrostla v průměru o 132,913 %. Růst normy u tohoto podílu je 5,3 % ročně, tudíž lze pozorovat velmi příznivý vývoj.

12. Skupina 12) Ukazatele nákladovosti

Vybrané podílové ukazatele nákladovosti mají podle roční normy růstu klesat. Analyzovaná obchodní korporace tento požadavek splňuje. Tento vývoj trendu lze vyhodnotit velmi příznivě.

13. Skupiny 13) a 14) Produktivita a rentabilita výrobních fondů

Tyto skupiny lze vyhodnotit společně pro danou obchodní korporaci, jelikož mají stejné vývojové směry. Produktivita i rentabilita výrobních fondů by měly růst. Rentabilita výrobních fondů by měla růst o něco rychleji. Obě skupiny analyzované společnosti tyto podmínky splňují. Lze tedy vyhodnotit, že vývoj trendu u obou skupin jako velmi příznivý.

7 Celkové zhodnocení společnosti a odhad budoucího vývoje

Situace obchodní korporace je v rámci celku velmi příznivá. U většiny absolutních i podílových ukazatelů analyzovaných skupin metody maticového diagnostického přístupu se vývoj trendu vyvíjí příznivě.

Obchodní korporace i přes ekonomický pokles vykazuje od roku 2020 kladný výsledek hospodaření a významný meziroční nárůst EBITDA. Prožila několik zásadních změn a turbulencí na trhu. Na všechny negativní vlivy reagovala včas, diverzifikovala zákaznické portfolio, spolupracovala se stabilními dodavateli a udržovala si dlouhodobé partnerství s bankovními institucemi. Je zapotřebí také zdůraznit obětavost a pracovitost zaměstnanců, kteří se výrazně podíleli na úspěchu v takto nelehkých obdobích. [5]

Společnost si i v průběhu analyzovaných účetních období byla vědoma tohoto úsilí a pomoci všech zaměstnanců. Díky tomu v hospodářském roce od 1.4.2020 do 31.3.2021 jako poděkování všem zaměstnancům, kteří se v tomto hospodářském roce podíleli, rozdělila mimořádnou odměnu v celkové výši jeden milion korun českých. [5]

Od 1.5.2022 se společnost poprvé v historii rozhodla přistoupit k plošnému zvýšení mezd, a to zejména i díky kladnému výsledku hospodaření společnosti. [6]

Po prvním tržním šoku v podobě onemocnění COVID-19 přišel počátkem roku 2022 další tržní šok. S příchodem válečných konfliktů vznikly na trhu další překážky v dodavatelských řetězcích v podobě omezení dodávek některých materiálů a omezení dodávek zemního plynu. Vzhledem k pokračující energetické náročnosti vznikly výrazné dopady v nákladové struktuře (ceny energií se krátkodobě dostávaly až k 12násobkům ceny standardní). [7]

Společnost opět rychle reagovala na měnící se tržní prostředí. Vysoký nárůst nákladů překonala pomocí promítnutí těchto externalit do prodejních cen (indexací cen produktů). Promítnutí proběhlo s ohledem na vývoj v příslušných burzách. Tyto přírážky (materiálové i energetické) byly doplněny do cenových dohod se zákazníky. [7]

V průběhu hospodářského roku obchodní korporace vyplatila také všem zaměstnancům dva mimořádné příspěvky na pomoc zvládnutí těchto energetických a jiných nákladů. [7]

K další úpravě mezd došlo k 1.1.2023. Díky stále kladnému výsledku hospodaření společnost vyplatila další mimořádné odměny. Odměny vyplatila všem svým zaměstnancům, kteří se na tomto výsledku podíleli. [7]

I přesto, že společnost provedla diverzifikaci zákaznického portfolio, docházelo k poklesu odběrů ve všech segmentech. Tento pokles společnost provází již od roku 2020 kvůli covidovým opatřením a restrikcím. Největší pokles lze přiřadit ke slévárně hliníku, kdy tunové objemy produkce klesly k hospodářskému roku 2022 (oproti hospodářskému roku 2019) o více než 30 %. [7]

Společnost plánuje do budoucna spíše opatrné kroky. Za pozitivní změny vnímá rozvoj spolupráce s novými obchodními partnery a rozvoj nových projektů. Předpokládá pokles cen vstupů (komodit i energií). Z tohoto důvodu chce zacílit na snižování energetických nákladů a efektivně využít všechny zdroje. Dále chce usilovat o co největší digitalizaci nevýrobních činností a výrobní činnosti automatizovat. Dalším cílem je i realizace projektů výzkumu a vývoje, a to nejen v oblasti 3D tisku. [7]

8 Realistický komentář ekonomického týmu společnosti BENEŠ a LÁT a.s.

Součástí diplomové práce je komentář a zhodnocení ekonomického týmu společnosti BENEŠ a LÁT a.s. Komentář, který poskytl vedoucí ekonomického týmu, pan Bc. Jan Lát, je v diplomové práci odcitován přímou citací.

V diplomové práci je zahrnut proto, aby byla předložena zpětná vazba k provedené metodě maticového diagnostického přístupu a bylo zhodnoceno, zda je metoda MDP pro obchodní korporaci přínosná. Tento předpoklad se plně na základě provedených rozhovorů nad analýzami potvrdil.

„V průběhu zpracování tématu metody maticového diagnostického přístupu nad řadou dat naší společnosti jsem se jednak seznamoval s metodou jako takovou a měl jsem možnost porovnávat její výstupy se standardními nástroji analýzy, které v naší společnosti používáme. Za běžně využívané ukazatele bych označil výsledek hospodaření na úrovni EBITDA, vztah EBITDA k výkonům, podíl jednotlivých nákladových kapitol k výkonům apod. MDP dává jiný pohled na zpracovaná data, zároveň svou strukturou umožňuje vybrat si ty ukazatele, které jsou pro náš typ společnosti určující. Například v našem případě můžeme abstrahovat od minoritních vlivů, jako jsou třeba peněžní prostředky, nebo nehmotná aktiva. Celkově vnímám metodu jako velmi zajímavou s potenciálem využití v praxi. Navazující diplomová práce Bc. Bianci Oravcové transformuje model do prototypu analytického nástroje, který si umím reálně představit aplikovat do naší controllingové praxe.

Velmi si cením samostatného přístupu k tématu, které vnímám jako široké a vysoce praktické a děkuji za otevření nových obzorů, protože jsem se s řešenou metodou nesetkal ani při svých studiích, ani ve své praxi.“

(Bc. Jan Lát, vedoucí ekonomického týmu)

Na základě diskusí lze uvést vzácné praktické rady, které při rozhovorech vznikly.

- Pro metodu MDP se doporučuje stanovit adekvátní intervaly norem růstu pro zajištění lepšího posouzení hodnot u průměru, mediánu nebo dalších budoucích hodnot.
- Mezi další doporučení patří návrh aplikace kumulace absolutních výsledkových ukazatelů, např. \check{Z}_{MDP} nebo použití meziroční procentuální změny.
- Důležité je metodu MDP vyzkoušet na větším objemu dat a různých typech společností pro ověření možnosti plošné aplikace.

TABULKA 30 - NÁVRH APLIKACE KUMULACE ČISTÉHO ZISKU U METODY, (ZDROJ. AUTOR)

Absolutní ukazatel metody MDP	6	5	4	3	2	1
22. \check{Z}_{MDP}	-2 618	-19 391	-6 581	9 140	16 426	53 713
Kumulace \check{Z}_{MDP}	-2 618	-22 009	-28 590	-19 450	-3 024	50 689
Růst/pokles za účetní období		-740,680	-29,901	31,969	84,452	1776,224

Vysvětlivky:

- 6... období 1.4.2017-31.3.2018 (v celých tis. Kč),
- 5... období 1.4.2018-31.3.2019 (v celých tis. Kč),
- 4... období 1.4.2019-31.3.2020, (v celých tis. Kč)
- 3... období 1.4.2020-31.3.2021 (v celých tis. Kč),
- 2... období 1.4.2021-31.3.2022 (v celých tis. Kč),
- 1... období 1.4.2022-31.3.2023 (v celých tis. Kč),
- růst / pokles za účetní období = $\left[\left(\frac{\text{kumulace v období}_n}{\text{kumulace v období}_{n-1}} \right) - 1 \right] \times 100$

Závěr

Diplomová práce se věnovala detailnímu návrhu postupu nazvaného metoda maticového diagnostického přístupu (MDP), jehož návazností se stala aplikace prototypingového řešení znalostí báze expertního systému. Tuto práci zpracovala paralelně a v návaznosti kolegyně Bc. Bianca Oravcová. Obě autorky diplomových prací se účastnily provedení vlastního experimentu ve společnosti BENEŠ a LÁT a.s.

Smyslem a cílem diplomové práce je návrh maticového diagnostického přístupu, který odpovídá současným podmínkám, je otevřený a umožňuje vytvářet jeho nadstavby ve vhodných a dostupných programových aplikacích.

Snahou je teoretické znalosti zpřístupnit především potencionálním uživatelům z řad malých a středních obchodních korporací. Uvedené poznatky jsou dále využité pro tvorbu úplné metody maticového diagnostického přístupu v reálné společnosti.

V teoretické části, která také zahrnuje stručnou část analytickou, byly vymezené definice a postupy metody maticového diagnostického přístupu v obou jejích verzích. Prvotně se teoretická část zabývala základními definicemi z hlediska ekonomického přístupu jako celku a základního vymezení metody maticového diagnostického přístupu. Z veliké části se teoretická část věnuje definici absolutních a podílových ukazatelů metody MDP a pochopení norem růstu těchto ukazatelů. Naopak z analytického pohledu se teoretická část významně věnuje metodě MDP v základních principech, kterou současně analyzuje na dvou po sobě jdoucích účetních obdobích výše zmíněné akciové společnosti. Teoretická část končí charakteristikou úplné metody MDP, která je doplněna dalšími absolutními a podílovými ukazateli. Účelem této úpravy je detailnější pohled na jednotlivé oblasti hospodaření společnosti, které jsou rozděleny do jednotlivých skupin.

Praktická část se zabývá postupem při provádění analýzy konkrétních ekonomických informací obchodní korporace pro úplnou metodu maticového diagnostického přístupu. Jako první byla představena akciová společnost, její předmětem podnikání, činnosti společnosti a organizační a právní struktura. Podstatnou část praktické části tvoří šestá kapitola, která se zaměřuje na již všechny důležité údaje z účetních výkazů jako je rozvaha a výkaz zisku a ztráty společnosti. Tyto informace jsou převzaty z výročních zpráv a účetních závěrek obchodní společnosti BENEŠ a LÁT a.s. a zapsány ve sledovaných maticích. První matice se zaměřuje na vývoj absolutních ukazatelů pomocí skutečných hodnot metody MDP. Druhá matice naopak analyzuje vývoj podílových ukazatelů pomocí skutečných údajů metody MDP. Každá matice je doplněna důležitým zhodnocením vývoje, které je založeno na základě výročních zpráv a účetních závěrek společnosti. Pro druhou, detailnější matici s konkrétními skupinami byla vytvořena grafická podpora těchto sledovaných skupin.

Na základě podrobné analýzy ekonomických dat obchodní korporace lze konstatovat, že společnost nachází v příznivém ekonomickém vývoji. U většiny absolutních ukazatelů i podílových ukazatelů analyzovaných skupin metody maticového diagnostického přístupu se vývoj trendu vyvíjí příznivě. Tento fakt lze také konstatovat díky tomu, že obchodní korporace vykazuje od roku 2020 kladný výsledek hospodaření a významný meziroční nárůst EBITDA i přes celkový ekonomický pokles. Společnost v posledních letech zažila několik zásadních změn a turbulencí na trhu. Avšak, na všechny negativní vlivy reagovala včas, což pro ni bylo přínosem. Společnost plánuje nyní opatrnější kroky a do budoucna bude usilovat převážně o co největší digitalizaci nevýrobních činností a výrobní činnosti automatizovat. Dalším cílem je také další realizace projektů v oblasti výzkumu a vývoje.

V závěrečné fázi tvorby diplomové práce byl značným přínosem realistický komentář ekonomického týmu společnosti BENEŠ a LÁT a.s. Potvrdil nejen užitečnost a smysl provedeného experimentu, ale ukázal na možnosti univerzálního uplatnění ve sféře malých a středních obchodních korporací. Na základě doporučení managementu společnosti – ekonomického týmu budou oba texty zmíněných diplomových prací tvořit v krátké době ucelený text pro malé a střední obchodní korporace.

Seznam zkratek

3 D – Trojrozměrný	MDP – metoda maticového diagnostického přístupu
A – Aktiva	ND – Národní důchod
Al – Hliník	OA – Oběžná aktiva
a.s. – Akciová společnost	ODP – Odpisy
CN – Celkové náklady	P – Pasiva
CZ – Cizí zdroje	PEN – Peněžní prostředky
ČR ^A – Časové rozlišení aktiv	PH – Přidaná hodnota
ČR ^P – Časové rozlišení pasiv	POHLED – Pohledávky
ČV – Čistá výroba	S – Úspory
ČZ _{MDP} – Čistý zisk metody MDP	SA – Stálá aktiva
DFM – Dlouhodobý finanční majetek	V – Výnosy (výkony)
DHM – Dlouhodobý hmotný majetek	VF – Výrobní fondy
DM – Dlouhodobý majetek	VH – Výsledek hospodaření
DNM – Dlouhodobý nehmotný majetek	VK – Vlastní kapitál
EN – Spotřeba energie	VV – Vlastní výnosy (výkony)
FN – Finanční náklady	Y – Důchod
HDP – Hrubý domácí produkt	ZÁS – Zásoby
HR – Hospodářský rok	ZK – Základní kapitál
HZ _{MDP} – Hrubý zisk metody MDP	Zn – Zinek
I – Investice	α – Alfa
IČO – Identifikační číslo osoby	β – Beta
KČ – Koruna česká	ω – Omega
KFM – Krátkodobý finanční majetek	
MAT – spotřeba materiálu	

Seznam použité literatury

- [1] BENEŠ a LÁT a.s. Online. BENEŠ a LÁT a.s. 2021. Dostupné z: <https://www.benesalat.cz/o-nas/>. [cit. 2024-03-26].
- [2] BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2017 do 31. 3. 2018*. Online. BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2017 do 31. 3. 2018*. 2018. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=54202550&subjektId=514606&spis=77967>. [cit. 2024-03-29].
- [3] BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2018 do 31. 3. 2019*. Online. BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2018 do 31. 3. 2019*. 2019. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=62486163&subjektId=514606&spis=77967>. [cit. 2024-03-29].
- [4] BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2019 do 31. 3. 2020*. Online. BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2019 do 31. 3. 2020*. 2020. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=62554576&subjektId=514606&spis=77967>. [cit. 2024-03-29].
- [5] BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2020 do 31. 3. 2021*. Online. BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2020 do 31. 3. 2021*. 2021. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=68275536&subjektId=514606&spis=77967>. [cit. 2024-03-29].
- [6] BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2021 do 31. 3. 2022*. Online. BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2021 do 31. 3. 2022*. 2022. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=72356083&subjektId=514606&spis=77967>. [cit. 2024-03-29].
- [7] BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2022 do 31. 3. 2023*. Online. BENEŠ A LÁT A.S. *Výroční zpráva za období od 1. 4. 2022 do 31. 3. 2023*. 2023. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=78777704&subjektId=514606&spis=77967>. [cit. 2024-03-29].
- [8] BOKŠOVÁ, Jiřina. *Účetní výkazy pod lupou*. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-720-1-921-2.
- [9] ČESKO. Vyhláška č. 500/2002 Sb., vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 17. 4. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-500>
- [10] ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 24. 4. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>
- [11] ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 17. 4. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>

- [12] ČESKO. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 17. 4. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>
- [13] DUŠEK, Jiří. *Účetní uzávěrka a závěrka v přehledech: snadno a rychle*. Deváté vydání. Účetnictví a daně (Grada). Praha: Grada Publishing, 2024. ISBN 978-80-271-5234-6.
- [14] E.seva-czech.cz. Online. E.seva-czech.cz. 2010 - 2024. Dostupné z: <https://www.seva-czech.cz>. [cit. 2024-03-26].
- [15] GRÜNWARD, Rolf a HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-26-2.
- [16] HRONOVÁ, Stanislava; SIXTA, Jaroslav; FISCHER, Jakub a HINDLS, Richard. *Národní účetnictví: od výroby k bohatství*. Beckova edice ekonomie. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-738-5.
- [17] KISLINGEROVÁ, Eva. *Manažerské finance*. 3. vyd. Beckova edice ekonomie. V Praze: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-194-9.
- [18] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Administrativní registr ekonomických subjektů*. Online. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Administrativní registr ekonomických subjektů. 2023. Dostupné z: <https://ares.gov.cz>. [cit. 2024-03-26].
- [19] MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. *Veřejný rejstřík a Sběrka listin*. Online. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. Veřejný rejstřík a Sběrka listin. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>. [cit. 2024-03-26].
- [20] MÜLLEROVÁ, Libuše. *Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7357-988-3.
- [21] NOVÁKOVÁ, Jana a BERAN, Theodor. *Základy účetnictví: úlohy pro cvičení i přednášky*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2023. ISBN 978-80-01-07123-6.
- [22] PETERSON, Wallace C. a ESTENSON, Paul S. *Income, Employment, and Economic Growth*. W. W. Norton & Company, 1996. ISBN 0-393-96854-5.
- [23] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Finance (Grada). Praha: Grada Publishing, 2021. ISBN 978-80-271-3124-2.
- [24] RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka '95*. Praha: Trizonia, 1995. ISBN 80-855-7347-4.
- [25] RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1.1.2023*. aktualizované vydání. Olomouc: Anag, 2023. ISBN 978-80-7554-379-0.
- [26] STROUHAL, Jiří. *Účetní závěrka*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. Téma (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-692-9.
- [27] ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-4438-9.

- [28] VYSUŠIL, Prof. Dr.Ing. Jiří. *Finance v centru pozornosti. Tajemství prosperity.* Praha: Profess, [1996?]. ISBN 80-852-3520-X.
- [29] VYSUŠIL, Prof. Dr.Ing. Jiří. *Podvojně účetnictví po lžičkách. Tajemství prosperity.* Praha: Profess, 1993. ISBN 80-85235-14-5.
- [30] VYSUŠIL, Prof. Dr.Ing. Jiří. *Základy manažerského účetnictví.* Praha: Institut řízení, [1991]. ISBN 80-7014-040-2.

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Grafické znázornění ekonomických pojmů z účetního výkazu, (zdroj. autor)	24
Obrázek 2 - Výchozí rozvaha a výkaz zisku a ztráty, (zdroj. <i>Upraveno J. Vysužil, s. 69, 1991</i>)	33
Obrázek 3 - Nová rozvaha a výkaz zisku a ztráty po aplikaci norem růstu, (zdroj. <i>Upraveno J. Vysužil, s. 69, 1991</i>)	33
Obrázek 4 - Infografika akciové společnosti BENEŠ A LÁT a.s., (zdroj. benesalat.cz)	49
Obrázek 5 - Skupina č. 1a) - Produktivita (výkonů, vlastních výkonů (přidané hodnoty) a čisté výroby) graficky, (zdroj. autor)	67
Obrázek 6 - Skupina č. 1b) - Rentabilita (hrubého zisku a čistého zisku pro metodu MDP) graficky, (zdroj. autor)	69
Obrázek 7 - Skupina č. 2 – Struktura aktiv graficky, (zdroj. autor)	71
Obrázek 8 - Skupina č. 3 – Struktura oběžných aktiv graficky, (zdroj. autor)	72
Obrázek 9 - Skupina č. 4 – Míra zadluženosti pohledávek graficky, (zdroj. autor)	73
Obrázek 10 - Skupina č. 5 – Diferencovaná výkonová rentabilita graficky, (zdroj. autor)	75
Obrázek 11 - Skupina č. 6 – Zisková relace graficky, (zdroj. autor)	77
Obrázek 12 - Skupina č. 7 - Mzdová produktivita graficky, (zdroj. autor)	79
Obrázek 13 - Skupina č. 8 - Mzdová rentabilita graficky, (zdroj. autor)	80
Obrázek 14 - Skupina č. 9 - Nákladová struktura výnosů graficky, (zdroj. autor)	82
Obrázek 15 - Skupina č. 10 - Struktura nákladů graficky, (zdroj. autor)	84
Obrázek 16 - Skupina č. 11 – Nákladová rentabilita čistého zisku pro metodu MDP graficky, (zdroj. autor)	85
Obrázek 17 - Skupina č. 12 – Ukazatele nákladovosti graficky, (zdroj. autor)	87
Obrázek 18 - Skupina č. 13 – Produktivita výrobních fondů graficky, (zdroj. autor)	89
Obrázek 19 - Skupina č. 14 – Rentabilita výrobních fondů graficky, (zdroj. autor)	91

Seznam tabulek

Tabulka 1- Členění aktiv a pasiv (zdroj. autor).....	15
Tabulka 2 - Kombinační matice pro 35 podílových ukazatelů metody MDP v základních principech (zdroj. Upraveno J. Vysušil, s. 64, 1991).....	18
Tabulka 3 - Rozvaha ve zkráceném rozsahu rozšířená – aktiva (v tis. Kč), (zdroj. autor, rozvaha z programu form studio).....	19
Tabulka 4 - Rozvaha ve zkráceném rozsahu rozšířená – pasiva (v tis. Kč), (zdroj. autor, rozvaha z programu form studio).....	20
Tabulka 5 - Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu – druhové členění (v tis. Kč), (zdroj. autor, výkaz zisku a ztráty z programu form studio).....	21
Tabulka 6 - Údaje pro výpočty podílových ukazatelů (v Kč), (zdroj. autor)	25
Tabulka 7 - Matice pro 35 podílových ukazatelů MDP v základních principech, (zdroj. autor)	27
Tabulka 8 - Normy růstu 35 podílových ukazatelů pomocí výpočtu z absolutních ukazatelů, (zdroj. autor).....	35
Tabulka 9 - Matice skutečných hodnot obchodní korporace (skutečných ukazatelů), (zdroj. autor)	36
Tabulka 10 - Rozdílová matice procent růstu, (zdroj. autor).....	37
Tabulka 11 - 90 Podílových ukazatelů (zdroj. Upraveno J. Vysušil 1991)	43
Tabulka 12 - Soustava ukazatelů pro "rychlou metodu MDP", (zdroj. autor)	45
Tabulka 13 - Organizační a právní struktura společnosti (zdroj. údaje z veřejného rejstříku na Administrativním registru ekonomických subjektů).....	51
Tabulka 14 - Matice skutečných údajů obchodní korporace pro úplnou metodu MDP (zdroj. autor)	53
Tabulka 15 - Produktivita (výkonů, vlastních výkonů (přidané hodnoty) a čisté výroby), (zdroj. autor)	66
Tabulka 16 - Rentabilita (hrubého zisku a čistého zisku pro metodu MDP), (zdroj. autor).....	68
Tabulka 17 - Struktura aktiv, (zdroj. autor).....	70
Tabulka 18 - Struktura oběžných aktiv, (zdroj. autor).....	72
Tabulka 19 - Míra zadluženosti pohledávek, (zdroj. autor).....	73
Tabulka 20 - Diferencovaná výkonová rentabilita, (zdroj. autor).....	74
Tabulka 21 - Zisková relace, (zdroj. autor).....	76
Tabulka 22 - Mzdová produktivita, (zdroj. autor).....	78
Tabulka 23 - Mzdová rentabilita, (zdroj. autor).....	80
Tabulka 24 - Nákladová struktura výnosů, (zdroj. autor).....	81
Tabulka 25 - Struktura nákladů, (zdroj. autor)	83
Tabulka 26 - Nákladová rentabilita čistého zisku, (zdroj. autor).....	85
Tabulka 27 - Ukazatele nákladovosti, (zdroj. autor)	86
Tabulka 28 - Produktivita výrobních fondů, (zdroj. autor).....	88
Tabulka 29 - Rentabilita výrobních fondů, (zdroj. autor)	90
Tabulka 30 - Návrh aplikace kumulace čistého zisku u metody, (zdroj. autor)	100